ESTABLISHED 1893.
"SVOBODA" ("LIBERTY")
THE RUTHENIAN WEEKLY
published every Thursday by
The Little Russian Nat'l Union
of America
at
83 GRAND ST., JERSEY CITY, N. J.
Subscription:
per year...... $2.00 | To Europe:
half year...... 1.00 | per year..... $2.50
single copy... .05 | half year..... 1.25

СВОБОДА

ЗАЛОЖ. 1893 РОКУ.
"СВОБОДА" ("LIBERTY")
виходить кожного четверга
видає
„РУСКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ"
в Америці
83 GRAND ST., JERSEY CITY, N. J.
Передплата:
на рік......... $2.00 | До Европи:
на пів року 1.00 | на рік......... $2.50
поод. число .05 | на пів року 1.25

УРЯДОВИЙ ОРГАН Р. Н. СОЮЗА В АМЕРИЦІ "SVOBODA" OFFICIAL ORGAN OF THE L. R. NAT'L UNION OF AMERICA

РІК XXII. Джерзи Сіти, Н. Дж., четвер, 16-го липня 1914. Ч. 29. VOL. XXII. Jersey City, N. J., Thursday, July 16, 1914. N. 29.

НАСЛІДКИ ЗАМОРДОВАНЯ АРХИКНЯЗЯ ФРАНЦА ФЕРДИНАНДА.

КОНФЕРЕНЦІЯ МІНІСТРІВ У ВІДНИ.

Дня 7 с. м. відбули міністри під проводом міністра справ заграничних, гр. Берхтольда 8-годинну конференцію, на якій обговорено евентуальні політичні наслідки з причини замордованя арх. Франца Фердинанда. Між иншим придумувано над средствами і способами, щоби положити конець всесербській агітації між австрійськими Сербами. Військові зарядженя держать у великій тайні. Самоуправу сербських шкіл в Босні і Герцеговині знесено; для сербських студентів заведено примусове ношенє мундурів.

НАМІСНИК ДЛЯ БОСНІ І ГЕРЦЕГОВИНИ.

Заходить велика правдоподібність, що дотеперішний спосіб управи Босні і Герцеговини буде цілковито змінений. Дотепер спочивала управа тих країв в руках міністра для спільних фінансів Л. Біліньского. і ген. Поторека. Ціла власть має бути злучена в руках одної особи, намісника для Босні і Герцеговини. Осідком маючого ся основати намісництва буде місто Сараєво.

НЕ ХОТЯТЬ БОРОНИТИ СЕРБСЬКИХ ЗАГОВІРНИКІВ.

Арештовані сербські заговірники звернули ся до ріжних адвокатів в Сараєві з просьбою о приняте їх оборони в процесі. Всі адвокати відказались і не приняли оборони сербських убийників.

СЕРБСЬКИЙ ЗАГОВІР ПРОТИ НІМЕЦЬКОГО ЦІСАРЯ.

Поліція в Берліні (столиці Німеччини) арештувала предсїдателя і богато членів місцевого сербського академічного клюбу. **Слідство виказало, що члени клюбу приготовляли замах на німецького цісаря Вільгельма.**

Берлїнська поліція одержала вже перед кількома місяцями безіменні донесеня зі Сараєва про заговір на житє цісаря Вільгельма. Після замордованя арх. Франца Фердинанда поліція перевела ревізії у підозрілих Сербів і на підставі зібраних матеріялів їх арештувала.

СЕРБСЬКІ КОНСУЛЇ РЕЗИҐНУЮТЬ.

Богато сербських консулів, які заступали інтереси Сербії в Австрії і Німеччині, зложило свій уряд, мотивуючи свою резиґнацію тим, що не хотять служити державі, яка веде заграничну політику при помочи скритовбийчих злочинів.

ВОЄННІ ПРИГОТОВАНЯ АВСТРІЇ І СЕРБІЇ.

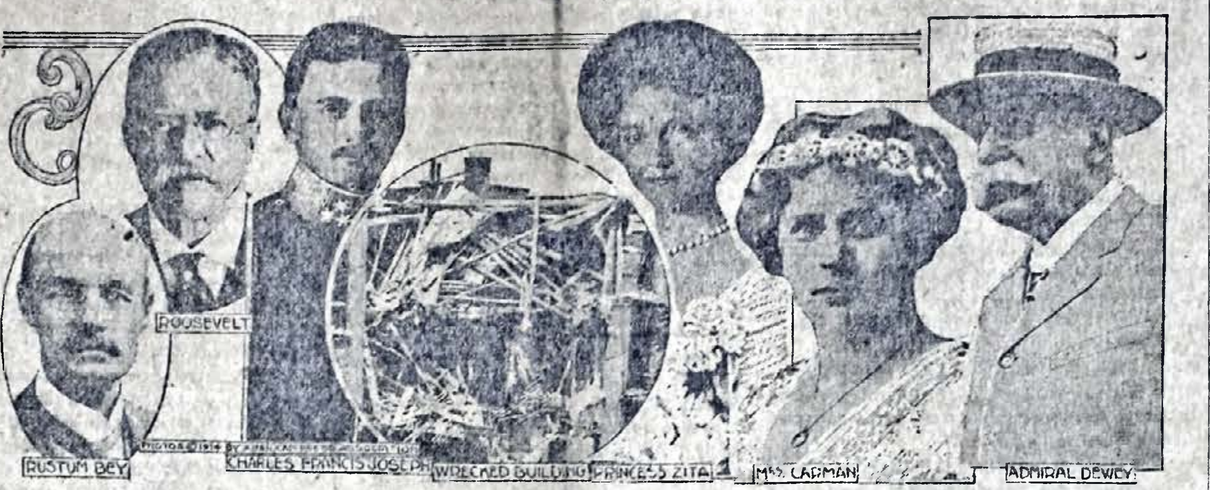
По обох сторонах є слідні горячкові приготовленя до війни. Після депеш з Парижа Австрія стягає над сербську границю великі війска. З Будапешту відійшло кілька транспортів канонів над сербську границю. Сербія рівнож збирає свої війска над австрійську границю.

СЕРБСЬКІ ДЕМОНСТРАЦІЇ ПРОТИ АВСТРІЇ.

Депеші з 13 с. м. доносять, що у Білгороді (столиці Сербії) прийшло до поважної демонстрації проти Австрії. На вість про переслїдуванє Сербів в Босні після замаху на архикнязя, зібрали ся величезні товпи сербських демонстрантів з наміром напасти на будинок австрійського консуляту і посольства. При помочи поліції і війска удало ся тим разом здержати демонстрантів від нападу. Всеж таки ненависть і розярене проти Австрії росте з кождою хвилею.

Богато австрійських підданих опустило Білгород і виїхало до Австрії з обави перед нападами сербського населеня. Сербська преса зовсім явно взиває Сербів до оружної розправи з Австрією.

З ТИЖНЯ.

Адмірал Дюї (Dewey), тепер у віці 77 літ, удав ся на ціле літо до Мангаттан Біч, Н. Й., де — як запевняє лікар адмірала — морський воздух підкрiпить значно його здоровлє. — Бувший президент Теодор Рузвелт принимав на днях депутацію, яка наклонювала його, щоб приняв номінацію на ґовернора нюйорського стейту, а враз з тим аби зрезиґнував із редакторства „Автлук". — Пані Флоренс Карман з Фріпорт, Н. Й., зістала арештована яко підозріла за морд пані Бейлї, пацієнтки д-ра Кармана, мужа обжалуваної. — Рустум Бей, новий турецький амбасадор, запротестував проти того, щоби Злучені Держави продавали свої воєнні кораблї Греції. — Архикнязь Кароль Франц Йосиф і його жінка княгиня Зита є новими наслїдниками австро-угорського престола. — У помешканю ґрупи анархістів при Лексінґтон авеню в Ню Йорку вибух динаміт, що убив кілька осіб і знищив цілий будинок. Сей динаміт був призначений до зладженя бомб.

ЖЕРТВИ КАТАСТРОФИ В ГІЛКРЕСТ, АЛЬБЕРТА, КАНАДА.

ВИКАЗ ПОГИБШИХ РУСИНІВ-УКРАЇНЦІВ.

За канадійськими часописями подаємо виказ Русинів-Українців, які згинули підчас катастрофи дня 19-го червня с. р. в копальні в Гілкрест, Альберта (Канада).

З Галичини:

Карлів, пов. Снятин: Дмитро Сандуляк, Дмитро Костинюк, Михайло Шкурган, Петро Семотюк, Іван Ткачук і Іван Федорук.

Белелуя, пов. Снятин: Кость Козлик.

Яструбичі, пов. Сокаль: Федько Равлик, Василь Равлик, Пилип Гнатів, Федір Квасниця і Іван Мудрик.

Волсвина, пов. Сокаль: Василь Заліснцький.

Сілець, пов. Сокаль: Петро Кінах.

Тартаків, пов. Сокаль: Микола Киприянчук.

Бабиці, пов. Сокаль: Стефан Косцельник.

Сокаль (місто): Стефан Маланчук.

З Буковини:

Мамаївці, пов. Чернівці: Георгій Демчук, Марко Томашівський і Микола Кузенко.

Бродок, пов. Заставна: Яків Андрійщук, Іван Андрушко, Теодор Курієць, Василь Ілюх, Іван Сандул, Іван Загара і Манолій Тирон.

Дорошівці, пов. Заставна: Іван Будзїнський.

На 200 копальників погибших підчас вибуху згинуло 28 Русинів-Українців.

—o—

ДЕЩО ЗІ СПРАВ ЕМІҐРАЦІЙНИХ.

ВИСИЛАНЄ ІМІҐРАНТІВ НА ФАРМИ.

Проєкт правительства про розміщуванє прибувших еміґрантів зачинає поволи входити в житє. За посередництвом стейтового бюра іміґраційного в Ню Йорку уміщено в послїднім місяци 30 іміґрантів на фармах в стейті Мішіґен. На підставі одержаних листів повідомляє іміґраційний комісар Картон, що фармері є вповні вдоволені з нових робітників. Іміґранти заробляють на фармах пересічно $30.00 місячно. Іміґраційне бюро веде акцію в порозуміню з фармерськими клюбами. При розміщуваню іміґрантів звертає бюро увагу на се, з яких країв вони походять, який клїмат і які услівя рільничі найбільше для них відповідні. І так до стейту Мішіґен не посилаєть ся іміґрантів з країв полудневої Европи, але виключно з північної т. є. Українців, Поляків і Москалів. Клїмат і рільничі услівя в Мішіґен пригадують у великій мірі такі-ж у старім краю.

В кількох случаях зажадали фармері іміґрантів з родинами, але більшість іміґрантів, їдучих на фарми, є людьми самітними, які полишили родину в старім краю. Вони спроваджують родини доперва тоді, коли заощадять собі гроші на купно бодай малої фарми.

Іміґраційний комісар Картон висказує надію, що чужинці в короткім часі стануть добрими горожанами. Всі іміґранти, вислані через іміґраційне бюро в Ню Йорку на фарми в Мішіґен, заявляють охоту набути тут ґрунт і на стало осїсти в тім стейті.

ПОРТОВЕ МІСТО БАЛТІМОР ДЛЯ КОРАБЛІВ З ЕМІҐРАНТАМИ.

Вже від довшого часу іміґраційні власти придумували над способами, щоби часть кораблів, які прибувають з еміґрантами, звернути до инших пристаний. В сей спосіб дало би ся охоронити місто Ню Йорк перед нагромадженем безробітних, а також взагалі лекше приходилось би розміщувати еміґрантів. Дотепер більше ніж 90% всїх еміґрантів приїзджає до Ню Йорку і дуже богато з них остає в самім місті. Се переповнене спричинило велике безробітє, супроти котрого правительство є безсильне.

Щоби отже сему зарадити, іміґраційні власти внесли проєкт, аби в місті Балтімор утворити нову стацію для еміґрантів. Проєкт уводить ся вже в житє. Правительство закупило відповідне місце під будову іміґраційної стациї. Палата послів ухвалила на ту ціль ½ міліона долярів. Правительство задумує бодай одну трету часть еміґрантів звернути до нової пристани.

—o—

НА ЖАЛЬ, СКАЗАЛА ПРАВДУ.

ЩО ВИВОРОЖИЛА МАДАМ ДЕ ТЕБ АВСТРІЇ НА Р. 1914?

Звісна ворожка мадам де Теб, яка жиє в Парижи, предсказуючи політичні події в Европі на р. 1914, виворожила Австрії слїдуюче: **„Австро-Угорщина буде переходити дуже тяжкі часи".** Між иншим також додала: **„Сей, котрий думає, що буде панувати, не буде панувати, а молодий чоловік, котрий єще не мав панувати, засяде на престолї".**

СЬМІЛИЙ НАПАД НА ПОЇЗД.

Недалеко міста Сент Луіс, Мо., на стациї в Метсон, всїло незамітно двох рабівників до пакункового воза поспішного поїзду зелїзниці Канзас і Тексас. Підчас їзди дістали ся вони оба до машини і з револьверами в руках змусили машиніста і паляча заховувати ся спокійно і виконувати їх приказ. На їх приказ машиніст здержав поїзд і відлучив від нього машину разом з пакунковим возом; прочі вози лишили ся. Коли рабівники приїхали у відповідне місце, приказали задержати машину і розпочали своє дїло. Динамітом висадили огнетревалу касу, забрали всю готівку та цінні посилки і щезли в корчах. Діяло ся се недалеко берега Міссісіпі і тому здогадують ся, що рабівники відїхали човном. Дирекція зелїзниці визначила $1.000 на нагороду за зловленє злочинців.

—o—

БОМБИ НА ЦАРЯ.

З Парижа доносять, що в однім місточку Франції викрито фобрику бомб, яка належала до анархістів. Поліція арештувала двох спільників анархістичного товариства. В слідстві зізнали вони, що походять з Росії, що є анархістами та що бомби були приготовані для російського царя. Замаху мали доверпшити в часї сегорічних маневрів. Крім сего видано засуд смерти і на инших монархів Европи, а передівсім на короля Еспанії Альфонса і німецького цісаря Вільгельма.

—o—

РЕВОЛЮЦІЯ В МЕКСИКУ.

РЕВОЛЮЦІОНІСТИ ПРОТИ УГОДИ З ГУЕРТОЮ.

Військова рада революціоністів під проводом ґен. Каранци відкинула пропозицію представників чужих держав (Арґентини, Бразилії і Чіле), щоби вони відбули спільну конференцію з делеґатами Гуерти в цїли заключеня угоди між обома воюючими сторонами. Каранца і його дорадники не хотять і чути про якінебудь конференції з делеґатами Гуерти, бо вони є і так панами ситуації в краю і небавом самі подиктують услівя в столиці Мексика.

НОВА ПОБІДА РЕВОЛЮЦІОНІСТІВ.

Депеші з 9 с. м. доносять про велику побіду ґен. Альвари Обреґона над військами Гуерти і про здобутє міста Ґвадаляхари, другого з ряду міста в Мексику щодо величини. Ґен. Обреґон на чолї 10.000 армії відніс сьвітлу побіду над 12.000 військом федералістів. 5.000 федералістів взято в неволю; крім сего здобуто великі запаси оружія і амуниції. Ґен. Обреґон доносить, що населенє міста витало революціоністів з великим одушевленєм. Він надїє ся, що йому вдасть ся тут звербувати до свого війска яких 15.000 людий. Звідси рушить ґен. Обреґон на столицю Мексика, яка є віддалена около 300 миль.

Місто Ґвадаляхара, столиця стейту Ітаїско, є найбогатше і найбільше поступове в цїлім Мексику. Місто числить поверх 100.000 населеня і є осередком промислу та торговлї цїлого краю. В місті є також чимало цінних памяток з минувшини: славна катедра з 16 віку, палата ґовернора, старинний ратуш, церква сьв. Йосифа (якої будова коштувала поверх 2 міліони долярів) і богато инших.

ГУЕРТА УСТУПАЄ.

В найблизших днях має президент Гуерта „добровільно" уступити і передати свою власть в руки новоіменованого міністра для заграничних справ, Франца Карбахаля. Надїють ся, що Карбахаль в кілька днів опісля видасть відозву, взиваючи партію революціоністів обняти управу краю. З причини, що війска Вілї вже недалеко від столиці Мексика, проте старають ся прихильники партії Гуерти в мирний спосіб погодити ся з противником, щоби охоронити місто перед проливом крови. Питанє однак, чи Каранца і Віля згодять ся на услівя, поставлені партією Гуерти. Такими услівями є: нове правительство має перейняти на себе всї довги, які Гуерта затягнув в часї революції, і звернути всї сконфіскованї маєтки.

В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ДО КАЛЕНДАРЯ Р. Н. СОЮЗА НА 1915. РІК.

Календар Р. Н. Союза, який розходить ся в кількадесять тисячах примірників, є найлїпшим середником до оголошувань поміж американськими Русинами. Хто має який бізнес, а залежить йому на тім, щоб про него знало як найбільше людий, повинен дати своє оголошенє до календаря Р. Н. Союза. Ціни є вельми приступні, зваживши, що наклад буде виносити 25.000 примірників. Ціла сторона, величини 9¼ цаля через 6 цалів коштує 25.00 дол. Місце на окладинках та спеціяльні сторони дорожшє, після умови. Пів сторони величини 4½ через 6 цалів коштує 15 дол.: чверть сторони, величини 4½ через 3 цалї 10 дол. Найменьше оголошенє може обіймати 3 через 2 цалї і коштує 5.00 дол. Хто хотів би в своїм оголошеню помістити також і фотоґрафію, чи то свою чи свого бізнесу, мусить прислати з неї готову до друку клїшу; коли нї, то поносить кошт виготовленя такої клїші з фотоґрафії, то значить, що його оголошенє буде о стільки дорожше коштувати, кілько винесе кошт виготовленя з фотоґрафії друкарської клїші.

Текст оголошень мусить находити ся в руках редактора календаря найдальше по день 1-го вересня. Гроші за оголошеня належить посилати рівночасно. Оголошеня на кредит безуслівно не будуть друкувати ся.

Хто хотів би заняти ся збиранєм оголошень до календаря, зволить листовно віднести ся до управителя „Свободи", п. А. Савки по близші інформації. За труд даємо значний процент.

З гори зазначуєть ся, що всякі оголошеня від фірм „лїкарських", що то лїчать листовно на сотки миль, дальше оголошеня покутних „банкірів" без урядової запоруки, та всї такі оголошеня, з яких на перший погляд пізнати, що вони суть обчислені на ошуканство легковірних, не можуть бути поміщені в календарі Р. Н. Союза.

Адміністрація „Свободи".

До ВП. ЖЕРТВОДАВЦЇВ.

Покликуючи ся на дотичну ухвалу Гол. Уряду Р. Н. Союза, подаємо до відома загалу, що в нашій часописи містимо викази лише тих жертводавців, які надіслали жертви на адресу нашої часописи.

Редакція.

B148

НА ЗАПОМОГОВИЙ ФОНД ДЛЯ ГОЛОДУЮЧИХ В ГАЛИЧИНІ.

В послідним тижни надіслали жертви слідуючі Добродії:

341. Нескегонінґ, Па. На руки Вп. Ар. М. Дарвая зложили на фонд для голодуючих слідуючі Добродії: Джан Ґюс (властитель ґросерні) $1.00; Ар. М. Дарвай і Джан М. Скакандий (угорський Русин) по 50 ц.; Дж. Кемпфіл (власт. ґросерні) 25 ц. — Разом **$2.25**

342. Міннеаполіс, Мінн. Братство Усп. Пресьвятої Богородиці, від. 194 Р. Н. С., жертвувало зі своєї каси **$7.04**

343. Карнеґі. Па. На руки Всч. о. Ол. Ротка зложили на фонд для голодуючих слідуючі Добродії:

а) **Сестрицтво „Любов", від. 83 Р. Н. С.:** Сестр. „Любов" зі своєї каси $11.75; членниці дрібними датками $3.45; предсідателька Марія Маслей $1.00. — Разом $16.00.

б) **Братство сьв. Ап. Петра і Павла, від. 55 Р. Н. С.,** жертвувало зі своєї каси $30.00.

в) Всч. о. Ол. Ротко зложив жертву в сумі $3.00.

г) Збірка в церкві на руки Вп. Івана Кліноша і Матія Ґавронського: В. Заґурський, Д. Штефура, Теодозія Ступенська, С. Пелех, І. Козар, П. Ґлюс, С. Ґулящук і А. Телеп по $1.00; Л. Німець, Л. Кулік, М. Секелік, А. Астряб, М. Ґала, А. Ступенський, П. Вільха, М. Мінко, І. Корба, І. Коцан, С. Кузіляк, Ф. Масляний, М. Корба, С. Ганчар, М. Танич, Г. Вархоляк, М. Кречковський, О. Пшеничка, О. Ананевич, Я. Гойсан, С. Кос, В. Голод, Л. Корун, Г. Турко, М. Микита, А. Богдан, Ф. Кіцак, О. Кір, Ф. Тутка, А. Ридзай, Г. Рянка, Марія Горак, А. Медвідь, М. Медвідь, І. Козій, І. Зарічняк, М. Ґавронський і І. Клінош по 50 ц.; Ф. Гриценко, І. Претка, Ю. Вархоляк, Т. Склярський, О. Деревляник, О. Тюкодій, В. Пронько, М. Мосціівський, Г. Демян, О. Волянський, І. Старанка, І. Кравчишин, І. Фекула, Г. Станчак, І. Пронько, І. Адзима, Г. Дорош, С. Калинський, Г. Галучак, І. Михальцьо, А. Задиля, А. Барецький, А. Корба, М. Когут, О. Попивчик, М. Сімочко, С. Сембрат, М. Мудрак, К. Валевський, А. Понивчак, М. Попивчак, М. Венґрин, П. Огородник, Т. Ярух, С. Ярух, Ф. Турко, П. Дячун, І. Гибай, Ю. Шоломійський, О. Конко, С. Цюнкало, Н. Зінський, С. Ющак, І. Мосціівський, Г. Ґайдош, В. Медвідь, М. Когут, І. Мельник, М. Нагробецький, М. Матвійчик, О. Ґоян, Ф. Коців, С. Павчак, Н. Лісняк, І. Білевич, М. Сірко, І. Станчак, Єлена Поласька, О. Поласький, Р. Параник, А. Тринкало, П. Валевський, Катерина Козій, Ф. Михалеський, А. Горняк, Н. Ґойсан, Г. Лазорко, І. Кушнір по 25 ц.; Д. Дадьо і Я. Салей по 20 ц.; М. Зводьчак, В. Пухир і А. Лісняк по 15 ц.; Марія Форита і П. Пограничний по 10 ц. Видатки 70 ц. Зібрано разом $44.60.

Всі чотири збірки разом **$93.60**

РАЗОМ $102.89.

З перенесеня (ч. 28) $4.688.12; з днем 14. липня виносить

ЗАГАЛЬНИЙ СТАН $4.791.01.

Всім жертводавцям в імени голодуючих щире спасибіг!

ЖЕРТВИ НА ЮВИЛЕЙНИЙ ДАР ДЛЯ „РІДНОЇ ШКОЛИ".

В послідним тижни надіслали жертви слідуючі Добродії:

117. Перт Амбой. Н. Дж. Бр. сьв. Василія Вел., від. 168 Р. Н. С., зложило на прив. укр. ґімназію в Рогатині жертву в сумі **$10.00**

З перенесеня (ч. 27) $1.531.39; з днем 13 липня виносить

ЗАГАЛЬНИЙ СТАН $1.541.39.

Всім Жертводавцям в імени „Рідної Школи" щире спасибіг!

НА УКРАЇНСЬКИЙ ГОРОД У ЛЬВОВІ.

В послідним тижни зложили жертви слідуючі Добродії:

Ню Йорк, Н. Й. Вп. Петро Паньчишин зложив на закупно квадратового метра землі під „Український Город" **$1.00**

З перенесеня (ч. 28) $579. 08; з днем 13 липня виносить

ЗАГАЛЬНИЙ СТАН $580.08.

Всім Жертводавцям в імени „Сокола-Батька" дружне — гаразд!

Поклик.

ВП. РОДИМЦІ!

Хотяй богато вже пишеть ся у сьвіті про нас Українців, навіть і в чужих мовах, та все таки тут в Америці мало не всі чужинці уважають нас то за „Russian", то за „Pole", значить за Москалів або за Поляків.

І годі дивуватись тому. Богато з них може й не чули про яку-там колись самостійну Україну, тай що то нині діє ся з нею; богато з них не знають, що був і є український нарід, і то великий, численний — 40-міліоновий — та що ті Українці то не Москалі ані Поляки, а зовсім окремий собі нарід.

Що правда, — се не конечне їм знати; для них се байдужне і певно самі вони допитуватись про те у нас не будуть.

Та инше діло з тим у нас. Для нас є великої ваги, щоби цілий сьвіт а й всі Американці, між якими жиємо, знали про нас Українців і то як найподрібнійше: нашу історію, нашу давну славу а нинішне горе, наші кривди і насильні безправя, які зносити мусимо від ворогів на рідній землї, у власній хатї, — та наші нинішні змагання і тяженку та завзяту боротьбу за свої права і красшу будучність-долю. Пишеть ся про те все чимало по наших американсько-українських ґазетах, чимало у нас вже й книжок того змісту, — та з них Американець нічого про нас не довідаєсь, бо — ні їх читати, ні розуміти не знає. — І коли хочемо познакомити Американця про наші рідні справи, то не инакше, а тільки подаймо йому те все в його мові, значить — анґлїйській.

Нині в старім краю розвинули наші братя широку роботу у тім напрямі; згуртував ся там навіть окремий на ту ціль комітет, який про нас Українців пише і в ґазетах і в книжках на чужих мовах, а так ширить вістку про наші справи по цілому сьвіту.

В Америці до нині мало хто про се дбав, а й нема навіть так і кому, бо одні (старокраєві) не знають як слід в анґлїйській мові писати, инші (тут роджені) не знають знова, що про нас писати.

Всеж таки не сьміємо і тут заложити рук.

Покищо нині остаєсь нам одно: спроваджувати з краю дотичні книжки і письма, та розсівати їх по цілій Америці.

Просьвітна Комісія Р. Н. Союза вже навіть спровадила 400 таких книжок, с. є. історію України в анґлійськім язиці, і нині ходить лиш о те, щоби за ті книжки бодай в части звернув хто гроші, а книжки пустять ся в американський сьвіт.

Такого кошту не підійме ся одиниця, а навіть і на одну орґанізацію се за тяжко; тут повинні всі, по змозі ,прислужитись народньому ділу.

Книжка ся коштує $1.00. Нехай же би кождий відділ Р. Н. Союза старого і нового а й инших наших орґанізацій, дальше кожда парохія, кожда читальня, наші кружки, чи співацькі чи аматорські, дружини сїчові і клюби горожанські а й одиниці, яких стати — закупили хоть по однім примірнику сеї книжки, а так хай дають її читати визначнійшим бодай одиницям американським: урядникам, редакторам, компанїстам, босам і форменам, або віддадуть для ужитку публичного до місцевої „Лайбрери" с. є. міської бібліотеки-читальні.

Кождий здаєсь порозує, що з того був би великий хосен для нашого народа а й для кождого з нас зокрема. Не звалиб нас тодї Гунами — дикунами, а навіть і, як з одиницями 40-міліонового народа, більше би ся з нами числили.

Не мож покищо инакше, то хоть так послужім рідній справі. А на таке, чей кождого стати!

Замовленя і гроші слати до:

„P R O S V I T A"
83 Grand Str., Jersey City, N. J.

За Уряд Пр. Комісії
Дмитро Андрейко.

ДОПИСИ

З YOUNGSTOWN, O.

Дорогі Краяни і Краянки! Я нераз читаю дописи з розмаїтих плейзів, а майже в кождім числї нашої „Свободи" можна найти таку допись, що аж за серце стискає читаючих. Жаль робить ся чоловікови, коли бачить, як то наш бідний нарід тут на чужині, у свобіднім краю, не має спокою, тільки все терпить і то не тільки від Айришів, Поляків, кацапів і т. д., але і від наших попиків, котрі жиють за наш тяжко запрацьований гріш.

І в нашій місцевости держать парохіяни таку погань, що ще насьміває ся з них. Замісць науку в церкві говорити, то він каже приміром таке: „Тїште ся, люди, що ви невчені! Ви щасливі, ви до неба дістанетесь, бо ті, що вчені, то самі соціяли, радикали і т. д." Ніхто не почує божого слова від него, лише клевету на Руський Нар. Союз. Він визиває уряд Р. Н. Союза та намовляє парохіян, щоб не читали часопись „Свободу". „Хочеш читати часопись — поучує своїх вірників наш душпастир — пренумеруй собі „Америку". Кождий побожний парохіянин повинен мати в своїм гавзї „Америку", бо то одинока просьвітна часопись для американських Русинів".

Дорогі Читачі і Читачки! Розкажіть всім запоморочeним людям, що не був би Русин-Українець той, котрий би читав часопись „Америку", котра сіє темноту між народом. Кождий Русин-Українець повинен читати „Свободу", котра дає нам осьвіту і котра нас поучує, як маємо жити на тій свобідній земли. Не слухайте попиків, що поміж нас темноту сїють, як се робить в Юнґставн, Огайо, о. Зацерковний, котрий не має науки в церкві лише наклепи на Руський Нар. Союз і на „Свободу". Час вже покинути попівські параґрафи, щоб нам не бреніли поза уши. Ліпше держати ся кріпко своїх хлопських параґрафів... Найвисший час, щоби ми взялись до праці, записувались до товариства Р. Н. Союз, котрий дає людям богато помочі і котрий ширить між народом здорову просьвіту, а не темноту, як о. Зацерковний в Юнґставн, Огайо.

Оленса Цицин.

—o—

З ROCHESTER, N. Y.

Тарасове сьвято.

Гарний, погідний день. По сильній зливі в пятницю настала в суботу прегарна погода. Вже від 3-ої години почав збирати ся народ в „Укр. Клюбі". Година 4-та, почав ся похід. На переді орхестра, відтак відділ кінноти: 21 мужа „Вільних козаків" в білих сорочках, червоних биндах, білих капелюхах, з українськими і американськими хоруговками в руках. За кіннотою піший відділ тогосамого Тов-а, в тімсамім уборі, дальше таблиця з анґлійською написию, автомобіль з портретом Тараса, умаєний цьвітами, вінцями, лентами та прапорцями; довкола 8-ох членів „Запорожської Січи" держать в руках синьожовті ленти, звисаючі від портрету, відтак прочі члени „З. С." в лентах, бр. сьв. Йосафата з прапором, члени читальні „Просьвіти" і „Укр. Клюбу", народ, а на конець автомобілї. Цілий похід (400 люда) виглядав дуже гарно. Найгарнійше презентував ся відділ тов. „Вільні Козаки" (перемінені з бр. Ґеорґія). Се була окраса цілого походу. Не жалуючи труду і гроший (вони самі видали около $150), причинили ся вони найбільше до звеличеня походу, як і цілого сьвята. Най то буде заохотою для прочої молодїжи як і для старших і най ряди „Вольного Козацтва" збільшать ся в десятеро. Не повинно в тов. „Вільних Козаків" бракнути ні одної одиниці, котра почуває себе правдивим сином поневоленої України. **Най зі зростом членів „Вільних Козаків" зросте і число членів Р. Н. Союза!**

Похід перейшов головними улицями міста, а з боків приглядали ся тисячі народа: Анґлійці, Німці, а неменьше вистоювало по тротуарах і ніби „своїх", котрі чомусь не „хотїли" станути до походу. Та і вони колись навернуть ся як той „блудний син" (про котрого кождий з нас добре вже знає з „цілопівричних проповідий" о. М.). Під галею, де мав відбути ся концерт, похід розвязано.

На самім концерті, що відбув ся дві години пізнійше, не було вже стільки народа, а чому? Бо наш народ радше йде на „кумедію" та на „балї", як на концерти. Концерт почав ся піснею „Не згасайте ясні зорі". По майже годинній промові тов. Склепковича промовляли ще тов. Федербуш від анґлійської преси і тов. Стеценко від російських Українців. Відтак слїдували продукції хорові і деклямації. З повним зрозумінєм виголосив „маленький" тов. Паснак „Мені тринайцятий минав". Він попросту чарував публику. На признанє заслугують рівнож товаришки Марія Кучмій і Марія Швець. Відчит виголосив т. Іван Пастущин. Сьвято закінчив живий образ, осьвітлений штучними огнями, котрий вдоволив всїх присутних. Не то свої, але і чужі одушевлялись. Хори під управою т. Чалого випали зовсім вдоволяючо. За так короткий час (несповна місяць) вспів діріґент вивязатись добре з своєї трудної задачі. Тому на сїм місци належить ся йому спеціяльна подяка. Маємо надію, що з того „скромненького хору" потрафить наш симпатичний і всїми люблений діріґент вкоротці зробити щось лучшого.

Поза тим ще кілька уваг. Деякі „високомузикальні" одиниці, ті власне, котрі не були ласкаві з своїми товариствами взяти участи в сьвяті, критикують „всїх і вся", всьо їм не подобалось. Та скажемо таке: коли подобалось загалови і присутним чужинцям, то для аранжерів сего сьвята є се найлучшою заплатою. Треба знати обставини, серед яких приходило ся склеїти те все до купи, тодї панове „славетні критики" булиб трошка меньше балакучі. Ми так сьвяткували намять Тараса, як позволяли наші сили. Вас, панове „критики", можна порівнати з особою нашого „пана реєнтого" Ціміхуда, котрий на чемне запитанє п. Мурашкової, чому він не стає до походу сказав: „Або чи то я не бачив дурних Русинів?" Гадаю, наші „дурні Русини" знають вже тепер добре, кого годують своєю кервавицею, тих, таких великих „вчених" мудрагелїв. Наука нашого Мереңкова не йде на марне. Кацап кацапом, а „славетні" члени „Провидїня" ще і його перевисшають. Зі самого встиду заповів в неділю в церкві, що по вечірни відбуде ся панахида за Шевченка, а там вже до волї поїздив собі по тих „великих грішниках", що не просили його, аби в той день відправив „Службу Божу". Тай 5 долярів гроші, правда отченьку? А то, що ви взивали народ на вечірни молити ся за нас „великих грішників", то й те добре. Але здаєть ся, що ті „великі грішники" мають більше Бога в серцю, як ви, що стоїте як той фарисей „коло престола", а совість ваша....!?!

От справдили ся слова нашого попередника: „Чекайте люди, але по менї дістанете такого сьвященика, що запамятаєте його до гробової дошки". Справдило ся! Будуть рочестерські Українці згадувати свого „примірного отчика". Замісць взяти ся до праці для тих, з котрих долярів жиє по ґрафськи, купує фарми для своїх „сестер" та „цьоць", він знюхав ся з ворогами укр. народа, Поляком, котрого самі чесні Поляки цураються і навіть руки не подадуть, орудує народним майном після своєї уподоби, бо — мовляв — мене настановив тут над вами сам Владика, я тут босом, а ви маєте платити лише колекту, решта вас не обходить. Так то так годує наш народ своїм потом і кровю своїх ворогів. Та коби скорше могли ми справити нашому любенькому отчикови таку пращальну параду, яку справили Українці в Нортгемптон, Па., про що була допись в „Свободі" 25 червня. Майте надію, отченьку, що і ми не осталиб по заду Українців з Нортгемптон, а справили би вам хто зна, чи ще не лучшу „банду", навіть може лучшу від вашої славної „шіснайцятки", котрою так дуже величаєте ся на сторінках вашої „Америки".

Так! Ми мусимо виполоти той бурян, котрий так глубоко вже вкорінив ся в нашу запущену ниву.

Учасник.

Конвенційні проекти.

6.

1. Пропоную, щоби члени Руського Молодечого Союза діставали якусь умовлену квоту, коли дожиють до 16-го року житя. Якби так руські родичі знали, що їх дитина дістане в означенім часї приміром 50 долярів, то число членів Р. М. Союза перевисшило би вскорі число членів Р. Н. Союза.

2. Пропоную, щоби кождий член, який належить до Р. Н. Союза, платив на фонд убогих не один, але два центи, а тодї не треба буде давати запомог бідним у місячний розмет. З фонду убогих можнаб давати запомоги і таким членам, котрі сидять без роботи з причини страйку або яких инших нещасть.

3. За членські відзнаки має ся платити з головної каси, а коли члени ті відзнаки розкуплять, то ті гроші звернути назад до каси. Не треба отже класти тих гроший у розмет, а потім брати ще осібно від членів.

Адам Зубрицький, член 144. відділу.

—o—

7.

Даю під розвагу П. Т. Делеґатів ось-такі проекти:

1. Уряд духовного управителя в нашій орґанізації має остати надалї, Правда, що деякі наші сьвященики поробили ся великими панами, що декотрі з них провадять боротьбу і роблять роздор поміж народом; але я думаю, що в Р. Н. Союзї найдеть ся ще такий сьвященик, котрий народу не зрадить і схоче йому щиро послужити. Заслуженим для нашої орґанізації сьвященикам треба конче віддати справедливість, бо справедливість се одна з найголовнійших васад Р. Н. Союза.

2. Оплата місячних належитостий розметом має лишити ся надалї, коли тільки се буде можливе.

3. Основати якийсь запомоговий фонд на час усяких страйків. Коли в якій місцевости вибухне робітничий страйк, то відділ (або більше відділів) з тої місцевости має бути на якийсь час звільнений від місячних вкладок, а в найгіршім разї най би хоч головна каса Союза поборгувала тому відділови певну квоту на час страйку.

Павло Когут, делеґат 224. відділу.

—o—

8.

Конвенція нашої славної орґанізації вже за плечима, а тут з членів ніхто ані чичирк, так якби нікого ніщо не обходило, і виглядає, начеб ся найблизша конвенція мала відбути ся лиш для урядників Р. Н. Союза. Так воно не повинно бути. Ділом членів є інтересувати ся сею конвенцією: одно, що ся конвенція є о много важнійша від попередних, бо прискорена, друге, що тепер повинні полагодити ся справи, які не могли увійти в жите на попередних конвенціях.

Перше — Чесні Делеґати і Делеґатки сеї найблизшої конвенції повинні взяти під розвагу **„Сирітський фонд"**, який вже від давного часу був вельми інтересуючим. Передівсїм гроші сиріт спадкоємців, якими Р. Н. Союз опікуєсь через кільканайцять літ, повинні принести якусь користь нашій орґанізації, якої до тепер ніхто ніколи не бачив. Подумаймо хвилину, а переконаємо ся. Припустім що „Сирітський фонд" Р. Н. Союза виносить лиш 40.000 (сорок тисяч) долярів; вложім сей капітал до якого банку лиш на три процент, то за один рік фінансовий стан нашої орґанізації підросте о тисяч двіста долярів висше. А кілько то літ Р. Н. Союз такими поважними сумами капіталу опікуєсь; — де ті доходи, де ті проценти? Вже би час опамятатись членам двайцять-тисячного Союза тай двайцятого століття і упімнутись о своє, бо в противнім разї звати вас муть не народом, але темнотою сего століття.

Гляньмо ще на мінуту до американських „Лайф Іншюренс", котрі лиш з таких процентів утримують ся тай роблять капітал, бо на розмет не годні ніяких дурниць розкинути. В нашій орґанізації числимось лиш з капіталом, на місце процентів є місячні грубі розмети, а члени платять і не питають навіть, на що.

Єще раз прошу Сьвітлу Конвенцію сю справу полагодити в користь нашої славної орґанізації Р. Н. Союза.

Василь Колодій, член 179. відділу.

—o—

9.

1. Теперішну назву Р. Н. Союза конечно змінити на „The first Ukrainian National Union of America", а не як є доси „The Little Russian". Хотяй нова назва потягне за собою трохи гроший, але пп. делеґати не повинні зважати на страти матеріяльні, бо зміни вимагає наша українська слава.

2. В разї зміни теперішної назви мусїлиб бути і нові відзнаки, котрі повинні бути нашого українського кольору (синьо-жовті), а не як теперішні, з червоним і білим кольором. Не повинно бути на відзнаках жадного кольору такого, що нагадує нам Росію і Польщу.

3. Теперішний спосіб плаченя розмету занехати, а завести новий після літ, бо з теперішного плаченя розмету є много членів незадоволених, що, розумієть ся, приносить шкоду Р. Н. Союзови. Чому? Бо такі члени вступають в анґлійські асекурації, або закладають свої нові орґанізації. А таке закладанє є шкідливе: по перше шкодить їм самим, бо вони остають раз на завше слабі, а по друге трохи шкодить і тим, котрих вони старають ся ослабити.

4. Колиб теперішна система плаченя розмету остала ся і на далї, в такім разї кождий член, котрий платить до Союза розмет через 25 літ, повинен би отримати ще за житя половину зі свого посмертного. Але такий член мусить придбати за тих 25 літ що найменьше 100 членів (по 4 члени на рік) до Р. Н. Союза. Виплатити половину посмертного булоб дуже корисне, особливо для такого члена, котрий має діти. Ми знаємо се, що є такі члени в нашім Союзї, котрі ціле житє працюють і то тяжко, а мимо того жадного маєтку для своїх дітий оставити не годні. Для їх дітий є маєтком тільки то, що оставляють їм своє посмертне з Союза. І нераз так буває, що такий бідний батько, трохи сьвідомий, хотїв би, щоб і його діти дечого путнього навчили ся, але щож — брак гроший! І власне через ті гроші діти остають бідними темними робітниками. А колиб такий батько, маючи 46 літ (припустім, що вступив до Союза в 21 році житя), дістав свою половину посмертного, то він певно ужив би тих гроший на лучше вихованє своїх дітий. І не гадайте, що може би вже виступив з Союза. Ні! Він стояв би в нїм до смерти тому, що хоть би і виступив, то ніяка орґанізація його вже не приняла, бо був би вже за старий. А на тім орґанізація нічого не стратилаб, а користь для члена булаб велика. І много можна ще навести прикладів, що гроші здали би ся членови ще за житя.

5. Доси принимають ся до Руського Молодечого Союза дітий від одного року. Я вважаю, що не зашкодилоб орґанізації, колиб дітий принимано від 6 місяців житя почавши.

6. Вважаю також за відповідне сказати, щоби наші Чесні Делеґати на теперішній конвенції конечно піднесли справу нашого шкільництва. Се справа є дуже важна і ми отягати ся з нею довше, не можемо і не сьміємо! Під теперішну пору наші діти звичайно ходять до шкіл парафіяльних, де учителями є по більшій части дяки, котрі жадних висших шкіл не кінчили. Правда, є і такі дякоучителї, котрі укінчили в старім краю семинар, але таких можна порахувати на пальцях одної руки, а решту посад все таки занимають звичайні дяки. І така дитина, вийшовши з такої парафіяльної школи, де учив її дяк, дуже мало що знає, от хиба трохи писати і читати. Длятого нам треба подбати про свої власні школи, а розуміеть ся і про учителів. Школа не є меньшої ваги від церкви. Коли ми дбаємо про церкви і про сьвящеників, то повинні подбати і про школи. До сего якраз надаєть ся теперішна конвенція, де пп. делеґати можуть сею справою заняти ся і вибрати більшу „Просьвітну Комісію", котраб тим ділом заняла ся. Моя гадка є така, що булоб добре там, де живуть наші члени Р. Н. Союза, закладати Народні Українські Доми. Так, як ми з конечности будуємо церкви, так само з конечности ми повинні будувати Народні Доми. В таких домах можуть містити ся наші школи, та не лишень школи, але і бібліотека, театр і т. п., що тільки до просьвічення чоловіка потрібне.

Отсих кілька проектів подаю і прошу Чесних Делеґатів над ними застановити ся. Можливо, що дещо і не добре я тут написав, однак я висказав свої гадки тільки для добра нашої орґанізації. Нехай же кождий член вискаже свої гадки в нашій любій часописи, а тодї будемо знати, що нам зробити, а що ні — що лїпше, а що гірше.

Іван Буґера, член 204. відділу.

ПЕРЕПИСКА РЕДАКЦІЇ.

Місцевий Уряд Р. Н. Союза в Америці. Відділ 182. Вашого письма, яке Ви мабуть через помилку назвали „конвенційним проектом", ми в „Свободі" помістити не можемо, бо вже раз було сказано, що ані похвал ані наган ми за проект не уважаємо. Проект, ухвалений вами „на минувшім мітінґу в присутности всїх членів", дайте в руки свому делеґатови, нехай везе його особисто на конвенцію.

Член Руського Народного Союза, Г. П. Ви домагаєте ся в своїм проекті, щоби неграмотний член міг бути урядником. Якже він властиво буде урядувати? Чи своє діловодство значити буде карбами на палици, чи як?... Такого проекту, котрий стає в обороні темноти і невідомости, наша конвенція зовсїм певно не буде брати під розвагу, отже шкода його в „Свободі" поміщувати; а зрештою дайте той свій проект свому делеґатови на конвенцію.

КАЛЕНДАР.

ЛИПЕНЬ.

н.ст.	Дні	РУСЬКІ СЬВЯТА	с.ст.
16	Ч	Яцинта і Анатолія	3
17	П	Андрея і Марти	4
18	С	† Кирила і Методія	5
19	Н	6. по Сош. † Атаназія Атонск.	6
20	П	Томи і Акакія	7
21	В	Прокопія велмуч.	8
22	С	Панкратія сьвящм.	9

НОВИНКИ.

З Америки.

ДО ЧЛЕНІВ Р. Н. СОЮЗА ТА НАШИХ ПРИХИЛЬНИКІВ.

Календар Р. Н. Союза на 1915-тий рік вже лагить ся до друку. Буде він гарний та цікавий і щодо змісту і щодо зверхного вигляду. Матеріял буде як найбільше всесторонний і буде відповідати потребам наших поселенців в Америці, а крім того календар буде богато прикрашений ілюстраціями. Між сими ілюстраціями помістимо радо також гарні фотографічні знимки груп (Відділів Р. Н. С., музичних банд, аматорських кружків, хорів), а також гарних українських домів або нових церков у Злучених Державах і в Канаді. З уваги на те просимо Членів Р. Н. Союза і всіх наших Прихильників, щоби, оскільки мають або можуть постарити ся о такі знимки, прислали нам їх до поміщеня в календари Р. Н. Союза на 1915-тий рік. Присилати можна найдальше до кінця місяця липня (джулая) на адресу Адміністрації „Свободи".

—o—

АНГЛІЙСЬКА КНИЖКА ПРО УКРАЇНУ.

Звертаємо увагу наших Читачів на оголошене Просьвітної Комісії в нинішнім числі „Свободи" (на 2. стороні) про історію України в англійській мові. Се дуже гарно і прихильно для нашого народа написана книжка. Написав її англійський публіцист з Лондону (столиці Англії) п. Рафалович (він підписуєть ся також псевдонімом Бедвін Сендс), котрого предки походили з російської України. П. Рафалович в останних роках став займати ся українськими справами: українською історією, літературою і взагалі долею нашого народа та дуже прихильно до нього відносить ся. Крім згаданої книжки, яку посьвятив історії України, пише п. Рафалович другу ще більшу книгу про наш нарід. Власне недавно вибрав ся п. Рафалович в дорогу по Україні, щоби зібрати більше матеріялів для сеї праці. Тепер він є у Львові і був там разом з другими Англійцями на великім здвизі Січий і Соколів, які — як пишуть старокраєві ґазети — були одушевлені пописом цьвіту нашого народу та українською музикою на концерті. Зі Львова поїде п. Рафалович зі своїми приятелями до Києва, столиці російської України, а відтам хоче відбути дальші поїздки по російській Україні.

Ми нарочно звертаємо увагу наших Читачів і Прихильників на сю книжку (яка коштує $1.00), щоби особливо там, де будуть виступати кацапи зі своїми вічами, дали сю книжку прочитати впливовим Англійцям, щоби — на случай, як прийде до бучі — були поінформовані про те, хто ми є і чому ми виступаємо проти російських агентів.

При тій нагоді можна покористувати ся також короткими, але дуже добрими інформаціями про наш нарід п. Вол. Степанківського, молодого нашого земляка, котрий теж великі заслуги положив для поінформованя культурного сьвіта про наш нарід, — а які були передруковані в попереднім числі „Свободи".

—o—

ГЕЦЕВ ПРО ЛЕМКІВ.

Нюйорські Русини-Українці з Лемківщини оповідали нам, що Гецев на своїм вічу кілька разів осьмілив ся кинути на адресу присутних Лемків образливі слова: „глупи Лемки", „темни Лемки" і т. д. Се викликало велике роз'ярене серед присутних Лемків — мущин і женщин та причинило ся немало до викликаня сеї великої небувалої в Ню Йорку бучі. Кількох Лемків хотіло з ним на місци розправити ся за ту образу і він завдячує цілість своїх костий лише тому, що скрив ся їм з очий. Велике обурене на кацапського зрадника було і між жінками, що сиділи в перших рядах крісел разом зі своїми дітьми і вони не щадили російському агентови належних йому окликів, як: „Ти бортаку, то ти приїхав тут людий глупими називати? А марш, зводнику, зраднику, падлюко, там до Росії, де тебе рублями годують!"

Гецев гадав, що тут в Америці Лемки такі темні, як в Галичині, де всякий писарина, чи возьний зі „штайрамту", чи жандарина чи навіть кацапнина позволяє собі гавкати на спокійних людий і кіле тесати на головах.

Ой, ні! Тут трошки инакше. Про се переконав ся вже сей волоцюга в Ню Йорку, а ще буде певно мав нагоду переконати ся і в инших містах.

Тут наші брата з Лемківщини поволи отрясають ся з тої галицької кацапської язви і приходять до народної сьвідомости. Вже дуже богато Лемків є сьвідомими і завзятими Українцями, правдивими патріотами, котрі честь приносять свому народови. Є ще вправді доволі Лемків національно несьвідомлених, котрих часть потрафили кацапи затягнути до своєї без житя і без духа „Организаціи Русскихъ Братствъ", де веде так звану „политику" знаний приятель келішка Лучик і вони може ще якийсь час дадуть собі таким Гецевам говорити безличні вирази, але також не знати, як довго ще такий стан потреває. Темнота — царство кацапське, не вічна!

—o—

СЬВЯТО ШЕВЧЕНКА В КАНАДІ.

З міста Вінніпеґу (провінція Манітоба) доносять до канадійської української ґазети „Новини": Около 3,000 Українців взяло участь у сьвяточнім поході в честь Тараса Шевченка дня 28. м. м. пополудни, коли з нагоди столітного Шевченківського ювилею уладили Українці демонстративний похід до „сіти гол" (ратуша). Похід пійшов з рога улиць Мекреґор і Стела по улиці Селкірк до Мейн і так аж до „сіти гол". Там привитав похід заступник мейора контролер Коборн, приняв від делеґації заяву льояльности та сказав промову. Канадійські й українські прапори були видні скрізь між рядами людий, що брали участь в демонстрації; грала підчас походу банда ветеранів. Перед „сіти гол" відіграла банда „Ґад сейв ди Кінґ", „Ще не вмерла Україна" і „Мейпл Ліф Форевер". Через цілий час походу сотки народа залягали улиці, а підчас того, як похід став під „сіти гол", зібрало ся там було до 5,000 душ.

—o—

ІМІҐРАЦІЯ ДО ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВ.

Урядове справоздане іміґраційного департаменту у Вашінґтоні вказує, що за послідний рік т. є. по конець місяця червня прибуло до Злучених Держав 1.146.752 еміґрантів; в тім було 757.839 мущин а 388.913 жінок. Не вчислено тут 30.006 еміґрантів, яких іміґраційні власти назад завернули.

В тім самім часі виїхало зі Злучених Держав 264.925 іміґрантів; в тім 213,621 мущин а 51.304 жінок.

Перше місце між іміґрантами займають Італійці в числі 273.578, відтак іміґранти з Австро-Угорщини 262.704, потім з Росії 238.406 і пр. До Італії повернуло 76.836 іміґрантів, до Австро-Угорщини 63.897, до Росії 39.856.

—o—

ПИЯНСТВО В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ.

В р. 1913 видав нарід в Злучених Державах на алькогольні напитки $1.724 міліонів долярів т. є. о 100 міл. дол. більше ніж в р. 1912. З сего припадає 999 міл. дол. на пиво, 590 міл. дол. на горівку, а 134 міл. дол. на вино. Пересічно припадає на кождого Американця 22½ ґальона алькогольних напитків т. є. о 3 ґальони більше ніж перед 10 роками.

—o—

ЧАСОПИСЬ ДЛЯ ПОБОРЮВАНЯ ПИЯНСТВА.

Щоби успішнійше вести боротьбу проти пиянства, ухвалено на конференції тов. „Анті-Салун Ліґ" (Протишинкарська Ліґа) розпочати видаване часописи. Часопись буде виходити у Вашінґтоні яко дневник і перше число появить ся з початком місяця грудня с. р. Члени товариства зложили дотепер основний капітал в квоті $200.000; крім сего мають вже тепер запевнених 100.000 передплатників. Є надія, що товариство при помочи орґану і віч зможе в короткім часі завдати сильний удар найбільшому ворогови людства, алькоголеви.

—o—

ТУНЕЛЬ І МІСТ ЧЕРЕЗ ЗАЛИВ РІКИ ГУДСОНУ.

В міру зросту промислу і торговлі в Ню Йорку (по одній стороні ріки Гудсону), а в містах Джерзи Сіти, Гобокен і Нюарк (по другій стороні) показала ся конечна потреба получити отсі важні промислові центри догіднійшими дорогами комунікаційними. Дотепер удержувано комунікацію особову при помочи двох підводних тунелів, а товарову при помочи „фер" (кораблів). Справа будови нових доріг станула вже від року на дневнім порядку інтересованих кругів. Остаточно порішено вибудувати міст і тунель. Кошти обох доріг обчислено на 53 міліони долярів. Половину коштів будови має покрити місто Ню Йорк, а другу половину кілька північно-східних повітів стейту Ню Джерзи. Будова розпічнесь правдоподібно в слідуючім році, коли будуть переведені відповідні ухвали.

—o—

СТРАЙК ЗЕЛІЗНИЧИХ РОБІТНИКІВ?

В Шікаґо ухвалено на зборах юнії зелізничих робітників загальний страйк, коли зелізничі компанії до 14-го липня с. р. не згодять ся на їх жаданя. Робітники домагають ся 8 годин денної праці (замісць дотеперішної 10-годинної праці) при задержаню тоїсамої платні.

На случай страйку зголосили солідарність і инші юнії, як пр. юнія зелізничих урядників, телеграфістів, кондукторів, машиністів і пр. Число страйкуючих буде виносити 80.000 людий, які працюють на 67 зелізничих шляхах, котрі ведуть на захід.

—o—

ПРИМУСОВЕ ОБЕЗПЕЧЕНЄ МІЖПОКЛАДНИХ ПОДОРОЖНИХ.

З причини частих катастроф на морю піднесли деякі корабельні компанії гадку, щоби завести примусове обезпечене міжпокладних подорожних підчас їзди на океані. Отся гадка дала би ся без трудности перевести в житє через відповідне підвисшене ціни за перевіз. Заведене примусового обезпеченя мало би і ту користь, що на случай нещастя не треба би ждати на підмоги і жертви суспільности. Повисший проєкт найшов богато прихильників і тепер роблять ся заходи, щоби його перевести в закон у всіх інтересованих державах.

—o—

ЗАБОРОНА НІЧНОЇ ПРАЦІ ЖІНКАМ Є ПІСЛЯ ЗАКОНА ПРАВНА.

Апеляційний відділ найвисшого суду у Вашінґтоні рішив, що постанова робітничого закона з р. 1913, на підставі котрої забороняєть ся жінкам працювати в нічних годинах (т. є. від 10 вечером до 6 рано), є після державного закона правна. Причиною видання такого рішеня були фальшиві орченя деяких судів, які брали за підставу звісну постанову про необмежене особистої свободи а іменно „що нiяка особа без правно переведеного засуду не може бути позбавлена житя, свободи або маєтку". Найвисший суд подав у своїх мотивах конечність охорони жіночого пола, котрого головна задача полягає в материнстві. Крім сего сказано, що дозвіл на нічну працю жінкам і дівчатам вплинув би дуже некорисно на мораль.

—o—

СЕГОРІЧНІ ЖНИВА В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ.

Після дат, оголошених міністерством рільництва, жнива заповідають ся незвичайно користно. Сприяюча погода в послідним місяци прибільшила збір пшениці о яких 30 міл. бушлів. Загальний збір пшениці оцінюють на 330 міліонів бушлів. Сей збір перевисшає всі попередні роки. Також збір инших родів збіжа заповідає ть ся дуже користно.

—o—

ЕМІҐРАНТИ ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВ ПОВЕРТАЮТЬ З КАНАДИ.

Зі справоздання секретаря праці Вілсона показуєть ся, що число горожан Злучених Держав, котрі виеміґрували на стало до Канади, сильно зменьшає ся. Був час коли тутешне правительство з тривогою глядiло на еміґрацію зі Злучених Держав до Канади. Статистичні числа за послідні два роки виказують, що не лише еміґрація зменьшаєть ся, але також число повертаючих значно зростає. В р. 1912 виеміґрувало зі Злучених Держав до Канади 97.951 Американців, а повернуло 38.317; в р. 1913 виеміґрувало лише 68.396, а повернуло 44.127. Се є доказом, що хоч в Злучених Державах настали тяжкі часи, то і в сусідній Канаді не лучше.

—o—

ЛІСИ КАНАДИ.

Статистика виказує, що в цілій Канаді є 865 міліонів якрів ліса. Знавці доказують, що трачки і фабрики наперу, які рубали ліси, доси дуже мало винищили ліса.

—o—

ДІМ У 12 ГОДИНАХ.

Америка є краєм неможливих можливостий. Те, що деинде уважаєть ся ледви імовірним, в Америці виконуєть ся як цілком звичайну річ. Недавно збудовано в Сент Джозеф Сіти дім протягом 12 годин, а то серед таких обставин. Двоє молодих — Сляк і його жінка — приїхало з Шікаґо до Сент Джозеф, аби там заложити домівку. По довгих гляданях, не могучи знайти собі відповідного мешканя до винайму, рішили ся будувати власний дім. Місцевий будівничий обіцяв, що побудує дім протягом 12 годин, а коли принято його плани, зараз на другий день почав роботу. Ціла юрба ріжного рода робітників працювала від 6. рано, а о 6. вечером дім був готовий, і то не якийбудь, а цементовий з гори до долу, з кількома кімнатами і всіми вигодами. О годині девятій вечером молода пара сиділа в їдальни і заїдала собі смачно вечерю.

—o—

КІЛЬКО ЛАСТІВКУ КОШТУВАЛА „КУМЕДІЯ".

Іля Ластівка, фармер з Сонленд, приїхав був недавно до Елмонтону, щоби залагодити деякі справи. Та коли вийшов з поїзду, зацікавила його зараз коло стації громадка людий, котра приглядалась, як якісь два невдоволені чубились. Ластівка приступив також, щоби подивитись на таку комедію. Але небаром переконав ся, що він заплатив дорого за те, що подивив ся, бо хтось витягнув йому з кишені 200 долярів.

З українських земель.

ПОСОЛ ЗАЛОЗЕЦЬКИЙ ПЕРЕНОСИТЬ СЯ ДО ВІДНЯ.

П. Роман Залозецький, професор львівської політехніки, посол до галицького сойму і президент Сільського Господаря покидає Львів і переносить ся на стало до Відня, де іменовано його висшим урядником в міністерстві публичних робіт. Розкриваєть ся йому нове поле праці, яке при його здібностях і роботящости отворить йому також особлето нові вигляди, замкнені у Львові — Поляками вже від двох десятків літ. Українці в Галичині тратять в особі п. Залозецького дуже щирого й діяльного чоловіка, якого безкористна праця на богато областях нашого громадянського житя зазначила ся всюди додатніми успіхами, а якраз се стягнуло на нього ненависть Поляків і дало почин до небувалої і в способах неперебираючої польської нагінки на него.

—o—

I. З'ЇЗД УКРАЇНСЬКИХ РЕМІСНИКІВ У ГАЛИЧИНІ.

I. з'їзд українських ремісників відбув ся у Львові, дня 29. м. м. в салі Народного Дому в присутности коло 100 учасників. З послів прибули: д-р Кость Левицький, д-р Макух, д-р Лагодинський і проф. Колесса. З'їзд отворив іменем президії Просьвіти заступник голови д-р Е. Озаркевич, котрий у своїй промові підніс, що в сю радісну хвилю орґанізації українського ремісництва прибила всіх сумна і болюча відомість про смерть наслідника престола архикняжя Франца Фердинанда. До президії вибрано Василя Нагірного, Теодора Мельничука з Перемишля і Василя Гресяка зі Львова. Витали конґрес, іменем українських кооперативних товариств д-р Кость Левицький; Сільського Господаря секретар Струк, українського Технічного товариства інжинір Корнеляк; Народної Торговлі директор М. Заячківський; Зорі директор В. Нагірний, іменем „Міщанського Братства" п. Чорній. По сім почали ся наради, які тривали цілий день.

—o—

ПАМЯТНИК Т. ШЕВЧЕНКА В КИЄВІ.

Київський губернатор дозволив виконувати постанову київської міської ради, на засіданю якої ухвалено проєкт памятника Т. Шевченка, роботи різбаря Шіортіна. З'єдинений комітет для збудованя памятника Т. Шевченкови в Києві передав київському губернаторови для предложеня в міністерство внутрішних справ фотоґрафічні знимки проєкту памятника поета роботи Антоня Шіортіно, пляни площі і самого місця, де буде збудований памятник. Міністерство передасть проєкт до Царської Академії Штук в Петербурзі.

—o—

НЕДОЛЯ В ГАЛИЧИНІ.

З міста Перемишля доносять до львівського українського дневника „Нового Слова": Стоїмо перед грозою великої повени. Вчера дня 23. червня вечером вода в Сяні стала з незвичайною скоростю прибувати. Вода несла зі собою з гір дерева, галузе, сіно і т. и. Пізно вечером розірвала вода військову лазню, яку щойно побудовано. Купелеві будки витягають властителі на беріг. Управа армії вислала поготівлє піонірів, на основі телеґрафічних донесень із загрожених повеню місцевостий в горах. Се знак, що катастрофа зближаєть ся. Одним словом повторює ся грізна історія минулого року.

Перед двома тижнями навістила Мельниччину градова туча і в кількох селах понищила цілі поля до нащадку (як я Шупарці, Пилипчи, Бабинцях, Новосілці, Залісю і сусідних громадах). Град надав такий великий, що по гостинци коні бродили в граді. Нарід побите збіже косить та, хто може, засіває чи пашу чи гречку, а кукурузи пропали.

З Кракова доносять: Сезонові робітники (Русини, котрі виїхали зі східної Галичини на роботу) щораз частійше вертають ся пішки з Прусії, зовсім обдерті і голодні. Там нема кому заняти ся ними; тому коли громадно замикають їх в арештах яко волоцюг для відшупасованя до громад приналежности, то сей побут в арешті нещасні вважають спасенем, бо бодай мають дещо зїсти і де переспати ся. Тепер зелізнича дирекція не хоче давати їм білетів на поворотну їзду.

—o—

БОРОТЬБА З ГОРІВКОЮ В ГАЛИЦЬКІМ СЕЛІ.

Милявин, село в заліщицькім повіті, звісне було минулими роками із закоріненого пиянства. Не відбуло ся весілє без бійки, без сварні, без проливу крови. На однім з весіль завиті хлопці от так собі з жартів кинули дівчину в став, щоб охолодила ся та скупала ся; нещасна скупала ся на віки. На иншім знов весілю підпиті парібки так побили свого товариша, що той за тиждень пійшов сиру землю гризти; а що вже таких меньших бійок, сварок, тяганин до суду, то й не зчислити! Громадська рада перед двома роками, бачучи богацтво Жида, рішила старати ся о концесію на коршму; та концесію дістав Жид і дідич; обурена громадська рада проголосила бойкот Жидови; за те гучно запивали бойкот жидівський в дідичівській коршмі. По році однак дідич, щоб його одинокий друг-Жид не пійшов з торбами, відступив йому свою концесію і Жид дістав обі коршми у свої руки. Роз'ярені громадяни зібрали ся в читальня і рішили бойкотувати не тілько коршму, але перевести бойкот ужиаваня напитків. До бойкоту за почином громадської ради приступила ціла громада від молодих хлопців і дівчат до старих сивоволосих старців. Але постанови і рішеня бойкоту не берегли деякі пияниці, які не могли здержати ся від горівки і тайком в ночи перекрадали ся до Жида в гості. Щоб і сих відучити і відстрашити, поставлено коло коршми варту, а щоб змилити пяниць, вартуючі парібки перебирали ся за жінок; кождого пяницю гарненько прочухували і відводили до дому, а вже вістка про мандрівку в коршму розносила ся по цілім селі і пяниці цілими днями зі встиду не виходили з хати. Оттак бойкотом коршми і горівки усунула громада домашного ворога і позбула ся пяниць. Тепер на весілях чи забавах люди самі собі дивують ся, що нищили себе так на господарстві, здоровлю, чести, і згадують недавні часи з острахом і обмерзінем. Сьвідомі одиниці в селі роблять заходи коло основаня кружка „Відродженя", щоб сим робом дати тривкі основи ідеї цілковитої здержливости.

—o—

ДОПОВНЯЮЧІ ВИБОРИ В ГАЛИЧИНІ.

Дня 30. м. м. відбули ся в Галичині доповняючі вибори двох послів до парляменту. На місце померлого польського міністра Залеського з міського виборчого округа: Бережани-Рогатин було трох кандидатів: Українець Микола Заячківський, директор Народної Торговлі; Поляк (консерватист) Дембінський і Жид Горовіц. Вийшов послом Дембінський, котрий одержав 3.000 голосів; український кандидат дістав 763 голоси, а Жид понад 500 голосів. — В однім з міських округів на Мазурщині вийшов послом Яворський (консерватист), котрий дістав понад 3.600 голосів, а його виехполяк Костькевіч, котрий одержав понад 600 голосів.

—o—

САМОВБИЙСТВО СЬВЯЩЕНИКА.

В Слобідці, в золичевськім повіті, в Галичині поповнив самовбийство тамошний ґрецько-католицький парох о. Бандура. Покійний мав 65 літ, а в селі був парохом 18 літ. Причина самовбийства незвісна.

—o—

НУЖДА НАШИХ ЕМІҐРАНТІВ НА КОРАБЛИ.

Руські еміґранти, що виїхали з тернопільського повіта до Америки до міста Сиракюз, у стейті Ню Йорк, пишуть до львівської „Свободи", якої прийшло ся їм зазнати біди підчас сеї подорожі кораблем „Цісарева Августа Вікторія", який належить до Гамбурсько-Американської (жидівсько-німецької) лінії. Їду діставали пасажири нуждену, а то й через два дни нічого не діставали. З „благодати" то годі було обтрясти ся, хоч і по три рази перебирали ся, годі було її позбути ся. Води до пити не можна було взяти до уст, а то й обмити ся нею не мож було, бо від неї наче хто очи бритвою порізав. Коли один подорожний збив таріль, то чоловік з корабельної служби тяжко його побив і змісив ногами, аж подорожні мусїли вставляти ся за ним.

—o—

САМОВБИЙСТВО ДОЗОРЦЯ, ЩО ПОМАГАВ ПРИ УТЕЧІ КАЦАПІВ ҐЕРОВСЬКИХ ДО РОСІЇ.

З Черновець (головного міста Буковини) доносять, що у звязи з утечею Ґеровських відібрав собі житє тюремний дозорець Касван, що мав 45 літ. Самовбийство поповнив дня 23. м. м. на подвірю карного суду, вистріливши до себе з карабіна. На відгук вистрілу поспішило на місце богато тюремної служби. Касвана підозрівали о участь в улекшеню утечі Ґеровським. Іменно 7. червня, отже в день утечі Ґеровських з черновецької тюрми казав один зі судових урядників принести Касванови кілька книжок зі салі розправ присяжних. Поручене се видано йому около 11. години передполуднем, отже в часі, коли оба Ґеровські перебирали ся в салі суду присяжних. Касван не з'явив ся з книжками, тому пізнійше звернуло ся проти нього підозріне, що він оставав в порозуміню з Ґеровськими. Касван мав бути також сим, котрий на 4 тижні перед утечею Ґеровських давав дозорцям вино в тюремнім льокали. На основі сього мали дня 23. м. м. переслухувати Касвана, котрий, як думають, побоючись одвічальности, відібрав собі житє.

—o—

СМЕРТЬ ВІД ГРОМУ.

В сих днях пополудни забив підчас бурі грім господаря Івана Завадку у Висоцькій Волі (жовківського повіта, в Галичині), котрий стояв разом з жінкою під стріхою своєї хати. Жінці нічого не стало ся.

—o—

НЕВІДОМА САМОВБИЙНИЦЯ.

У второк, дня 23. м. м. побачив жовнір Іван Івасюк в Пелчинськім ставі у Львові пливаюче тіло якоїсь молодої женщини. При помочи човна видобуто трупа і повідомлено сейчас власти. Лікар ствердив, що тіло лежить у воді близко 3 дни. На тілі топельниці нема жадних ран. Жовніри заняті у військовій пливальни пригадали собі, що перед кількома днями знайдено на березі ставу чорний дамський капелюх. Невідома самовбийниця се ще молода женщина, бо числить около 20 літ.

—o—

РАЗ БАБА.

Дня 27. червня на площі Голуховського у Львові коло одної пані, що ждала на трамвай, крутив ся якийсь підозрілий мущина. По хвилі підійшов до сеї пані і хотів їй вирвати торбину з руки. Одначе трафив зле, бо женщина повалила злодія на землю і держала його доти, поки не прийшов поліцай. Показало ся, що пташком сим був волоцюга Михайло Підвисоцький, якого замкнено в арешті.

—o—

СТРІЛИ ДО ПОЛІЦАЯ.

На улиці Захоронок у Львові сполошив в ночи поліційний жовнір Гнатюк трех злодіїв, як добували ся крізь вікно до партерового помешканя, причім одного з них придержав. Злодій почав борикати ся з поліцаєм так грізно, що поліцай мусїв добути шаблю і вдарив нею злодія в голову. Нараз набігли два инші злодії і почали стріляти до поліцая, але не вцілили. Потім усі три злодії втікли. Та небавом другий поліцай зловив одного з них на иншій улици закровавленого. Се дезертир 30. полку піхоти, Едмунд Венклер. Його відставлено до ратункової стації, а потім до військового шпиталю.

—o—

ПОВІСИВ СЯ НА ПАМЯТНИКУ.

На збудованім недавно памятнику Йордана в Кракові в краківськім парку повісив ся незвісний робітник і то в очах публики. Люди замісць ратувати його, розбігли ся по поліцая. Заки прийшов поліцай, робітник вже не жив.

(Продовжене на стор. 6-ій).

„SVOBODA" (LIBERTY)
THE RUTHENIAN WEEKLY
Published every Thursday at
83 Grand St., Jersey City, N. J.
TELEPHONE: 498 JERSEY CITY.

Published by
The Little Russian Nat'l Union
of America.

Established 1893.

JOSEPH STETKEWICZ, editor.
83 Grand St., Jersey City, N. J.

A. SAWKA, manager.
83 Grand St., Jersey City, N. J.

Terms: Two dollars a year.
Single copy: 5 cts.

Entered as second-class matter March 30, 1911, at the Post Office at Jersey City, N. J., under the Act of March 3, 1879.

УКРАЇНСЬКА СИЛА З ПОКЛОНОМ ТАРАСОВИ.

ВЕЛИКИЙ ЮВИЛЕЙНИЙ ЗДВИГ СІЧИЙ І СОКОЛІВ У ЛЬВОВІ.

День 28. червня 1914. р. на довго остане в памяти українського народу. Се-ж був день, в котрім столиця галицької України, Львів, віджила бодай на одну добу давним житем, тим житем, яке кипіло у Львові ще за часів руських князів. В сей день з'їхали ся до Львова тисячами сини й доньки України навіть з найдальших і найтемнійших закутин нашої Великої Вітчини. Були там люди і з долів і з гір, і з Покутя і з Лемків, і з Бойків і з Гуцулів, а дальше і з Буковини, російської України а навіть ізза моря — з Америки. Не було лишень представників угорської України, бо та частина нашої Вітчини ще спить. Але і там вже доходять проміні народної сьвідомости, бо отсе з угорської України наспіло до Здвигового Комітету привітне письмо.

Вже в суботу 27. червня по полудни почали з'їздитись наші люди до Львова. Одні приїзджали звичайними поїздами, а другі надзвичайними. А тих надзвичайних поїздів було аж двайцять чотири. Ще на ніяке торжество у Львові не було до тепер такої великої скількости надзвичайних поїздів.

Цілий край мусів в той день довідати ся про великий український здвиг у Львові. Бо хочби хто не знав сього з ґазет і оповідань, то не міг не запримітити, як з кождої місцевости лавами спішили люди до найблизшої стації зелізничої і там всідали до умаєних, синьо-жовтими хоругвами прикрашених поїздів. Серед співу патріотичних українських пісень мчали ся поїзди в сторону Львова, лишаючи тугу в серцях тих, що не могли їхати, і привозили тисячі народа. Цілу ніч з суботи на неділю на всіх трох зелізничих двірцях, на головнім двірци, на Підзамчи і на Личакові панував рух, який не дасть ся описати. Се львівські впорядчики уставляли маси людий в ряди і висилали їх або на нічліг або таки прямо на велику площу „Українського Городу" коло стрийської рогачки.

А помилив би ся той, хто би думав, що між приїжними була сама молодіж. Ні, були там сотки а може й тисячі старенських дідусів і бабусь, а деякі з них і не зовсім простенькі. Одначе не на вправи і не до походу приїхали вони. Вони приїхали надивити ся і нарадїти ся видом своїх молодих синів і доньок, коли будуть вправляти на площі, чи то будуть іти походом.

Здвигові ювилейні сьвята почали ся в суботу вечером

великим концертом

в Спортовій Палаті при ул. Зеленій. Спортова палата се найбільша саля у Львові, яка може помістити 10 тисяч людий, а прецінь і та саля показала ся за малою для Українців і в часі концерту була набита по береги. На тім концерті промовляв наперед д-р Трильовський як голова Українського Січового Союза, а опісля проф. Іван Боберський як голова Сокола-Батька. Відтак промовили відпоручники товариств. Перший промовив відпоручник Січового Союза на Буковині, д-р Т. Галіп, а по нім промовив гість з Чех, п. Машек, іменем загального союза чеських Соколів. Велике зворушене запанувало на салі, коли прийшов до слова о. Мирон Данилович, який перебуває тепер на відпустці в Галичині, а який відчитав привітний лист Р. Н. Союза висланий до Сокола-Батька.

По промовах хори т-ва Львівський Боян і Бандурист відспівали гарні пісні, а поет Богдан Лепкий деклямував свій високо патріотичний стих. Найкрасшою точкою концерту був спів оперового артиста-співака, п. Модеста Менцінського, що приїхав на здвиг аж з Кольонії в Німеччині. П. Менцінський се співак сьвітової слави, а що при тім е і добрим Українцем, то завдяки йому росте й наше значінє за границею.

На концерті був через весь час намісник Коритовський. Сидів в окремій льожі в товаристві наших послів. Українські пісні намісникови дуже подобали ся і він кожду з них горячо оплескував.

По концерті відбув ся ще привітний вечір, уладжений львівськими Українцями для чужих гостий, с. є. для Чехів, Англійців та Українців з Росії і Буковини.

Прийшла неділя. Вже досьвіта зароїв ся „Український Город" тисячами людий. Були се переважно Соколи і Січовики, що спішили на проби до вправ. Улиці, що ведуть до Українського Городу були переповнені такими масами народа, що годі було прямо з місця рушитись.

Проби тривали до пів до одинайцятої. О тій годині почало ся уставлюванє походу. І тут доперва показала ся як слід карність січово-сокільської армії. Протягом одної години на лінії, довгій на чотири кільометри, уставив ся

величавий похід.

Хто бачив сей похід, певно не забуде його до смерти. Здавало ся, що віджили давні козацькі часи, а отсе перед очима веде своє славне козацьке військo безсмертний Батько Богдан.

Перед очима видців головними улицями княжої столиці посувала ся рядами новітня українська армія. На чолї походу їхали поважно „Соколи" міські і сільські на конях. За ними йшла музика і дві чети повно зоружених сокільських стрільців. Військові торністри на плечах, а кріси (стрільби) на раменах робили велике вражінє. Дальше йшла старшина Сокола-Батька і Укр. Січового Союза, а з нею чеський відпоручник п. Машек.

Потім під проводом вожда здвигу, п. Дигдалевича з Тернополя, який їхав на прегарнім кони, йшли полки Соколів і Січовиків. Було там півтора тисячки Соколів в повних одностроях, около півтора сотки Сокілок в ґранатових одностроях, 400 сільських Сокілок і Січовичок в лентах і сокільських або козацьких шапках.

З черги надійшли Січовики Сокола-Батька в козацьких одностроях зі Старого Самбора, Судової Вишні і зі Львова. За ними їхав кінний відділ Соколів, потім йшло около півтретя тисяча сільських Соколів і Січовиків, всі в білих одностроях. Білі, чистенькі одяги робили дуже миле вражінє.

Ще милійше вражінє робили дві сотки сільських Сокілок в народних строях. Справді — народний стрій з гарними вишивками — се найкрасший одяг для сільської дівчини! За дівчатами йшли Соколи і Січовики в темних одягах. Межи четами було розміщених 19 музик і 136 прапорів.

Так виглядала ціла січово-сокільська орґанізація Сокола-Батька.

За Соколом-Батьком йшли пластуни з ґімназийною музикою. Між ними було кількадесять малих пластунів Сокола III у Львові. Всї ті хлопчики в віці 9—12 літ ішли з малими торністрами і крісами (стрільбами) на раменах.

Другу частину походу творили независимі Січи, які вів п. Семенюк на кони. В тій части походу ішло около півтретя тисяча людий. Деякі козачі однострої, отамани на конях і з булавами в руках, а дальше народні строї з Покутя — виглядали прегарно.

Статистика походу виглядає так:

I. часть походу.

(Січи і Соколи Сокола-Батька):

Стрільці	78
Сокілки в одностроях руханкових	148
Сільські Січовички і Сокілки	635
Соколи в сивих одностроях	1159
Січи і Соколи сільські в білих одягах	2383
Січи і Соколи сільські в темних одягах	3691
Січи і Соколи в козачих одностроях	102
Орхестр 19, — людий	266
Всїх їздців	92
	9254

II. часть походу (Січи на уставі „Українського Січового Союза"):

Всїх їздців	91
Дівчата	313
Мущини	2162
Стрільці піші	146
Музик 10, — людий	154
	2866

Коли додамо разом, то дістанемо загалом точне число людий в поході **12.303.**

Похід перейшов головними улицями міста. Здовж походу по хідниках уставили ся десятки тисяч видців, які зустрічали похід окликами „славно". Вікна і камениці Українців були прикрашені синьо-жовтими хоругвами та бюстами Тараса. З бальконів українських мешкань кидали на похід цьвітами.

Не було здасть ся Українця, якому би на вид сього величавого походу не забилось серце, не станула в очах сльоза щирої радости. Се-ж ішла улицями старої княжої столиці — своя рідна українська армія! Здавало ся, що се не теперішні люди, а воскресші українські атамани з козаками, що повставали з могил, аби подивити ся, як живеть ся їхнім внукам, аби на хвилю посумувати над долею поневоленої України, додати відваги і духа теперішним синам Дорогої Вітчини і знов лягти у могилу...

Серце розсаджувало груди на вид, як всї діти українські йдуть разом одною кріпкою лавою. Інтеліґент і простий мужик, селянин і міщанин, робітник і пан — усі ішли разом рамя об рамя, злучені одною могучою любовю рідної Вкраїни.

І хотіло ся, щоби той похід тривав довго, довго — без кінця, доки не наспіє день, коли на сивому кони підійметь ся старий гетьман і кликне: „Панове Товариство! Днесь великий день настав для нас. Днесь день Воскресеня Самостійної України!"

По дорозі перейшов похід попри Національний Музей і тут поклонив ся провізорично уставленому памятникови Тараса. На кінци улиці Зиблїкевича відбула ся дефіляда перед старшиною і гостями. Випала вона з кождого огляду взірцево. По дефіляді розійшов ся нарід, а зібрав ся вдруге пополудни на

вправи.

Була 4. година по полудни. Чудова погода товаришила торжеству через весь день. Здавало ся, що сама природа тїшить ся величавим сьвятом українського народу. Український Город заповнив ся видцями. Довкола великої площі побудовано коштом кільканайцяти тисяч корон деревляні степениці і помости. На них зібралю ся понад 30 тисяч людий. Богато було там також чужинців, що прийшли подивити ся на те, що вміють Українці.

По середині площі збудовано високу на кількананцять метрів вежу вожда. На вежі поміщено також військову орхестру, що приґравала до вправ.

Море голов звернуло ся на площу. Се на приказ даний вождом з вежі, — виїшло на площу кількасот Соколів і Січовиків до вправ топірцями, на приказ вожда — наче на приказ чарівної палочки. Другу точку вправ становили вільноручні вправи міських руховиків.

При дальших вправах виступили Соколи з будовою тріїкових веж, Січовики вправляли булавами, сільські Сокілки хустинками. Вправи закінчили Січові стрільці вправами крісом і розвиненем швармової лінії.

Вправам придивляли ся з великим заціклавленем намісник Коритовський і командант корпусу ґенерал Кольошварі, для яких побудовано окрему льожу. В часї вправ повідомлено їх про трагічну смерть наслїдника престола і його жінки. Щоби не викликати переполоху серед людий, вправ не відкликано, а лише музика відограла австрійський гимн, який всї вислухали стоячи.

Вправи зробили на видців як найкрасше вражінє. Дали вони доказ, що при добрій охоті можна вивчити ся много гарних річий, які мають свою велику вартість.

По вправах відкликано дальшу часть здвигу, а саме спортові змаганя, які мали відбути ся через цїлий понеділок. Зроблено се з огляду на загальну жалобу по смерти наслїдника престола.

Вечером відбув ся в Спортовій Палаті комерс на якім виголошено чимало патріотичних промов. В ночи розїхали ся учасники здвигу домів, везучи зі собою найкрасші спомини та заохоту до дальшої витривалої працї для народу, якої овочі вже тепер стають щораз виднїйші.

Годї промовчати, яке було

відношенє Поляків до здвигу.

Лише велика та поважна сила української манїфестації приневолила Поляків до мовчанки і до вшанованя нашого торжества. Та все таки в часї походу кілька разів падали з польської товпи обидливі слова. Але Українцї вміли достойно вшанувати своє сьвято і збували польські зачіпки мовчанкою. Поляків се дуже ґнївало, бо вони конче хотіли наше сьвято зiпсувати. А коли вже не могли словами нам допечи, то підмовили трамваєву службу, щоби вона трамваями вїзджала в похід. І дїйсно в деяких місцях трамвай з польської намови перервав похід. За те в инших місцях Українцї так сильно поставились до Поляків, що вони поховали ся зі страху до мишачої дїри і мовчки зі злісною завистю глядїли на українську манїфестацію. Ще гірше злобною була жмінка кацапів. Але на них навіть улична собака не звернула уваги.

Нехай же се велике торжество навчить нас, що силою і працею здобудемо всьо; що лише сильним уступають міся вороги. Крок за кроком вперед — всї враз — а дасть Бог, що побіда буде по нашім боцї!

ЩО ПИШЕ АНҐЛІЄЦЬ ПРО НАШ НАРІД?

Як ми вже згадували на иншім місци в нашій часописи, до Львова приїхало з Лондону, столиці Анґлії, на великий здвиг Січий і Соколів кількох анґлїйських політиків і діячів. Між ними крім знаного вже нам п. Рафаловича є анґлїйський адвокат і патріот та заслужений діяч п. Г. Джуліян Фуллер. Він запалив ся справою відродженя України по прочитаню праць п. Рафаловича і п. Степанківського і виїхав на Україну, щоби бачити її на власні очи. Вперве мав нагоду побачити і близше пізнати Українців у Львові, де вже перебуває кілька тижнів. Яке вражінє зробило на нього культурне житє нашого народа, видко з того щирого одушевленя до змагань українського народа, з яким він про нас говорить. Низше подаємо в цілости його лист до редакції львівського українського дневника „Діла", який був там уміщений в числі 144. з 1. с. м., а який ми отсе в цілости передруковуємо. Прочитайте уважно собі, дітям і знакомим сей лист. Прочитайте його також збаламученим російськими аґентами братям Руснинам, нехай бачать, що ті аґенти учать їх ненавидїти те, що навіть висококультурному чужинцеви Анґлїйцеви таке миле, таке близке його серцю.

Ось та статя п. Фуллера:

ВІДКРИТЄ УКРАЇНИ.

Кажуть, що Анґлійці великі мандрівники. Давнїйше вони подорожували по цїлім сьвітї, шукаючи нових країн; тепер вони вдоволяють ся робленем відкрить в близше до них положених країнах. Недавно вони відкрили Україну, але при тім стрінула їх велика несподіванка! Вони знайшли, що Україна знайшла ся сама для себе.

Коли я приїхав до Львова, я не опинив ся в окруженю чужім для горожанина короля Юрія: я був наче у себе, а навіть почував себе красше ніж у себе. Правда, я не говорю українською мовою, але стільки Українців говорить мовою французькою й анґлїйською, що незнанє української мови не перешкаджало менї. Я бачив усе, то я хотів бачити, я розумів усе, що хотів зрозуміти.

Насамперед я хочу сказати, яке гарне вражінє зробило на моїх приятелів і на мене принятє, яке нам уладжено. Ми нїколи не бачили нїчого подібного і память про принятє на завсїди лишить ся у нас. Ми можемо сказати нашим краянам, що в гостинности і способі приймана своїх гостий Українцї не потребують боятн ся порівнаня з иншими націями. Ті з Анґлїйців, що мало подорожують, з недовірєм ставлять ся до чужинців. Тому я дуже хотів би мати можливість показати їм, як приймають Українцї своїх гостий!

Що сказати в приводу столїтного ювилею уродин великого поета і патріота Шевченка? Що можу я сказати? Менї слів за мало, щоби висловити почування, які я пережив підчас концерту минулої суботи. Як се гарно було чути молоді і сьвіжі голоси, надихані палким патріотизмом. Як то було гарно чути богатий і дзвінкий голос пана Менцінського. Менї неможливо оцінити як слїд пань і панів, які є не лише великими артистами, а й великими патріотами і особливо великими трудівниками. Менї мило на саму згадку, що небаром ми будемо бачити їх у Лондоні. Вони покажуть там, що таке українська пісня, і се зробить для України більше ніж всї ґазетні статї й дискусії. Вони покажуть Анґлії, що Україна се нація зі своєю національною піснею, зі своєю національною вдачею, з усїм розмахом, який потрібний, щоби країна стала національною.

Що сказати про похід і вправи, що були в недїлю? Що за чудовий вид! Сї тисячі мужчин, жінок і молодих людий, перенятих одною ідеєю. Ах, ось секрет! В наших часах ідеї мають силу. Я дуже богато міг би написати про чудову карність і величезну вправність, яку я бачив у всїх рухах, які виконували ваші Січи, Соколи і ваші молоді Січовички та Сокілки. Україна може пишати ся своїми дїтьми, але вона мусить бути ще більше гордою, думаючи про ту патріотичну ідею, яка зібрала стільки людий до Львова, яка змусила їх кинути свої поля і хати, щоби показати свою любов до батьківщини.

Я бою ся, щоби моє писанє не було занадто довге, але мушу сказати ще кілька слів. Анґлїйцї покищо мало знають Україну (вони будуть знати її), але злучене королївство вже дало дещо Україні, несьвідомо для себе — се „boy scouts". Сї скавти добрі горожани й добрі патріоти; рух сей має практичний і демократичний ідеал. Дбайте про сей рух! Молодїж живе в царстві уяви. Коли се царство основане на чесности, правдї, розумі і патріотизмі, тодї нема чого боятн ся за будучність.

Яко чужинець я позволю собі висловити своє поважане з приводу того, що ви зробили і що ви ще зробите. Ви не лише окружили нас своєю ласкою, але й глибоко схвилювали нас сьвятами, які показують добре, чим є Україна. Порив усїх був як би порив одного чоловіка... і що за чоловіка! Ми Анґлїйцї маємо богато національних кличів, але одного нам бракує. Може Україна дасть нам його: „В школї наша будучність".

H. Julian Fuller
M. es. A. Oxford,
адвокат у Лондонї.

ЧЕСЬКА ҐАЗЕТА ПРО ҐЕЦЕВА.

По звіснім бурливім вічу Ґецева в Ню Йорку в Чеській Соколовни при 71-шій улици писали про се віче і про російського аґента Ґецева ріжні нюйорські славянські ґазети. Між иншими подав звіт з віча і чеський дневник „New-Yorske Listy". Сей опис віча був незгідний з правдою і прихильно написаний для зрадників-кацапів. Здивувало се нюйорських Українців „з гори міста" (се переважно Лемки), бо вони добре жиють з братами Чехами і тому не сподївали ся, аби Чехи станули по сторонї наших народних зрадників.

Але пізнїйше довідали ся, що редакція чеського дневника впала жертвою фальшивих кацапських інформацій. Іменно редактор чорносотенної ґазетки „Рускій Эмигрантъ" господин Добров подав редакції чеської ґазети такі інформації, що буцїмто Ґецев се посол австрійського парляменту, що се великий патріот, що бучу на вічу викликали католики з ворожнечі до православних і т. д. З уваги на те пійшло кількох нюйорських Українців „з гори міста", а саме пп. Василь Ґлют, Павло Зятик і Іван Братусь до редакції чеського дневника і просили, щоби редакція помістила спростованє неправдивих кацапських інформацій. Редакція „Н. Й. Лісти" радо на се пристала і в 292. ч. з 14. с. м. помістила отсей лист згаданих 3-ох Нюйорчан Українців, котрий подаємо в дословнім перекладі з чеської мови:

Ню Йорк, дня 12. липня 1914. Хвальна Редакціє! Осьмілюємо ся післати Вам кілька заміток до Вашого звіту з бурливого віча в Чеській Соколовни дня 5. с. м. і сподїваємо ся, що помістите їх. Яко додаток залучаємо Вам статю в анґлїйській мові з української ґазети „Свободи" п. з. The Ruthenian Question.

УКРАЇНЦЇ І МОСКВОФІЛИ.

Кілька заміток з приводу бурливого віча в Ню Йорку дня 5. с. м.

В часописи „New Yorske Listy" з дня 7. с. м. появив ся опис віча, яке скликали русофільські Русини до „Чеської Соколовни" при 71 улиці. З уваги, що сей опис невірний, подаємо до нього деякі спростовання:

1. Віче скликали українські (руські) русофіли на привитанє висланника з Галичини

русофіла Онуфрія Гецева Признакою (віхою) тих русофілів не є православе, бо вони є і православні і греко-католики (уніяти), але те, що вони не хотять признати української мови і цілого українського народа за самостійний, а голосять свій клич, щоби 40-міліоновий нарід український приняв російську мову за свою і цілком злив ся з ними в один 100-міліоновий російський нарід.

2. Противники сього віча, що його розбили — се Українці і також обох обрядів і греко-католики і православні. Взагалі в боротьбі між Українцями і русофілами не грають жадної ролі віроісповідні справи, лише справа національна: боротьба народа з його зрадниками.

3. Онуфрій Гецев не є — як „N. Y. Listy" подали на основі мильних інформацій — послом австрійського парляменту. Він взагалі ніколи не був і не є послом. Був тільки учителем гімназії в місті Коломиї в Галичині. Перед кількома роками шкільні власти суспендували його за русофільську агітацію між молодіжю і від того часу він став тільки агітатором та пропагує русофільство в тих бурсах (пансіонах), котрі є в руках русофілів, а також і по селах. Крім того їздить часто до Росії. Се ціла його діяльність.

4. Русофільська група в Галичині, яка вислала сюди Онуфрія Гецева, щоби збирав датки на цілі сеї групи, має тісні звязки з партією т. зв. „русских націоналістів" в Росії котрої провідником є голосний агітатор граф Володимир Бобрінський, а котра стоїть дуже близко до російського уряду. Граф Бобрінський дає від своєї партії на цілі русофільської пропаганди між Українцями в Австрії — в Галичині і на Буковині сотки тисяч рублів щороку.

Для основнійшого пояснення становища русофілів серед нашого народа мусимо вказати на велику ріжницю між чеськими русофілами й українськими.

Серед чеського народа, як звісно, є досить закорінене русофільство. Зробили се політичні партії, особливо радикальна. Чеські радикали се явні русофіли. Але їх русофільство не є з національного погляду шкідливе для чеського народа, бо полягає лише в симпатії до російського народа.

Натомісць русофільство серед нашого українського (руського) народа має ціху національної зради, бо наші русофіли пропагують відреченє від своєї національности, а злитє з російською. Се є явна національна зрада ї у Чехів такої зради тепер нема і завдяки високому культурному зростови чеського народа вона вже не можлива, але була подібна зрада давнійше, коли Чехи переходили в німецький табор.

В половині 19. століття можна було оправдати таке москвофільство недовірєм до власної сили народа та браком просьвіченої верстви серед українського народа, але тепер, як український нарід зріс культурно і просьвітно, як національна сьвідомість обняла найширші маси народа, москвофільство у нас є явною національною зрадою і нічим вже його не можна оправдати. Тому то москвофільство серед нашого народа є на вимертю. Потрібне воно тільки для російського правительства для його імперіялістичної (великодержавної) політики, але всі народи, чи то поневолені чи свобідні, — між ними також чеський і російський — у своїх найкрасших представниках станять по нашій стороні справедливости.

Василь Ґлют, Павло Зятик, Іван Братусь.
513 East 7th St., New York, N. Y.

З хвилі.

ЗАГАДОЧНІ СЛОВА.

П. Іван Артимович, голова нового Союза помістив у 27. ч. „Народної Волі" письмо, в якім подає раду, щоби старий Союз разом з новим закупили спільно фарму і там господарили разом з усіми хорими і старими немічними членами. Замісць давати їм запомогу по $120, лiпше взяти їх на фарму — каже п. Артимович — а там вони вже на себе зароблять.

Не знаємо, під яким впливом зродила ся у п. Артимовича гадка про спільну фарму. Чи може п. Артимович зневірив ся у власні сили нового Союза?

Дальше пише п. голова нового Союза, що у здійсненє своєї гадки не дуже вірить, бо урядники старого Союза волять сидіти у місті в офісі ніж працювати на фармах.

Чи пан голова нового Союза представляє собі, що урядники в офісі нічого не потребують робити, а вистарчить, щоби господарили на фармах? Чи пан голова нового Союза представляє собі господарку в орґанізації наприклад так як в „Провидінню", де урядники не то що не сидять в офісі, але не мають жадного офісу і можуть сьміло іти садити моркву до Чесапік?

Ми доси держали ся тої засади, що урядники (секретарі) мусять сидіти в офісі (п. Артимович каже, що вони приходять, коли хотять, а ми радимо п. Артимовичеви вшасти колинебудь несподівано до Джерзи Сіти і запевняємо його, що переконаєть ся, що вони працюють в офісі довше ніж повинні) і вести книги, бо від взірцевого веденя діловодства організації залежить також її живучість і розвиток і для нас передконвенційний проєкт члена нашого Союза і голови другої орґанізації п. Артимовича в справі „фармерського діловодства" цілком незрозумілий.

Цілком не розуміємо також отсих загадочних слів п. Артимовича:

„Хто-ж поставив і утримав старий Союз як не новий?"

Сих слів ніяк ми не могли зрозуміти ані розвязати. Розвязка була би дуже цікава не для одного.

ФАРИСЕЇ ЗІ „СВОБОДИ".

„Народна Воля" в 28. ч. назвала „Свободу" фарисейською і каже, що Ісус Христос не говорив притчі про фарисея, лише про „Свободу". На таку гадку навело редакцію нашої приятельки „Народної Волі" те, що буцім „Свобода" страшно чванить ся, що зібрала $5.000 на голодуючих братів у Галичині, а крім того поважні суми на Рідну Школу, Український Горож у Львові і т. д. Признаємо ся, що про ту хвальбу довідали ся ми аж з „Народної Волі", бо у „Свободі" такої самохвальби не було. Висказували ми признанє нашим Відділам і Членам, бо се їм належить ся за їх патріотизм, за їх любов до братів у ріднім краю, але не хвалили себе, то є „Свободи". Коли се є „самохвальбою", то ми її не встидаємо ся, бо вважаємо обовязком ґазети підносити добрі сторони наших земляків, хоч би зорганізованих у „малоросійськім" Союзі.

„Свободу" прозвала редакція „Народної Волі" фарисеєм. Виходило би, що „Народна Воля" — раб смиренний, якого Ісус Христос назвав митарем.

Виходило би дальше, що „Народна Воля" наче „мытарь издалеча стоя не хотяше ни очію возвести на небо: но біяше перси своя, глаголя: Боже, милостивъ буди мнѣ грѣшнику".

На се ми мусимо заявити митареви, під назвою „Народна Воля", що він дійсно не чванив ся своїм митом в сумі $7.50 і ми ту його скромність розуміли. Але спитаємо ся, чому шановний митар чванив ся ще перед тим, заки зложив се мито, пишучи, що „Народна Воля" окрім помочи голодуючим у старім краю поможе ще й не так усім нашим братям у старім краю, бо „поможе їм сотворити сильні економічні і політичні організації".

Як назвати таку „скромність" скрентонського митаря?

ЧИЙ БРУД?

„Народна Воля" з гніву, що редакція „Свободи" вислала зібрані для голодуючих гроші на руки краєвого українського товариства господарського Сільський Господар, шукає бруду, щоби кинути ним у се незвичайно заслужене товариство в старім краю, яке ведуть найідейнійші люди. Сей бруд збирає „Народна Воля" з галицької радикальної ґазети „Громадського Голосу", примащує його ще своїм брудом і кидає ним не зза плота, а зза моря.

Кидала тим болотом „Народна Воля" вже кілька разів. Вперве летіло болото зі Скрентону на Сільський Господар не за його власну вину, а за вину Союза торговельних Спілок у Львові. Ходило о те, що сей Союз не достарчив в пору і так, як би того деякі люди хотіли, замовленого дешевого збіжа і пашні. Не входимо тут, чи вина в тім була Союза Спілок, чи зелїзниць, чи яка инна (бо се треба би розслїдити), але мусимо ствердити, що Союз Спілок, хоч є синдикатом Сільського Господаря, то однаке є цілком окремою інституцією з окремою управою і чому-ж із замітами (коли би які були) не звернути ся до Союза Спілок, але до Сільського Господаря, котрий має цілком инший круг діяльности? (Впрочім мусимо тут зазначити, що і ті заміти були пересадні. Люди нарікали, що польське товариство достарчає збіже скорше, а опісля показало ся, що се з тої причини, що воно купувало у галицьких польських дідичів недорідне і стухле зерно, а Союз Спілок не брав такого збіжа, лише спроваджував із заграниці здорове, нове і добре).

Тепер же летить на Сільський Господар болото вже буцімто за його вину. Було у „Громадськім Голосі" написано, що деякі члени управ філїй Сільського Господаря надужививають свого уряду і фонди розділюють між нарід в той спосіб, що виглядає, наче би вони хотїли тими підмогами приєднати собі голоси підчас виборів. Сей заміт відай відносить ся тільки до одного голови філїї Сільського Господаря на Гуцульщині і ми певні, що коли головна управа Сільського Господаря про се дізнала ся, то проти сього виступила як найрішучійше. Але чи за провину одного чоловіка, що кермує філією інституції годить ся нападати на цілу нашу так заслужену інституцію, на чолї котрої стоять такі ідейні люди, як посол др. Евген Олесницький, посол Роман Залозецький (котрий тепер відходить до Відня) і о. Тит Войнаровський? Адже се люди, котрі є гордостю нашого народа і котрі для нього працюють з посьвятою, якої безперечно „Народна Воля" не вміє оцінити. Про їх працю і заслуги для Сільського Господаря з великим признанєм говорили навіть радикальні посли і теперішні дорікання „Громадського Голосу" за якогось там одного чоловіка з провінції не всилї не ослабити того великого довіря, з яким український нарід відносить ся до свого Сільського Господаря. А вже виступи „Народної Волі" проти сього товариства є крайно сьмішні і болотом своїм вона його не досягне, а себе оболотить.

ФІЛЯДЕЛЬФІЙСЬКІЙ „АМЕРИЦІ".

Філядельфійська „Америка" ані руш не хоче добрим людям повірити, що „Провидінє" не провидить та, що воно не має будучности. Га, вольному воля! Може „Америка" вмовляти в себе, що „Провидінє" має будучність.

Але се вмовлюванє нічого не поможе. Силу і будучність не так легко вмовити як в жида хоробу.

Спитаєть ся може „Америка", чому не має „Провидінє" будучности? Відповімо попівській ґазетї, що тому, бо воно побудоване на дуже хитких основах. Не може мати тривких основ така інституція, яка не має на меті народних інтересів, але якісь побічні інтереси, навіть шкідні для народа. Нехай собі редактори „Америки" перечитають отсї слова св. євангелиста Матея (гл. 7, зач. 22) і з них дещо навчать ся:

Внемлите же отъ лживыхъ пророкъ, иже приходятъ къ вамъ во одеждахъ овчихъ, внутрь же суть волцы хищницы.

Отъ плодъ ихъ познаете ихъ: єда объемлютъ отъ терния грозды, или отъ репія смоквы?

Тако всяко древо доброе плоды добры творитъ: а злое древо плоды злы творитъ.

Не можетъ древо добро плоды злы творити, ни древо зло плоды добры творити.

Всяко убо древо, єже не творитъ плода добра, посѣкаютъ є, и во огнь вметаютъ.

Тѣмже убо отъ плодъ ихъ познаете ихъ.

ЩО БУЛО НА ВІЧУ В НЮ ЙОРКУ?

Кацапські ґазети не мають сьмілости описати докладно першого віча господина Онїхра Гецева в Ню Йорку і старають ся більше промовчати, щоби затерти прикре вражінє. Але штука їм не вдаєть ся. Луцик у своїй „Правді" навіть не згадав про се віче. Може не знав, що і як писати, а бояв ся брехати инакше ніж другі кацапські ґазети, а може мусів відпочати по „вражінях", які відібрав у Ню Йорку. Натомісць обі цареславні ґазетки „Русскій Эмигрантъ" і „Свѣтъ" пробують таки дати якийсь „звіт" з віча. Але який? Кажуть, що говорив Гецев і другі „бесідники". Не згадують тільки, що Гецев сказав усього 5 слів, а другі бесідники се були хиба ті, що кричали: „Ганьба кацапам!" Як то не добре є придумувати чиюсь бесіду, показало ся на „Русскомъ Эмигрант-ї", котрий написав, що Луцик промовляв і навіть горячо завзивав греко-католиків до переходу на православє.

— „А, ти бовване тьмутороканський!" — скаже господин Луцик до господина Доброва, редактора „Р. Эмигранта", то я у своїй „Правдї" запевняю людий з „Общества Русскихъ Братствъ", що господин Гецев не буде вести релїгійної пропаганди, а ти приписуєш її мені? „Какимъ образомъ?" Адже я в „Правд-ї" (яка по правді не є жадною правдою) навіть нераз виступаю проти цареславної „Взаимопомощи". Дійствительно, господине Добров, зробил ти мені медвежу прислугу! Вже лїпше було промолчати или сказати, що я благоразумно молчал!"

Вже трохи мудрійший був від господина Доброва редактор „Свѣта", протоєрей Туркевич, котрий так написав:

„Чи говорити про зміст промов бесїдників? Пощо, коли все те є сказане в резолюціях?!"

Треба признати, що се дуже зручний викрут. Вправдї резолюції „ухвалено" аж по вічу при „водцї", але про се не говорить ся...

ЧОГО ПРИЇХАВ ГЕЦЕВ ДО АМЕРИКИ?

Зрадив се господин Луцик у своїй ґазетцї. Пише він так:

„Знаєте, русскіє люди, русофільський процес у Львові коштував 73.000 корон, майже $15.000, на які зложили ся адвокати: Дудикевич, Глушкевич, Алексевич, Черлюнчакевич, ну і сей професор (який він професор?) Гецев. Ті гроші треба вернути й Америка мусить причинитись до того. Поляки вислали $100.000 до Галичини на своє польське військo. Українець Демидчук вивіз з Америки і з Канади $17.000. Тож готовте ся давати гроші на процес, а навіть коли би і на себе збирав господин Гецев, то нічого злого, бо він русский!"

От, поволеньки і договорив ся, бож звісна річ, що Гецев не дав ані копійки на процес (російське правительство всилї заплатити і 100 таких процесів, не потребує помочи від такого голодранця як Гецев), але ще з процесу заробив собі на дорогу: звісна також річ, що хоче тут зробити „бізнес" і вкінци звісно, що з тим його „бізнесом" іде як з Петрового дня.

А людям, котрі слухають таких Гецевих, варто сказати отсї слова, які сказав цареславний піп з Філядельфії атец Крохмальний на вічу:

„Кто вынесъ нашой бѣдѣ? Мы самы, бо вѣримъ всякимъ духамъ. У насъ нѣтъ розума и опыта (досьвіду)". — (Гляди: „Правда", ч. 26, з. 9. с. м., сторона 1., 3. стовпець на долині).

СПІВАНКИ ПРО ГЕЦЕВА.

Господин Онїхро Гецев, котрому мало ще російських рублів і тому приїхав до Америки за долярами, дочекав ся тут великих гонорів. На першім його виступі в Ню Йорку привитано його ґрадом заслужених окликів: „зрадник, падлюка, запроданець, царський посіпака, рубльохап" і т. д., розбито його віче, змушено його до утечі через вікно і ріжні тойлети та до того, що мусів тричи тільки полісменів спровадити, кілько мав кацапів-вічевиків і, що яко на „добрий початок" для свого „бізнесу" дав $300 (600 рублів) для 60 полісменів, ангелів-хранителів кацапських ребер і „ціферблятів".

Які будуть дальші виступи господина Онїхра, ще не знати, але видко вже перший його виступ „или бѣгствіе черезъ окно" викликав зацікавленє, бо ось одержали ми від одного читача „Свободи" три співанки про Гецева. Уложив він їх на основі народних лемківських пісень і просить, щоби їх видрукувати у нашій часописи. Зазначує він притім, що ті співанки вже знають співати всї хлопцї в його „плейзі", тож сподіваєть ся, що вони розширять ся і по инших „плейзах".

Подаємо тут ті співанки:

В зеленім гаїку
Пташкове співают,
Юж люди Ґедзила
З хати вишмарают.
Юж люди Ґедзила, юж люди Ґедзила,
Юж люди Ґедзила з хати вишмарают.
Соловейків не є,
Пугачі пугают,
Кацапів не хцеме,
Нех сой виздихают.
Кацапів не хцеме, кацапів не хцеме,
Кацапів не хцеме, нех сой виздихают.

Ходило Ґедзило
По лїсї плачучи;
Глядало боднаря,
Же струже обруче.
Ей, ти боднаричку,
Зроб мі коновечку,
Жебим ся витіґав
Зо студні водичку.
Іде боднаричко,
Каже до Ґедзила:
Коновки не зроблю
Для такого рила,
Бо не бив ти Русин,
Лем зводник народа,
А тепер і воду
Ті носити чкода.
Чкода, Боже, чкода
Лїсу зеленого,
Же чорти в нім носять
Ґедзила дурного.
Побий, Боже, побий,
Кого маш побити,
За то, же не хочет
Свій народ любити.

На розтоці, на потоці
Два голуби воду пиют;
Почали сой ґуторити,
Що з Ґедзилом гра зробити:
Ци у воді утопити,
Ци у лїсї повісити,
Ци му плечі вимастити,
Ци го в яму вишмарити.

Бо Ґедзило знає рило,
Де не треба, всади рило,
Чи у краю в Галичині,
Чи за морем на чужині:
Ні він Руснак ані Москаль,
Не хце Руси він любити,
Бо Русь бідна, рублів не є,
Жеби его наситити.
Гей, ви люди, ви Руснаки,
Ви розумні не бортаки,
Ви Русини з Лемковщини,
Ви гір руских вірні сини!
Ви не дайте Русь губити,
Ани віру обадити!
Гех Ґедзила, добрі люди,
Вех меж нами юж не буде!
Тра Ґедзила вишмарити
І на чорта поручити,
На чортиска, не на люди,
Нех зводника в нас не буде.

З ЖИТЯ АРХИКНЯЗЯ ФРАНЦА ФЕРДИНАНДА.

Франц Фердинанд уродив ся 18. грудня 1863. р. в Грацу, отже мав тепер 51. рік. Був найстаршим сином архикнязя Кароля Людвика і його другої жінки архикнягині Марії Анунціяти. При хрестї одержав імена Фердинанд, Кароль, Людвик, Йосиф, Марія. Батько його був братом цісаря Франца Йосифа І.

Від першої молодости показував архикнязь Фердинанд поважний настрій, в противенстві до свого брата Оттона. Коли князь Оттон любив забави і розривки, архикнязь Фердинанд вже в хлопячих лїтах виявляв велике замилуванє до наук, а передівсїм до природних наук. Батьки архикнязя нераз мусїли відтягати його від книжки і видавали приказ гасити сьвітло в його спальни. З великою любовю відносив ся архикнязь все до своїх родичів, котрі ставили його за взір другому свому синови Оттонови. Яко10-лїтний хлопчина сидів через цїлу ніч при ліжку недужої матери, а коли вранцї лїкарі запевнили його, що небезпека минула, пійшов до каплицї і в довгій молитві дякував Господеви за приверненє матери здоровля.

Архикнязь Фердинанд почав дуже вчасно військову службу. В 15. році житя був уже поручником.

В 1883. р. зістав іменований архикнязь Фердинанд надпоручником кавалерії і перенесений до Зальцбурґа. Про свій побут в Зальцбурзї згадував князь з найбільшим вдоволенєм. Пристійний і стрункий офіцир ясного волося і синих очий, звертав на себе загальну увагу на улицях міста. Незвичайна чемність і привітливість з'єднали йому симпатію всїх кругів. Опісля аванcував архикнязь Фердинанд дуже скоро. В 1885. р. зістав перенесений яко майор до Праги, а в 1889. р. був уже полковником.

На сей час припадає важна зміна в становищи архикнязя Фердинанда. Дня 29. січня 1889. був ще рівний иншим архикнязям, а день пізнїйше був уже наслїдником австрійського престола. Того дня наспіла вістка про смерть архикнязя Рудольфа, а коли архикнязь Кароль уже давно заявив, що претенсій до престола зречеть ся в користь свого найстаршого сина, бачили в архикнязю Фердинандї будучого монарха Австро-Угорщини.

В 1895. р. занедужав архикнязь Фердинанд у своїм замку Конопішт, а недуга його показала ся небавом поважною, бо саме лїкарі ствердили небезпечну недугу легких. Коли стан архикнязя погіршив ся, вислали його лїкарі до Мерану, а потім до Єгипту, відки вернув ся до Відня аж 1897. р.

З початком січня 1900. р. признав ся архикнязь Фердинанд цїсареви про свою любов до графині Зофії Хотек і просив позволити йому оженити ся з нею. Цїсар задержав тодї архикнязя у себе близко три години, бо хотїв переконати ся, чи почуванє архикнязя не є лише перелетне і представити йому наслїдки його кроку. По розмові з архикнязем заявив тодї монарх: „Не даю ще призволу, але й не відмовляю".

Графиня Хотек походила зі старої чеської родини Хотек де Хоткова, котра в роцї 1723. одержала чеське, а в р. 1745 австрійське шляхотство. Цїсар знав добре графиню, знав надзвичайні її прикмети ума і серця і тому не лише, що позволив на її подруже з престолонаслїдником, але крім сего підніс її до достоїнства княгинї Гогенберґ.

Дня 20. січня 1900. відбуло ся торжественне зреченє архикнязя з претенсій до престола щодо своїх потомків, а 1. липня 1900. відбув ся шлюб архикнязя в чеськім замку Райхштад. По шлюбі від'їхав архикнязь з жінкою до свого замку Конопішт і там перебував постійно, на скільки присутність його у Відни не була конче потрібна. Родинне житє архикнязя було все взірцеве. В о-

круженю своєї жінки і дітий почував ся все найщасливійшим. В жінці своїй найшов не лише щиру жінку і женщину незвичайної краси, але також дорадницю у важних хвилях житя. В липни 1901. р. народила ся перша дитина Зофія, рік пізнійше син Максиміліян, а 1904. р. другий син Ернест.

На замку Конопішт вів архикнязь житє сільського шляхтича. Ціле передполуднє присьвячував господарці, віддаючи ся із замилуванєм городництву, пополудни перебував серед родини, а від вечера працював до пізної ночи. В осени уладжував усе великі лови, на котрі запрошував головно чеську шляхту. Часто приїздив на сї лови і німецький цісар Вільгельм.

Від 1900. р. заступав архикнязь дуже часто цісаря при ріжних торжествах і відвідував у його заступництві заграничні двори, а в 1901. був в сїм характері в Петербурзї, в р. 1902. в Льондонї при коронації короля Едварда, в 1906. р. в Дрезні і в Мадриді, при шлюбі короля Альфонса, при котрій то нагоді був сьвідком замаху анархістів на королївську молоду пару. Архикнязь мав тоді заявити, що не розуміє, як можна скритовбийче оруже підносити проти монархів, котрим добро горожан і держави хиба передівсїм лежить на серци.

Найбільше поважні учені у військових справах і то не лише австрійські, але також заграничні, вважали архикнязя знаменитим ґенералом і орґанїзатором. Послїдна реорґанізація австрійської армії і маринарки відбувала ся під особистою управою архикнязя. Незвичайну силу волї виявив архикнязь по влученю Боснії і Герцеґовини до австро-угорської монархії. В часі, коли майже половина Европи грозила Австрії війною, заховав архикнязь, будучий вожд армії на поли війни, цілковиту рівновагу ума і з подиву гідним споковм робив приготовленя до чинної розправи. У відношеню до офіцирів був острий, але все справедливий і чемний.

В рр. 1892—93. відбув подорож довкола сьвіта, яку описав в книжці п. з. „Дневник моєї подорожі довкола землї".

НОВИЙ НАСЛЇДНИК ГРЕСТОЛА.

По смерти архикнязя Франца Фердинанда, силою права наслїдства наслїдником престола є вже тепер архикн. Кароль Франц Йосиф. Коли архикнязь Франц Фердинанд заключив в р. 1900 морґанатичне подруже з Зофією ґр. Хотек, цїсар зарядив державний акт, при котрім архикн. Франц Фердинанд заприсяг зреченє для своїх дітий прав до наслїдства престола. Сей акт зреченя приняли до відома парлямент австрійський і угорський. Він наступив на користь братів арх. Франца Фердинанда і архикнязів Оттона і Фердинанда.

Коли однак архикн. Оттон помер дня 1. падолиста 1906. р., а архикн. Фердинанд, брат його, зрік ся архикняжого достоїнства і заключив подруже з женщиною нешляхотського походженя, право наслїдства по архикн. Францови Фердинандї перейшло на діти архикн Оттона. Оттон полишив двох синів: Кароля Франца Йосифа і Максиміліяна. Старший отже син архикн. Оттона, архкн. Кароль Франц Йосиф є законним наслїдником померлого сумною смертию наслїдника престола.

Архикн. Кароль Франц Йосиф уроджений з подружа архикн. Оттона з Марією Йосифою, княжною саською, прийшов на сьвіт в Перзенбайґ над Дунайом 1887 р., скінчить отже в невдовзї 27. рік житя. Виховував ся під оком свого стрия, архикн. Франца Фердинанда. По зложеню матури в одній віденській ґімназії, до котрої ходив на виклади деяких предметів, вступив до війска і відбував службу по черзї в кінноті і піхоті. В двайцять четвертім році житя, дня 21. жовтня 1911 оженив ся з княжною Зитою, що походить з дому парменсько-бурбонського. По вінчаню замешкала архикняжа пара вперед в Чехах, де архикнязь служив в 7. полку драґонів. Коли сей полк перенесено до Станиславова і Коломиї, архикнязь враз з полком прибув до Галичини, а його жінка їхала за полком в автомобілї. Архикнязь мав тоді ранґу рітмайстра.

Архикнязь Кароль Франц Йосиф мешкав цїлий рік в Коломиї, де була стаціонована його шкадрона. В Коломиї архикняжа пара зєднала собі серця мешканців простотою в способі житя, приступностию і зичливостию, оказуваною населеню. По році перенесено архикнязя в ранзї майора до 39. полку піхоти до Відня. Тепер він вже підполковником.

Архикнязь є цїлою душею відданий військовим справам, а в службі визначає ся надзвичайною обовязковостию. На ширшім овиді ще не виступав, хиба лиш при нагодах, коли в заступстві цїсаря сповняв репрезентаційні обовязки.

Теперішний наслїдник престола має двоє дітий: арх. Франца Йосифа Оттона, уродженого 20. падолиста 1912 р. і архикн. Аделяйду, уроджену [illegible]-го січня 1914 р.

НОВИНКИ.

(Продовженє зі сторони 3-ої.)

НЕЩАСЛИВА ПРИГОДА.

В Кривчи горішнім, борщівського повіту (в Галичинї) у латинського пароха Дзюжинського стали в ночи 22. м. м. жерти ся пси на його городї. Парох зірвав ся зі сну, взяв стрільбу, набиту грубим шротом і отворив вікно тай стрілив, щоби з города виполошити собак. Але рівночасно і наймит ксьондза пійшов в город виганяти собак і вистріл був такий нещасливий, що пійшов в ухо наймитови, бо парох стріляв на осліп задля темноти. Наймит погиб на місци. Був він жонатий і осиротив 7 дітий та жінку. Кс. Дзюжинський з розпуки ізза такого нещастя хотів позбавити і себе житя, але цїлий день його сторожили, доки не успокоїв ся. Взагалї латинська парохія в Кривчи якась нещасна; давнїйше там стрілялись то сестрінки то братанцї згаданого пароха, а і він в зелїзничих карамболях був калїчений і так лучають ся часті нещасливі пригоди.

Посмертна згадка.

МИКОЛА БАЧИНСЬКИЙ,

вислужений професор ґімназії в Бережанах, основатель і опікун Селянської Бурси в Бережанах, довголїтний голова філії Українського Товариства Педаґоґічного в Бережанах, президент Надзираючої Ради товариства кредитового „Надія" в Бережанах, помер в Бережанах дня 26. м. м.

З покійним зійшов в могилу один з діяльнійших українських громадян у Галичинї і безперечно один з найбільше заслужених українських діячів у Бережанах. На діяльних членів української суспільности виховав усі свої діти — в сім числї соймового посла і адвоката д-ра Володимира Бачинського в Підгайцях. Недавно розпрощав ся Покійний зі своєю дружиною. Тепер пійшов за нею...

—о—

ЮРІЙ СЕМОТЮН,

бувший учитель ґімнастики в ц. к. академічній ґімназії у Львові, в Галичинї, помер недавно у Злучених Державах в місті Ореґон (стейт Ореґон), над Тихим Океаном, куди прибув глядати красшої долї. Лишив вдовою молоду жінку, котра щойно перед кількома місяцями приїхала до нього з Европи.

З широкого сьвіта.

СМЕРТЬ БЕРТИ СУТНЕР.

В недїлю дня 21. м. м. померла в 72. році житя у Відни (столиці Австрії) Берта баронова Сутнер, звісна письменниця, відзначена нагородою Нобля. У своїх творах виступала Сутнер проти війни. Звісна її більша повість п. з. „Геть з оружем!"

—о—

ПЕРЕГОНИ ВОЗДУХОМ ДОВКОЛА СЬВІТА.

На всесьвітній виставі у Сан Франціско уладжують ся перегони аероплянів довкола сьвіта. Перегоновий комітет утворив нагороди у висоті 150.000 долярів, котрі зложив уже в однім нюйоркськім банку. Учасники перегонів мають підлетіти в Сан Франціско і тут злетіти. Амбасади і посольства Злучених Держав повідомили всі правительства цілого сьвіта про сї перегони і сподїваютъ ся, що правительства причинять ся до перегонів всїми можливими полекшами.

—о—

ОХОРОНА ПЕРЕД ЛІТАКАМИ В ЧАСЇ ВІЙНИ.

Анґлійське правительство ухвалило вибудувати здовж берегів Анґлії вежі, які мають на цїли боронити край перед літаками на случай війни. Вежі будуть заосмотрені в скорострільні гармати спеціяльної будови. Передівсїм розходить ся правительству о хорону портів военних кораблїв в Портсмут і Росит. Ті порти будуть окружені густим перстенем веж.

—о—

НАЙДОРОЖША ЗЕМЛЯ.

Може нїде в сьвіті не платить ся за землю так дорого, як в Лондонї (столиці Анґлії). Цїни доходять до казочних сум. Ось недавно продано серед міста площу, якої кождий квадратовий цаль коштує $1.20. Один акер землї недалеко середини міста коштує в Лондонї 16¼ міліона долярів. За площу під одну церкву заплачено 5 міліон дол. Три акри землї, на якій стоїть будинок „Анґлійського Банку" оцінюють на 35 міліонів дол. В сусїдстві сего банку продаєть ся один лот (50x100 стіп) по 2 міліони дол.

—о—

ПОМЕР НАЙТЯЖШИЙ ЧОЛОВІК НА СЬВІТЇ.

Недавно тому помер у Мінхен (в Німеччині) на удар серця Леопольд Вуцель, родом з Відня. Його уважано за найтяжшого чоловіка в сьвіті; важив 480 фунтів. Перевезенє його тіла спричинило чимало клопотів. Готової домовини на його величину не можна було дістати. Домовину зроблено на замовленє; вона була 65 центиметрів висока а 1 метер широка. Похоронне заведенє не могло найти відповідного каравану, щоби перевести тіло на цвинтар. Мусїло ужити до сего поліційного воза, в якім з великим трудом вдало ся умістити домовину.

—о—

ПЕРЕНОШЕНЄ ЕЛЄКТРИЧНОЇ СИЛИ БЕЗ ПОМОЧИ ДРОТІВ.

Чеські ґазети, що виходять в Австрії, доносять, що один чеський інжинїр винайшов прилад, яким можна елєктричну струю бездротно переносити на означене віддаленє. Перенесенє елєктричної сили без дроту означає великий поступ і повний переворот в дотеперішнім уживаню елєктричного току. Завдяки сему винаходови буде можна переносити на довільне місце природні сили, передівсїм силу води, яка витворює елєктричну силу. Наслїдком сего елєктрична сила незвичайно подешевіє і кождий буде міг її уживати. Винаходом чеського інжинїра заціkавили ся дуже технїки в цілім сьвіті.

—о—

НАЙБІЛЬШИЙ САД НА СЬВІТЇ.

Найбільший сад на сьвіті є безперечно сад в Шенбрунї, коло Відня, біля палати австрійського цісаря. В тім садї є 18.000 дерев, найріжнороднїйшого ґатунку.

—о—

НОВІ ВИНАХОДИ.

Один славний винахідник зладив прилад, при помочи котрого можна на цілі милї пересилати знимки усяких краєвидів.

Італійський інжинїр Марсі приладив мікрофон, при помочи котрого можна ловити звуки у воздусї. З вежі Айфля в Парижи можна наприклад прислухуватись музицї з бельґійської столицї Брукселї, се є на віддаль около 225 миль.

—о—

ХИТРЕЦЬ ПЕРЕХИТРИВ СЯ.

Одна анґлійська часопись розказує таку анекдоту: На зелїзничу стацію прибігає молодий, гарно убраний добродій і з переляком бачить, що в поїздї всї місця вже заняті. Поїзд задержуєть ся там лише дві хвилї. Скоро порішивши, підходить молодий чоловік до останного ваґона і кричить: „Висїдати, сей віз не їде дальше!" Очевидно, що у возї повстав зрозумілий перестрах. Люди позривали ся зі своїх місць, ловили клунки і пересїдали ся; нема часу на засягненє інформацій. Молодий чоловік, вдоволений зі свого помислу, всїдає до воза, розміщуєть ся вигідно, курить люльку і чекає. Тепер, коби лиш як найскорше рушив зелїзничий віз. Нараз появив ся у дверях зелїзничий урядник і питає: „Чи то ви розказували людям сю видуману казку, щб сей віз не їде дальше?" — „Я". — „Ну, то сидїть дальше в нїм, вас взяли за висшого зелїзничого урядника і віз... відчепили, так як ви приказали".

—о—

УТЕЧА МОЛОДОЇ ТУРКИНЇ З ГАРЕМУ.

Доказом сього, що не всї гаремні дами чують ся вдоволеними у своїм золотім замкненю і що неодна бажала би висвободити ся зі своєї неволї, є випадок, що лучив ся останними часами в аристократичних отоманських сферах. Ось донька Іззета паші, бувшого тайного секретаря султана Абдул Гаміда, втікла з гарему свого мужа Мазаліса Абеда в Дамаску і приїхала до Відня (столиці Австрії), де замешкала в однім з готолїв на Рінґштрассе. Гарна Туркиня по імени Лєма Абед на кошти подорожі забрала з дому дорогоцінности вартости 100.000 корон, котрих часть зложила в Трієсті в депозиті в однім з тамошних банків, часть продала, а часть заставила. Батько її, котрий після турецьких прав має право опікунства над нею — бо Лєма має ледви 17 літ — почнив судові кроки, аби її приневолити до повороту. Передівсїм узискав у австрійських властий, що вони заборонили банкови в Трієстї видавати дорогоцінности депозиторці, а їй самій продавати решту дорогоцінностий. Щодо видачі молодої Туркинї батьківській власти, судові переговори є в ходї і протягнуть ся правдоподібно ще довго. Лєма Абед, котра тепер у Відни уживає европейської свободи, не має найменьшої охоти вертати ся до Туреччини. Вона каже, що дорогоцінности се її власність, бо вона одідичила їх по матери, але і без дорогоцінностий не вернеть ся до вітчини, бо волить вмерти нїж знова дати ся замкнути в гаремі. На житє задумує заробляти лекціями язиків.

—о—

ЖЕНЩИНИ ПОЛИСЇЮТЬ.

Французький лїкар др. Бруаж оголошує в одній французькій ґазеті зловіщі пророцтва для женського роду. Він каже, що в часі своєї 30-лїтної заводової практики завважав, як поволи, але послїдовно погіршуєть ся стан здоровля серед мущин і женщин. Се наслїдки нездорового способу житя. Погіршенє загального стану здоровля впливає дуже відємно на стан волося, утруднює виділюванє товщі і веде за собою постепенну втрату волося. Лисина була доси тільки у мущин. Нинї щораз більше жінок жалуєть ся на випаданє волося і щораз грізнїйше рисуєть ся перед нами опир будучини, опир... лисої женщини.

—о—

З ЖАЛЮ ЗА МАМОЮ.

В місцевости Порто Данчіо (в Італії) будівельний підприємець Чольфі по смерти матери пропав без слїду. Наслїдком намагань нареченої Чольфія, яка мала тривожний сон, отворено гробницю матери Чольфія і там найшли нареченого. Лежав уже мертвий на земли між домовиною мами і батька.

—о—

УЧАСНИК ДВОХ НАЙБІЛЬШИХ КОРАБЕЛЬНИХ КАТАСТРОФ.

Між виратуваними людьми підчас катастрофи корабля „Емпрес оф Айрленд" знаходить ся також чоловік, іменем Вільгельм Клерк. Сей чоловік перебув обі найбільші корабельні катастрофи з послїдних літ: розбитє „Титаніка" і „Емпрес оф Айрленд". Вільгельм Клерк на обох кораблях сповняв службу корабельного паляча. Мимо того, що був два рази в так великій небезпеці, Клерк не думає покинути моряцького житя і шукає знова давної служби. З трудностию прийдеть ся йому знайти нове місце, бо моряки вірять дуже в пересуди і з боязни, щоби не стягнув нового нещастя, не скоро згодять ся, щоби Клеркови надати посаду.

—о—

ДІМ І ЛІЖКО В КИШЕНИ.

Звісно, що Біяс, один із сїмох мудрців Греції, мав звичай носити ціле своє майно при собі. В слїди старинного Біяса йде Анґлієць Гольдінґ, який уладжуєть ся так вигідно, що все, що має, навіть ліжко і цїлий дім носить в кишени. Винайшов він чудесний спосіб складаня ліжок, хаток, в нечувано маленькі клуночки. Хатина Гольдінґа важить 12 унцій, отже має ваґу меньше нїж фунтову. Творець сього винаходу, 70-лїтний старець, впевняє, що нераз перебував цїлі ночи в сїй складанїй хатинї під голим небом, без огляду на погоду. Сей дім може примістити вигідно дві особи; зложений має величину середної книжки. Ліжко Гольдінґа є очевидно ще меньше і лекше, разом з хатиною можна його вигідно носити в кишени. Побіч сього має винахідчивий Анґлієць при собі ріжнородні предмети, потрібні до щоденного ужитку, як ріжні посудини, подушки до наповненя воздухом, а навіть маленьку піч власного помислу фунтової ваґи. Цїлий сей дім з цїлим його вивінованєм о вазї 3 і пів кільоґрама є всюди невідступним товаришем Гольдінґа.

Лев Лотоцький.

Сила гроша.

— Сину!...
— Га, мамуню?...
— Я вже буду вмирати!

Стара Парашка вдивила ся у свого Івася, начеб рада була пірнути зором в його душу і збагнути, чи та душа дрожить на гадку, що вже ось-ось не стане тої, що нею доси піклувала ся. Але синок Івась, хоч був блїдний, як полотно, і не зворохнув ся. Нї! Здавало ся, що він байдужно поглядає на чорну постіль, де його мама догоряла. Що більше. Чудний погляд очий зпід нахмарених брів немов говорив: Вмирайте, а я мушу жити! Жити!... Тринайцять літ менї іно ще, а я самий як палець, нї страви не вмію собі зварити нї біля перепрати. А й даху в мене нема над головою, бо ось вас візьмуть відтіля, а там Сафат Магоґоник скаже: Ге, ге! А що-ж, нема мами, взяли, то й ти „фора зі двора!" Хата і так від року не плачена!...

Мов під напором сих гадок викривили ся губи у хлопця, а мама взяла се за важкий жаль, що заздалегідь навівав смуток на синка, тай промовила:

— Та не плач, дитинко, не плач! Не завдавай собі жалю! Ой знаю я, що тебе жде! Знаю, що гірко тобі буде без мене, дуже гірко!

Похитала головою й заломила сухі, жовті руки, а там засяли в неї запалі очи, начеб силувала ся в останнє приглянутись гаразд усьому... Піднесла ся до половини і каже шепотом:

— Івасю! Підійди близше до мене, я дам щось тобі!

Він наблизив ся до постелї, а вона добула з під подушки маленьку торбинку зі сирого полотна, овязану прядивом і каже:

— Ось-тут, дитинко, маєш гроші! Є „пєтка", два срібні ринські і три „коруни", а ще й чотири „шістки" новенькі... На, на, візьми, то для тебе я прискладала. І дріжучою рукою вихала торбинку в долоню сина. Івась затиснув долоню, а там впустив торбинку в кишеню від шараварів та пригладив її, щоби не віддувала ся. Мама гей усьміхнула ся, підняла палець і наказувала:

— Але пантруй, щоби хто не вкрав у тебе, сину, бо се гроші! Лакома річ! Скоро я вмру і мене візьмуть відтіля, то і тобі тут не сидженє. Все те: лаву, стіл і скринчину, а і з начиня що ліпше, тай терлицю зпід шіпки дай до вуйка Гарасима. Най стоїть там, докіль не виростеш.

Тут небога наче задумала ся. Мов вдивила ся у щось, стараючи ся йому добре приглянутись. Та посинїлі уста викривили ся в неї, начеб щось дуже гіркого проковтнула. Мабуть дивила ся в будучину свого Івася... А в грудях грало без упину, що аж розхилена сорочка подрожувала. Руки опали і вона поклала назад голову з розбурханим волосєм на подушку. Заплющила очи. Настала лячна тишина в хатї. Чи се смерть уже? Хлопець вдивляв ся в зівяле, пожовкле лице мами, але від часу до часу лапав ся за кишеню, начеб хотів переконати ся, чи торбина ще є там. В очах у нього не було сліз, а миготів у них якийсь скритий гнїв на сьвіт, на людий, на житє. Тишина ставала щораз важкійша. Нуждення хата мала вбогий, крайно вбогий вигляд. Але сяйво заходячого сонця, яскраве, червоне, одягало тепер все доокіль в чудні краски. Кождий знаряд, ба й велика піч немов зміняли ся в живі єства. Піч подобала на грубого старця, оперезаного богатим поясом, що впялившп зір в закиданий горнятами мисник немов у молоду дївчину, лагодив ся кинутись на неї. А образи на стїнах гей похитували ся і торкали сухе зїлє зпід роїв мух, що сїдали на нічліг. Здавало ся, що ось-ось подадуть ся відтіля і пірнуть в червоне сьвітло сонця. В кутї у сїтцї з павутиня бренїла жалібно муха, а павук, що її зловив, термосив сїткою, наче потягаючи смичком по одній струнї старої скрипки.

Страшна тишина, пересякла болем, важка тягарем смерти, пригнїтаюча, повна невідгадного вижиданя...

Хора розплющила очи. Поглянула на сина і каже:

— Або нї! Дай назад гроші; може я ще не вмру, менї щось лекше.

Івась відвернув ся, поклав руки позад себе і підійшов до вікна.

— Чуєш, Івасю, дай гроші!
— Не дам!
— Що?
— Те, що чуєте! Не дам!
— Таж то мої гроші, Івасю, мої! Я їх наскладала в холодї і голодї. Віддай гроші, Івасю!
— Не дам! Раз сказав і вже! Було менї не давати!
— Я дала, бо така хвиля зайшла! Але тепер розгадала ся і жаль менї гроший! Ти протратиш їх! Віддай, кажу, віддай!
— Не дам, і вже!
— Віддай, а нї я —

Вона кинула ся, немов би хотїла встати, та сили опустили і впала назад.

— Ой Боженьку мій, Боженьку!—заводила. — Що-ж я зробила? Пощож я себе осиротила? Я-ж могла їх дати Гарасимови і він би був привіз „дохтора" і я би була може подужала, а так... Івасю, Івасуню, віддай гроші, віддай! Візьми собі ринський, а решту віддай!

Хлопець хотів щось відповісти, та в хату увійшов Гарасим, брат хорої, а вуйко Івася.

Хора кинула ся на постели й сїла. Випрямила суху руку і, вказуючи на Івася, покликнула: Гарасиме! Ось вкрав „гунцвот" у мене гроші і не хоче віддати. Відбери, братчику, відбери!

Та заки Гарасим вспів оглянути ся до хлопця, він вискочив з хати, а там залетів лиш лоскіт фіртки, що назад зачинила ся, випустивши Івася на волю.

У Львові, 12|1. 1913.

ГУМОР І САТИРА.

Новомодні пословиці.

Громада по нитці а бідному — мотузок.

Хто чим воює, з того і жие.

Покірне теля, — й тупим ножем заріжеш.

За богато жадають!

У одній полудневo-американській републицї прийшла до міністра публичних робіт депутація безробітних з просьбою о роботу. Міністер вислухав членів депутації уважно, а у відповідь сказав: „Дорогі мої, ви приходите до мене з просьбою, щоб я дав вам роботу; на жаль не можу вволити вашій просьбі, бо я сам не маю що робити".

Нема страху.

— Татку, татку, Зоня ликнула перо.
— То нічого, я маю ще ціле пуделко.

КАСОВЕ СПРАВОЗДАНЄ Р. Н. СОЮЗА
за місяць червень 1914 р.

Відділ	запл.	Відділ	запл.
1.	523.38	117.	122.78
2.	142.10	118.	19.40
3.	245.60	119.	16.50
4.	73.94	120.	106.50
5.	138.50	121.	189.86
6.	86.50	122.	85.22
7.	285.29	123.	91.73
8.	96.22	124.	177.13
9.	197.96	125.	20.76
10.	165.66	126.	74.36
11.	66.86	127.	139.82
12.	148.17	128.	64.60
13.	63.68	129.	84.41
14.	193.69	130.	61.76
15.	76.86	131.	39.60
16.	387.72	132.	63.68
17.	40.50	133.	160.00
18.	52.72	134.	49.50
19.	79.00	135.	128.25
20.	171.00	136.	88.74
21.	36.22	137.	25.08
22.	32.33	138.	16.43
23.	144.00	139.	40.50
24.	33.00	140.	105.50
25.	81.86	141.	81.84
26.	42.00	142.	89.49
27.	111.72	143.	99.71
28.	417.25	144.	22.72
29.	182.56	145.	37.50
30.	164.61	146.	33.26
31.	20.01	147.	123.94
32.	58.50	148.	42.86
33.	401.66	149.	72.50
35.	74.60	150.	11.80
36.	82.72	151.	51.85
37.	116.36	152.	84.00
38.	171.02	153.	45.50
39.	119.57	154.	78.00
40.	110.92	155.	178.15
41.	48.00	156.	41.58
42.	223.13	157.	152.26
43.	40.50	158.	55.72
44.	17.50	159.	55.98
45.	62.82	160.	86.06
46.	246.70	161.	66.85
47.	108.86	162.	170.80
48.	161.80	163.	43.75
49.	32.00	164.	10.50
50.	40.00	165.	131.38
51.	55.60	166.	76.10
52.	27.37	167.	67.86
53.	235.35	168.	109.18
54.	32.18	169.	64.75
55.	189.49	170.	110.95
56.	81.11	171.	19.08
57.	66.24	172.	72.25
58.	150.46	173.	39.00
59.	43.72	174.	45.40
60.	19.56	175.	84.52
61.	154.95	176.	53.60
62.	27.58	177.	29.00
63.	143.61	179.	123.30
64.	57.25	180.	46.50
65.	121.08	181.	23.20
66.	83.05	182.	122.64
67.	40.51	183.	44.80
68.	22.30	184.	79.50
69.	45.86	185.	90.00
70.	175.30	186.	74.93
71.	45.00	187.	100.32
72.	146.90	188.	130.98
73.	27.22	189.	36.00
74.	25.50	190.	28.52
75.	46.97	191.	80.95
76.	96.62	192.	114.53
77.	40.50	193.	69.30
78.	364.76	194.	80.01
79.	49.70	795.	29.36
80.	52.75	196.	75.00
81.	80.70	197.	108.25
82.	119.22	198.	42.83
83.	22.11	199.	72.00
84.	31.08	200.	39.48
85.	311.36	201.	39.04
86.	49.50	202.	26.58
87.	53.24	203.	46.76
88.	26.93	204.	47.40
89.	16.50	205.	33.86
90.	43.25	207.	62.64
91.	157.07	208.	68.06
92.	125.94	209.	162.25
93.	28.50	210.	39.86
94.	35.00	211.	36.66
95.	123.05	212.	61.50
96.	144.90	213.	86.00
97.	37.50	214.	44.20
98.	51.00	215.	33.44
99.	173.45	216.	70.50
100.	25.52	217.	97.09
101.	11.16	218.	92.57
102.	144.22	219.	87.65
103.	36.00	220.	33.97
104.	219.38	221.	168.88
105.	43.12	222.	213.39
106.	208.12	223.	135.58
107.	70.41	224.	65.36
108.	209.85	225.	139.66
709.	111.25	226.	42.71
110.	37.50	227.	100.50
111.	67.50	228.	41.50
112.	30.92	229.	232.34
113.	73.10	230.	94.60
114.	97.50	231.	95.95
115.	63.75	232.	62.30
116.	41.90	233.	33.26

Відділ	запл.	Відділ	запл.
234.	87.33	316.	52.48
235.	59.47	317.	60.80
236.	24.47	318.	53.31
237.	118.14	319.	38.46
238.	30.46	320.	25.94
239.	148.72	321.	9.66
240.	24.76	322.	23.58
242.	45.26	323.	41.44
243.	21.88	324.	33.52
244.	42.37	325.	77.86
245.	149.36	326.	49.72
246.	64.55	327.	78.80
247.	78.77	328.	24.08
248.	106.30	329.	63.00
249.	78.02	330.	72.74
250.	193.59	331.	45.86
251.	61.82	332.	53.24
252.	52.41	333.	14.36
253.	66.86	334.	10.60
254.	38.62	335.	34.50
255.	42.00	336.	52.82
256.	13.28	337.	33.86
257.	48.09	338.	104.05
258.	37.18	339.	60.59
259.	76.66	340.	19.94
260.	104.45	341.	76.23
261.	61.10	342.	46.78
262.	23.38	343.	30.29
263.	24.46	344.	43.18
264.	54.25	345.	73.80
265.	94.10	346.	22.50
266.	57.00	347.	48.44
267.	40.08	348.	31.01
268.	66.00	349.	31.80
269.	46.50	350.	50.05
270.	58.08	352.	12.90
271.	46.96	353.	51.30
272.	43.21	354.	30.75
273.	65.50	355.	54.00
274.	47.80	356.	36.96
275.	157.83	357.	45.80
276.	113.80	358.	23.00
277.	54.48	359.	57.72
278.	101.80	360.	51.52
279.	49.50	361.	36.44
280.	28.50	363.	34.47
281.	39.00	364.	23.84
282.	53.36	365.	66.51
283.	48.24	366.	33.00
284.	26.47	367.	32.44
285.	18.86	368.	40.32
286.	20.16	369.	68.32
287.	25.50	370.	21.92
288.	62.70	371.	30.44
289.	61.40	372.	29.58
290.	29.41	373.	33.86
291.	22.74	374.	22.30
292.	98.20	375.	27.02
293.	84.22	376.	36.16
294.	50.80	377.	45.13
295.	41.82	378.	26.36
296.	66.32	379.	64.16
297.	52.10	380.	31.10
298.	57.45	381.	23.80
299.	78.15	382.	15.88
300.	133.70	383.	25.65
301.	95.41	384.	27.12
302.	48.00	385.	35.22
303.	44.60	386.	35.22
304.	71.60	387.	62.58
305.	30.22	388.	19.62
306.	31.10	389.	25.24
307.	20.16	390.	12.68
308.	27.22	391.	29.46
309.	37.79	392.	24.66
310.	100.50	393.	58.02
311.	26.38	394.	20.00
312.	72.08	395.	56.02
313.	51.85	396.	42.85
314.	19.50	397.	41.55
315.	25.99		

Проценти від морґечів	666.30
„Свобода" на сплату капіталу і процент	237.49
Звернені чеки № 2717 і 3072	1.442.50
Прихід за міс. червень є	31.610.94

РОЗХІД.

Посмертне по бл. п.:

Седлацький Михайло, Бівердейл, Па.	1.000.00
Нещала Йосиф, Бентлейвіл, Па.	1.000.00
Москаль Андр.. Трентон, Н. Дж.	200.00
Фір Олексій, Шамокін, Па.	1.000.00
Ревиляк Василь. Шамокін Па.	700.00
Притульський Ів., Макаду, Па.	1.000.00
о. Бартіш Еміліян, Трой, Н. Й.	1.000.00
Цап Михайло, Бреслав, Па.	500.00
Гришко Кость, Норттемптон, Па.	1.000.00
Корк Михайло. Плимавт, Па.	1.000.00
Стрельський Ілько, Перт Амбой, Н. Дж.	500.00
Кащьо Стефан, Перт Амбой, Н. Дж.	1.000.00
Окренкий Михайло, Літл Фолс, Н. Й.	1.000.00
Миляр Панько, Віндбер. Па.	200.00
Кіндратів Стефан, Віндсор Лакс, Конн.	500.00
Матіїшин Катерина, Тейлор, Па	700.00
Дицька Марґарета, Перт Амбой, Н. Дж.	1.000.00
Саламаха Ксеня, Геркімер, Н. Й.	500.00
Мацко Йосиф, Норттемптон, Па.	1.000.00
Когут, Андрій, Лізенрінґ, Па	350.00

Запомога по бл. п.:

Калічук Теодор, Сімпсон, Па.	400.00
Яськів Марія, Мікіспорт. Па.	400.00
Палиця Анна, Ойл Сіти, Па.	400.00
Притульський Іван. Макаду, Па.	400.00
Саламаха Ксеня, Геркімер, Н. Й.	400.00
Данилів Пазя, Авока, Па.	400.00
Буняк Марія, Літл Фолс, Н. П.	400.00
Куцак Домка, Рарітан, Н. Дж.	400.00

Запомоґа для:

Димчак Альберт, Пітсбурґ, Па.	100.00
Предзімірський Петро, Вілкс Бері, Па.	100.00
Надрічний Михайло, Джемейка, Н. Й.	100.00
Суханчак Григорій, Віпани, Н. Дж.	100.00
Гутник Юрій. Мадера, Па.	100.00
Софко Іван, Дравосбурґ, Па.	200.00

Сирітська часть по бл. п.:

Євчин Іван. Сайксвіл, Па.	360.00
Борецький Стефан, Пітсбурґ, Па.	136.00
Ґреґович Антін. Савт Форк. Па.	200.00
Матіяшовський Іван, Іст Шікаґо, Ілл.	150.00
Рибчак Никола, Олифант, Па.	700.00
Жеґестовський Дмитро, Олифант, Па.	500.00
Елізор Марія, Тейлор, Па.	450.00
Бибель Настя, Клівленд. О.	220.48
Маляняк Прокіп, Шамокін, Па.	372.00
Курдила Каспер, Картерет, Н. Дж.	500.00
Тіджі Антоніна, Перт Амбой, Н. Дж.	600.00
„Свобода" за друки	499.00
Адвокат Р. Н. С. за справи правні	340.00
„Рідна Школа" решта, ухв. XII. Гол. Конв.	500.00
Платня Голов. Уряду	270.00
Асекурація	69.90
„Свобода" за орґан	2.050.10
Позичка на процент на 1-ший морґеч	2.700.00
Нагорода орґанізатора	48.30
Адміністрація	369.53
Нескешовані чеки від розвязавших ся відділів	31.42
Розхід за міс. червень є	30.116.73

ЗІСТАВЛЕНЄ.

Прихід за червень є	31.610.94
Гатівка з кінц. мая остала	135.397.83
Весь прихід є	167.008.77
Розхід за червень є	30.116.73
Готівка з кінцем червня є	136.892.04
На позичках ульоковано	33.600.00
Рент від реальности	5.704.78
Реальність	19.500.00
Друкарня	26.025.57
Весь маєток Р. Н. Союза з кінц. червня є	221.722.39

З тої суми:

Фонд сирітський виносить	54.955.18
резервовий	120.484.17
бідних	11.367.99
шкільний	9.744.34
розпорядимий	25.170.71
Разом	221.722.39

Д. Капітула, гол. предс.
А. Шаршонь, гол. касієр.
С. Ядловський, гол. ф. секр.

КАСОВЕ СПРАВОЗДАНЄ Р. М. СОЮЗА
за місяць червень 1914 р.

Відділ	запл.	Відділ	запл.
1.	16.05	28.	8.20
2.	6.25	29.	4.75
3.	9.00	30.	23.65
4.	4.50	31.	5.25
5.	3.82	32.	12.60
6.	52.65	33.	11.70
7.	3.75	34.	2.25
8.	22.95	35.	3.15
9.	7.90	36.	6.08
10.	1.75	37.	6.40
11.	2.25	38.	10.65
12.	7.90	39.	7.20
13.	8.25	40.	8.78
14.	68	41.	4.75
15.	2.50	42.	2.70
16.	6.80	43.	70
18.	9.23	44.	10.00
19.	1.67	45.	8.85
20.	2.50	46.	5.00
22.	18.50	47.	2.35
23.	11.05	48.	25
24.	10.00	49.	5.40
25.	8.50	50.	13.10
26.	35.85	51.	1.80
27.	2.95	53.	75

Відділ	запл.	Відділ	запл.
54.	3.00	123.	11.45
55.	6.10	124.	1.40
57.	28.80	125.	5.65
58.	5.40	126.	4.75
59.	3.55	127.	5.65
60.	7.53	129.	3.60
61.	10.35	130.	2.95
62.	1.00	131.	3.60
63.	4.50	132.	4.33
64.	9.90	133.	2.05
66.	9.75	134.	4.65
67.	17.55	136.	3.85
68.	1.15	138.	4.50
69.	3.25	139.	1.65
70.	4.95	140.	7.88
71.	2.70	141.	1.80
72.	3.60	142.	75
73.	25	144.	1.00
74.	2.00	145.	4.50
75.	8.10	146.	1.25
76.	29.80	147.	2.55
77.	3.60	148.	3.00
78.	11.95	150.	4.50
81.	5.10	151.	3.15
82.	3.20	152.	4.75
83.	10.10	153.	3.85
84.	8.20	154.	5.75
85.	3.60	155.	5.65
86.	4.05	156.	2.25
87.	3.75	157.	7.00
88.	3.75	158.	3.15
89.	2.50	159.	5.85
90.	10.50	160.	5.85
91.	2.95	161.	3.40
93.	1.25	162.	5.18
94.	14.75	163.	4.50
96.	7.87	164.	5.65
97.	4.35	165.	90
98.	2.25	166.	9.25
99.	6.05	167.	5.25
100.	1.15	168.	8.60
101.	10.78	169.	1.75
102.	1.40	170.	6.30
103.	5.40	171.	6.55
104.	21.05	172.	2.55
106.	1.50	173.	3.85
107.	3.20	174.	7.95
108.	5.45	175.	2.48
109.	3.00	176.	3.50
110.	5.40	177.	1.70
111.	4.98	178.	2.05
112.	11.70	179.	3.60
113.	14.31	180.	4.70
114.	2.50	181.	2.70
115.	4.25	182.	5.40
116.	3.50	183.	5.00
117.	1.00	184.	4.15
118.	15.75	185.	2.05
119.	1.00	186.	3.40
121.	4.25	187.	2.10
122.	90		

Прихід за міс. червень є	1.068.10

РОЗХІД.

Посмертне по бл. п.:

Збойовська Єлисавета, Трентон, Н. Дж.	300.00
Амбіцький Теодор, Шамокін, Па.	300.00
Платня Голов. Уряду	20.00
Розхід за міс. червень є	620.00

ЗІСТАВЛЕНЄ.

Прихід за червень є	1.068.10
Готівка з кінц. мая остала	27.320.42
Весь прихід разом	28.388.52
Розхід за червень є	620.00
Готівка з кінц. червня остає	27.768.52

МАЄТКОВИЙ БІЛЯНС Р. Н. СОЮЗА З ДНЕМ 30 ЧЕРВНЯ 1914 р.

Стан чинний.

Готівка	$170.365.34
На позичках	33.600.00
Реальність	19.500.00
Поз. друкарні	26.025.57
	$249.490.91

Стан довжний.

Власні фонди:

Резервовий Р. Н. С.	$120.484.17	
Резервовий Р. М. С.	27.768.52	
Розпорядимий	25.170.71	
Убогих	11.367.99	
Шкільний	9.744.34	$194.535.73

Чужі фонди:

Сирітський	54.955.18
	$249.490.91

Д. Капітула, гол. предс.
А. Шаршонь, гол. касієр.
С. Ядловський, гол. ф. секр.

НАШІ ЕМІҐРАНТИ НА ОСТРОВІ ЕЛІС АЙЛЕНД.

Дуже велику несподіванку роблять нераз іміґраційні власти тим людям, що вже й кілька разів були в Злучених Державах і перейшли без перепикоди через ріжні комісії на острові Еліс Айленд. Ті люди, вертаючи зі старого краю, вважають себе за „старих Американців" і, здавало би ся, що їм нічого боятн ся перед іміґраційними властями. Але певність дуже часто заводить. Лікарі не питають на се, що вони „старі Американці" і оглядають їх з „ґрінорами". І дуже часто лучаєсь, що для „старих Американців" видають лікарі осьяке сьвідоцтво: „Отсим ствержаєть ся, що згаданий чужинець був нині огляненим. У него стверджено паралїж (або яку иншу хоробу чи хибу фізичну), який відбирає йому спромогу заробити собі на житє". Відтак оглядає його ще друга спеціяльна до сего комісія і остаточний вислїд: виключенє зі Злучених Держав. Нім „старий Американець" перейде через ціле пекло, є всім тим так прибитий і зneохочений, що клене на цілий сьвіт і присягає, що більше не спробує їхати до Америки.

Оттаке лучаєть ся дуже часто. І в послїднім тижни завернули власти двох „старих Американців" назад до краю.

Юрко Пушкар, зі стол. Земплін (Угорщина), літ 37, прибув на корабли „Бремен"; їхав до свого шваґра Василя Шавари, який жие в Конемо, Па. Пушкар був перед 2 роками через 5 літ у Злучених Державах.

Петро Новак, зі стол. Унґвар (Угорщина), літ 31, прибув на корабли „Фатерлянд"; їхав до свого шваґра Стефана Бескета в Скрентон, Па. Новак був у Злучених Державах перед кількома літами через 3 роки. У обох найдено фізичні хиби.

Між еміґрантами, яких власти задержали в послїднім тижни, находять ся слїдуючі Українцї:

Стефан Ґібайло, з пов. Долина, літ 30, прибув на корабли „Фатерлянд"; їхав до свого знакомого Семка Бадера, який післав йому корабельну карту. Мав при собі всего $13.00 готівки. Нещасна тринайцятка. Хоч зробив дуже добре вражінє на комісію, його виключено.

Семен Гудима, з пов. Товмач, літ 29, прибув на корабли „Кайзерін Вікторія Авґуста"; їхав до свого кревного Івана Татарина в Сиракюз, Н. Й. Його зразу власти виключили з причини браку приписаної готівки; коли ж однак небавком йому надіслано $25.00, комісія його пустила.

Михайло Міґалецький, з пов. Чернівці (Буковина), літ 35, прибув на корабли „Прінціпельо"; їхав до свого шваґра Р. Вавжина в Нюарку, Н. Дж. Його виключено з причини фізичних хиб. Слав. Тов. Іміґраційне внесло апеляцію. Міґалецький є з фаху муляр, але в місцевости, до котрої він їде, є слаба надія, щоби міг найти занятє.

Марія Олійник, з пов. Бібрка, літ 23, прибула на корабли „Фатерлянд"; мала намір удати ся до своєї кревної Анни Любечко, яка жиє у Флошінґ, Л. Ай. Лікарі найшли у неї фізичні хиби, які вважають великою перешкодою, щоби могла найти працю.

Параска Чорна, з пов. Сянік, 14 літ, прибула на корабли „Кайзерін Авґуста Вікторія"; їхала до своєї незамужної сестри Марії, яка жие в Гекенсек, Н. Дж. Задля низкого віку її виключено. Апеляцію внесено, але надія дуже слаба, щоби її узглядинили.

Юрко Андрусь, з пов. Береґ (Угорщина), літ 15, прибув на корабли „Бремен"; їхав до свого вуйка Василя Ленґеля в Перт Амбой, Н. Дж. Хлопець добре розвинений і власти його пустять, коли лише вуйко зголосить ся по него і дасть запоруку, що до укінчення 16 року житя буде посилати його до школи.

Семен Новак, з пов. Грибів, літ 16, прибув на корабли „Бремен"; їхав до свого шваґра Ваня Ткачика в Мт. Кармел, Па. Його виключили, бо хлопець відповідно до віку є за слабо розвинений.

УКРАЇНЦІ РАДЕХІВСЬКОГО ОКРУГА!

Ми, Українці радехівського повіта, йдучи за примірoм иших сьвідомійших повітів, котрі мають вже давно величаві твердині „Народні Доми", побудували і собі красний та величавий дім в сій надії, що загал, узнаючи велику потребу сего, зложить ся, хотяй би по сотику, то до кількох літ сплатить довг, який тяжить на сім домі.

Тяжкі однак літа спричинили се, що майже жадних складок нема і ми знайшли ся в дуже скрутнім положеню так, що ся окраса міста і наша слава може легко перейти в чужі руки, коли Ви не прийдете нам з помочию, як се роблять Українці иших повітів для своїх. Імена всіх Добродіїв будуть записані і на зборах відчитані, щоби про них цілий повіт дізнав ся, і щоб вони були красним примірoм для тих, що можуть жертвувати, але з байдужности не сповняють свого обовязку.

В Радехові, дня 22-го червня 1914.

За Видїл філії тов. „Просьвіти" в Радехові:

Лука Паламар, голова,
Михайло Лотоцький, касієр.

Спис і цінник книжок

які можна дістати в „Свободі“.

*Американець, веселий образ з житя народу зі сьпівами, в трох діях. — Ціна .... 15 цнт.

Америка. — Збірка віршів. — Зміст: Америка. Важкі думи. Галицьким панам у альбом. До сестри Публика. Се що такого є? В Пенсильвенії. Два образки. Одна лиш калина. Я хочу до дому. Купить мазя. Прощане з краєм Слава Пророка. Поет і Муза. Будучність руського робітника. Вітер по поли. Ой в мене квіточки цвили. — Ціна .... 15 цнт.

Бери та читай. — Ціна .... 30 цнт.

Б неволі темноти. — Комедія з житя русько-американського народа в 3 актах .. 25 цнт.

Весела книжочка з 17 образками. — Гумористично-сатиричний збірник для сумних людий. — Містить в собі богато сьмішних віршів, дотепів і оповідань. — Ціна .... 35 цнт.

В старім і новім краю. — Образ з сучасного житя в 4-ох відслонах. Дуже весела штука для аматорських театрів. — При кінци сеї книжки находить ся сьмішне оповідане „Стадник“. — Ціна .... 25 нцт.

*Гостина св. Николая, драматична гра для дітий. — Ціна .... 10 цнт.

*Доля галицької сироти. — Ціна ...... 5 цнт.

Дещо про звірята, рослини, каміне і скали. — В сїй книжці находить ся около 200 цікавих образків звірят, птахів і риб з докладним описом, де вони жиють. — Ціна ...... 30 цнт.

Дещо про права і суди в Злуч. Державах, а особливо в стейті Пенсильвенії. — Ціна 10 цнт.

Дорога до сьвідомости: Капітал і праця. — Ціна .... 10 цнт.

Дорога до сьвідомости: Борба кляс і для чого робітники орґанізують ся. — Ціна 10 цнт.

Два брати, з байок братів Ґріммів .. 15 цнт.

Еміґрант. — Дуже веселі пригоди з житя еміґранта. — Ціна .... 15 цнт.

З кого ся насьміхають, з того люди бувають. — Посол Петришин. — Модний адвокат. Збірка оповідань. — Ціна .... 10 цнт.

За сестрою. — Є се найгарнійше оповідане з козацької старини, сучасного письменника Андр. Чайковського, яке дотепер вийшло на американській Руси. — Ціна .... 35 цнт.

З ріжних нив. — Зміст: Вся людська твар з хвалою прийде (вірш). Чого нам дійсно потреба. Не плоти ради, не плоди (вірш). Найбільший духовний поет (Данте Аліґієрі). Михайло Петрович Старицький, батько українського театру і визначний український поет. Як будуть іти шапи? Ангел та пустельник (оповіданє). Дещо цікавого із природи і науки. Зі сьвіта. — Ціна .... 15 цнт.

*Житє і Твори Івана Франка. — Ціна 10 цнт.

Житє, зарібки, орґанізації і т. и. в Злуч. Державах. — Дуже цікава розправа про відносини праці і житя в Америці. — Ціна .. 15 цнт.

Журавлі. — Зміст: Журавлі (вірш). Закутник (оповіданє). Новітні гайдамаки (вірш). Пісні про Канаду. Пайлот Бют, оповіданє про судьбу молодого робітника-еміґранта. Звідки бере земля тепло. — Ціна .... 15 цнт.

*Жіночий язик, індіянська казка. Невдалий линч, оповіданє. — Ціна .... 15 цнт.

Зуб за зуб (оповіданє). — Бом (з каліфорнійського житя). Судьба сьвітів. Назва „Русини“. — Ціна .... 10 цнт.

*Казки за циганів. — Ціна .... 10 цнт.

Казки про жидів. — Зміст: як Іван жидів мудрував. Вандрівка Івана з жидами. Як Іван водив жидів на гриби, а відтак у ставі потопив. Мужик з жидом в спілці. Пан і жид. Казка про жида. Як жид Русина правовав. — Ціна .... 15 цнт.

Книжочка рахункова. — Дуже практична книжочка до обчислюваня всяких рахунків; вона є пожиточна так для бизнесменів як і для робітників. З додатком деяких цікавих відомостий. — Ціна .... 30 цнт.

Коротка історія Руси до зруйнованя Січи. Містить богато образків руських князів і гетьманів. — Ціна .... 10 цнт.

Марія. — Зміст: Марія (уривок з поеми Т. Ш.). На чужині (вірш). Скором (оповіданє). Рік 1903-ий в старім краю. Людоїдство в Конґо. Клопоти кума Софрона (вірш). — Ціна 10 цт.

Многострадальний народ. (Огляд історії українського народу). — Ціна ...... 20 цнт.

Народний рух австро-угорських Русинів. — Ціна .... 20 цнт.

Напад на Січ. — Ціна .... 5 цнт.

*Оповіданє про Алї Бабу і сорок розбійників. Арабська казка. — Ціна .... 20 цнт.

О підземних скарбах. — Природнича розвідка про всякі мінерали, находячі ся в землї і як витворюють ся з них річи необхідні в житю людий. — Ціна .... 25 цнт.

Оповіданя про заздрих Боґів. — Ціна 10 цнт.

*Під прапором свободи. Вибір патріотичних декламацій. — Ціна .... 30 цнт.

*Пісні про Канаду і Австрію. Пригоди з житя еміґрантів, писані віршом. — Ціна 40 цнт.

Принц і нуждар. Дуже занимаюче оповіданє славного американського писателя Марка Твейна в перекладі В. Державуки. — Ціна 50 цнт.

Покуса. — Зміст: Покуса (оповіданє) З практичної школи (оповід.). Я тут голова (оповід.). Пісня про Канаду. 11.000 метрів над землею. Руському серцю (вірш). Вік людий, зьвірят і ростин. — Ціна ..... 10 цнт.

*Промови, декламації і желаня на хрестинах, заручинах і весілю для кумів, старостів і дружбів. — Ціна .... 10 цнт.

Про кінець сьвіта. — Ціна .... 15 цнт.

Про нутро землї (з 22 образками). — Розкази про будову землї і її передпотопові здобутки. — Ціна .... 25 цнт.

Руський штукар. 212 гарних штук до забави. — Зміст: Часть І. Забави фізичні і хемічні. Часть II. Штуки з картами. Часть III. Штуки рахункові. Часть IV. Штуки жартібливі. — Ціна .... 50 цнт.

Рицар і смерть. — Ціна .... 5 цнт.

Розмова Поляка з Русином. — Дуже веселий вірш, в котрім Русин висьміває польську пиху. — Ціна .... 10 цнт.

Релігійні вірованя старинних народів. — Зміст: Релігія Єгиптян. Релігія Халдейців. Первісна релігія Індусів. Ісповідники релігії Брама. Релігія Будди. Релігія Перзів. Релігія Жидів. Релігія Греків. Релігія Римлян.—Ціна 20 цт.

*Русько-анґлійський таумач, з котрого можна дуже скоро навчитись анґлійської мови. — Сторін 256, тверда оправа. — Ціна .. 60 цнт.

Слово ч. 5. — Зміст: Блаженний чоловік (з Псалтиря). З книги приповісток Соломона. Чи буде що з наших дітий? Громадське житє Італїйців в Ню Йорку. Штука і архітектура на виставі в Ст. Луїс, Мо. Дві левади (оповіданє). Дещо цікавого. Зі сьвіта.—Ціна 15 цнт.

Слово ч. 6. — Зміст: Спочив мій дух... (вірш). Спокій души. Не виносить ся серце вже моє (вірш). Потреба літератури. Народні школи в Пенсильвенії. Дорога любови, то Божа дорога. Зі сьвіта. — Ціна .... 15 цнт.

Смерть. — Зміст: Смерть (фантазія). На провесні у-ранці (вірш). Вінт (оповіданє). Пісня Канадийська. Внутрішний устрій козачини. Огонь (наукова розвідка). — Ціна 15 цнт.

Степові люди. — Оповідане з житя в донських степах. — Ціна .... 15 цнт.

Страшна пімста. — Оповідане М. Гоголя з козацьких часів (з многими образками). — Ціна .... 20 цнт.

Сьпівомовки .... 10 цнт.

Свекруха. — Комедія в 3 діях ..... 25 цнт.

Страйк. — Сценічний образ в трох діях з житя хліборобів в Галичині. (Штука для аматорських театрів). — Ціна .... 20 цнт.

Стріляй на смерть! — Робітнича драма в 1-ій дії. (Для аматорських театрів). — Ціна 15 цт.

Товариска ворожка, для веселої розривки в кружку знакомих. — Зміст: Вороженє будучности для женщин. Вороженє будучности для мущин. — Ціна .... 15 цнт.

Український сьпіваник .... 50 цнт.

*Хлопська доля — Ціна .... 5 цнт.

Хто з чого жиє? (Розвідка на тлі економічнім). — „Земля Рече“ — Ціна ...... 15 цнт.

Через кордон. (Цікаві розкази еміґранта). Еміґрант (вірш). — Ціна .... 15 цнт.

Як мужик ходив до царя правди шукати (оповіданє). З гір (вірш). За землю (оповіданє). Сьвіт без Аллага (арабська байка). Як козак німтчив ся на цареви (казка). — Ціна 15 цнт.

Які то є люди на землї? (з 22 образками і 2 мапами). Дуже цікава розвідка про всі раси людий і їх житє. — Ціна .... 50 цнт.

МОЛИТВЕННИКИ І КНИЖКИ БОГОСЛУЖЕБНІ ТА РЕЛІҐІЙНІ.

Новий Завіт	2.00
Псалтир	1.00
Бог Надежда Моя, звичайна оправа	1.00
Бог Надежда Моя, кістяна оправа	2.00
Бог Радость Моя, кістяна оправа	1.40
Віночок, для молодіжи, звич. оправа	28
Дорога до неба, кістяна оправа	1.00
Дорога до неба, скіряна оправа	90
Дорога до неба, малий, звич. оправа	32
Друг Души, кістяна оправа	1.30
Друг Души, малий, звич. оправа	50
Зборник Богомолений, звич. оправа	80
Горі імієм серця, скіряна оправа	1.10
Горі імієм серця, звич. оправа	24
Хлїб Души, кістяна оправа	1.80
Молитвослов для католицьких лиць	1.20
Помилуй нас Боже, для молодіжи, скіряна оправа	80
Помилуй нас Боже, звич. оправа	50
Коляди	10
Збірник найкрасших пісень церковних	10
Ангельський хор, збірник народ. церков пісень під ноти ч. I.	25
Ангельський хор, часть II.	5

ДРУКИ:

Книжочки платничі для вписуваня місячних вплат членів до Братств і Товариств, 50 штук	3.50
Метрики хрещеня, шлюбу і смерти, штука	3
Поминник за померших	10
Листові папери. Листи з вінєтою Т. Шевченка, М. Лисенка, Ів. Франка, Богдана Хмельницького, М. Драгоманова за штуку	2
Книжка для опікунів хорих	1.00
Сьвідоцтва лікарські для хорих членів Бр. і Товариств	3

ВКАЗІВКИ ДЛЯ „ЗАМОВЛЯЮЧИХ КНИЖКИ.

Кождий замовляючий книжки повинен виписати виразно всі титули книжок, які йому подобались і обчислити загальну належитість за книжки. Єсли хто замовляє книжки на меншу суму, то належитість може присилати почтовими марками, а при більших замовленях належить посилати гроші через почтовий або експресовий мені-ордер. Адреса замовляючого мусить бути написана як найдокладнійше. Мешкаючі по малих місцевостях повинні при замовлюваню книжок посилати 10 центів на реджістер, бо трафляєсь часто, що хтось другий з краянів забере їм книжки з почти.

Замовлені книжки висилаємо відворотною почтою. Гроші належить присилати наперед, бо американська почта не приймає посилок за посплатою. Для тих, що хотять занятись розпродажею книжок, даємо значний опуст.

Замовленя належить висилати на адресу:

„SVOBODA“
83 Grand Str., Jersey City, N. J.

Читайте руські книжки і ґазети бо часте читанє веде до просьвіти, а просьвіта — се сила!

УВАГА.

З огляду на се, що старий наклад книг для місцевих відділів Р. Н. Союза розійшов ся, Головний Уряд Р. Н. Союза постарав ся о новий наклад книг для місцевих відділів Р. Н. Союза в Америці після найдогіднійшої системи провадженя діловодства.

Разом є ЧОТИРИ КНИГИ, а то: Метрикальна, вкладкова, касова і протоколова. Метрикальна (декляраційна) книга коштує $3.00
Вкладкова книга коштує $2.50
Касова книга коштує $1.50
Протоколова книга коштує $1.00

Чотири книги поодиноко коштують $8.00, а хто возьме разом всі книги, платить $5.00. Тож тепер від нового року декотрі відділи Р. Н. Союза потребують висше згаданих книг. Котрий відділ хоче мати одну або більше з висше вимінених книг, має прислати належитість враз з розметом до Гол. Уряду Р. Н. Союза. Книги суть гарні і догідні.

ГОЛОВНИЙ УРЯД Р. Н. СОЮЗА.

Накладом „Ukrainische Rundschau“ появила ся ювилейна книжка в честь Тараса Шевченка під заголовком

Taras Schewtschenko

Der groesste Dichter der Ukraine zur Jahrhundertfeier seiner Geburt

у виданю д-ра В. Кушніра і Ал. Поповича. Книжка обіймає 8 аркушів друку на люксусовім папері, з ілюстрованими і нотними додатками, богата змістом і перекладами поезій Шевченка (статї д-ра Ів. Франка, Ів. Труша, д-ра Т. Галипа, К. Широцького, д-ра М. Волошина, Ол. Поповича, д-ра В. Кушніра, проф. Артура Бона і инших).

Коштує всего $1.00 з пересилкою.

Замовленя просить посилати ся на адресу: „Ukrainische Rundschau“, Wien, XVIII. Gerstlhoferstrasse 68. (Austria).

НАКЛАДОМ ДРУКАРНІ „СВОБОДИ“

видано з нагоди ювилею 100-літних роковин уродин нашого Кобзаря:

ПОРТРЕТ Т. ШЕВЧЕНКА

дуже гарний, поменшенє портрету славного артиста-маляра Ф. Красицького. Величина 13×16 цалів. Портрет виконаний дуже удатно і на креьалім папері.

Ціна 20 цнт. враз з пересилкою.

Хто до тепер не має еще портрету Шевченка, нехай скористає з нагоди, щоби міг прикрасити свою хату.

Рівнож поручаємо листовий папір з вінєтами: Т. Шевченка, М. Лисенка, Ів. Франка, Б. Хмельницького і М. Драгоманова. Ціна за 12 штук враз з ковертами всего 25 цнт. разом з коштами пересилки.

Замовленя і гроші (евент. в почтових марках) належить посилати на адресу:

„SVOBODA“,
83 GRAND ST., JERSEY CITY, N. J.

СЕРІЯ ПЕРЕПИСНИХ ЛИСТКІВ.

1) Т. Шевченко (з портрета Красіцького), 2) Шевченко в молодім віці, 3) Шевченко в неволи (з власноручного портрета), 4) Родинна хата Т. Шевченка, 5) Могила Т. Шевченка в Каневі над Дніпром.

5 КАРТОК 15 ЦНТ.

ВРАЗ З ПЕРЕСИЛКОЮ.

Картки виконані в трох кольорах і прикрашені взорами в народних мотивах.

Для тих, що замовлять більше число карток даємо опуст.

Сї картки можна розпродувати при всяких нагодах: на концертах устроюваних в память Т. Шевченка, на представленях і приватно.

Спішіть з замовленями на адресу:

„SVOBODA“
83 Grand Str., Jersey City, N. J.

ІЛЮСТРОВАНИЙ ЮВИЛЕЙНИЙ

КАЛЄНДАР

Р. Н. Союза

НА РІК

1914

ЗМІСТ ДУЖЕ ЦІКАВИЙ І РІЖНОРОДНИЙ.

СЕЙ КАЛЄНДАР МАЄ 256 СТОРІН ДРУКУ І ОКОЛО 100 ОБРАЗКІВ.

Ціна враз з почтою 35 цнт.

Адреса для замовлень:

„SVOBODA“,
83 Grand Street,
Jersey City, N. J.

Повідомлене.

Отсим подає ся до відома інтересованим, що дня 11-го липня 1914 р., вислано з офісу Р. Н. Союза на адресу пп. місцевих секретарів Р. Н. Союза в Америці нагороди за заслуги в організації то є за приєднане нових членів до Р. Н. Союза в місяцях цьвітни, маю і червни 1914 р. відповідно до оголошения свого часу у „Свободі".

Інтересовані члени, котрих імена суть понизше подані, зволять зголосити ся по нагороди до місцевих пп. секретарів дотичних відділів Р. Н. Союза в Америці.

Слідуючі члени заслужили собі на памяткові дарунки за щиру працю в Р. Н. Союзі:

В. 1. Семен Хорощак, шпильку, бронзовий дармовис і срібний дармовис.

В. 2. Іван Воргач, шпильку і брон. дармовис.

В. 3. Семен Петрочко, шпильку і бронзовий дармовис.

В. 5. Михаїл Войник, шпильку.

В. 7. Іван Шквір, шпильку і брон. дармовис.

В. 8. Фецко Цпін, шпильку і брон. дармовис.

В. 9. Кирило Фещенко, шпильку і бронзовий дармовис.

В. 12. Іван Хома, шпильку і брон. дармовис.

В. 13. Антоній Дзямба, шпильку і бронзовий дармовис.

В. 14. Михаїл Демянчик, шпильку і срібний дармовис.

В. 15. Михаїл Гаравис, шпильку.

В. 16. Іван Полянський, бронзовий дармовис.

В. 18. Семен Вислоцький, шпильку і бронзовий дармовис.

В. 19. Іван Калинчук, бронзовий дармовис.

В. 20. Григорій Пісечко, шпильку.

В. 22. Іван Коптюх, шпильку, брон. дармовис.

В. 23. Андрей Решетар, шпильку, бронзовий дармовис.

В. 27. Михаїл Решетар, шпильку, бронзовий дармовис.

В. 28. Василь Раль, шпильку, сріб. дармовис.

В. 29. Василь Федяк, шпильку.

В. 30. Іван Гмитрик, шпильку.

В. 31. Захарій Безкоровайний, шпильку, бронзовий дармовис.

В. 33. Іван Стеців, шпильку, брон. дармовис.

В. 35. Петро Квочка, шпильку, бронзовий дармовис.

В. 36. Николай Шмігельський, шпильку, срібний дармовис.

В. 38. Еміль Саварин, шпильку, срібний дармовис.

В. 39. Василь Краснович, бронзовий дармовис; Василь Майкович, бронзовий дармовис.

В. 40. Теодор Голубовський, шпильку, бронзовий дармовис.

В. 42. Гавриїл Даньчак, шпильку, срібний дармовис.

В. 45. Стефан Демків, шпильку, бронзовий дармовис.

В. 46. Михаїл Ґбур, шпильку.

В. 47. Николай Гошиляк, шпильку, бронзовий дармовис і срібний дармовис.

В. 48. Онуфер Лешняк, шпильку.

В. 49. Олекса Тимошек, шпильку, бронзовий дармовис.

В. 50. Василь Грушка, шпилька, срібний дармовис.

В. 51. Казимир Гес, шпильку, брон. дармовис.

В. 52. Іван Серединський, шпильку, бронзовий дармовис.

В. 55. Стефан Фецяшко, бронзовий дармовис.

В. 56. Николай Зарічний, шпильку, бронзовий дармовис.

В. 57. Стефан Палка, шпильку, бронзовий дармовис.

В. 60. Ігнатий Ладна, шпильку.

В. 61. Андрей Щегельський, шпильку, бронзовий дармовис.

В. 64. Іван Рибак, шпильку, брон. дармовис.

В. 65. Михаїл Сухорський, шпильку.

В. 66. Іван Братусь, шпильку, брон. дармовис.

В. 67. Василь Калина, шпильку, срібний дармовис.

В. 68. Іван Березовець, шпильку, бронзовий дармовис.

В. 70. Павло Гаврилів, шпильку, бронзовий дармовис.

В. 71. Анна Боївка, шпильку, срібний дармовис.

В. 72. Андрей Звірський, шпильку, бронзовий дармовис; Николай Галайда, шпильку, бронзовий дармовис.

В. 73. Григорій Болюх, шпильку, бронзовий дармовис.

В. 74. Андрей Гаврилко, шпильку, бронзовий дармовис.

В. 75. Іван Голда, шпильку, сріб. дармовис.

В. 76. Йосиф Іванців, шпильку, срібний дармовис.

В. 78. Филип Врона, бронзовий дармовис.

В. 79. Василь Сокол, шпильку, сріб. дармовис.

В. 81. Александер Шандровський, шпильку, бронзовий дармовис.

В. 82. Олекса Дзира, шпильку, бронзовий дармовис.

В. 83. Параска Вовк, шпильку.

В. 85. Онуфер Шараварко, шпильку, срібний дармовис.

В. 87. Стефан Кінь, шпильку, брон. дармовис.

В. 88. Григорій Зворецький, шпильку, бронзовий дармовис.

В. 91. Андрей Лапиця, шпильку, срібний дармовис.

В. 92. Михаїл Малишевський, шпильку, срібний дармовис.

В. 94. Юрко Зень, шпильку, брон. дармовис.

В. 95. Андрій Прислонський, шпильку, бронзовий дармовис.

В. 96. Василь Коронець, шпильку, бронзовий дармовис.

В. 97. Михаїл Яцко, шпильку, бронзовий дармовис.

В. 99. Григорій Герман, 2 шпильки, 2 срібні дармовиси; Павло Корнова, шпильку, бронзовий дармовис.

В. 102. Юрко Гірняк, шпильку, бронзовий дармовис.

В. 104. Кузьма Шкурат, шпильку, срібний дармовис.

В. 106. Йосиф Коцоловський, шпильку, бронзовий дармовис, срібний дармовис; Никола Гурей, шпильку, бронзовий дармовис; Олекса Дідух, шпильку, бронзовий дармовис; Станислав Садовський, шпильку, бронзовий дармовис.

В. 107. Антін Лучейко, бронзовий дармовис.

В. 108. Василь Лаврушко, шпильку, срібний дармовис.

В. 109. Антоній Добранський, шпильку, бронзовий дармовис; Теодор Шевчик, шпильку, бронзовий дармовис; Михаїл Батюк, шпильку, бронз. дармовис.

В. 111. Василь Оборишко, шпильку, бронзовий дармовис.

В. 112. Катерина Бревка, шпильку, бронзовий дармовис.

В. 113. Атанас Курчак, шпильку.

В. 114. Юрій Чегра, шпильку.

В. 115. Павло Ткач, шпильку, сріб. дармовис.

В. 116. Кароль Плеза, шпильку.

В. 117. Петро Зубрицький, шпильку, бронзовий дармовис.

В. 118. Евфрімія Гуретяк, шпильку, срібний дармовис.

В. 121. Іван Чачко, шпильку, брон. дармовис.

В. 123. Іван Тарас, шпильку, брон. дармовис.

В. 124. Іван Олійник, шпильку, бронзовий дармовис.

В. 125. Емілія Струтинська, шпильку, срібний дармовис; Марія Білик, шпильку сріб. дармовис.

В. 127. Іван Шаровський, бронзовий дармовис; Михайло Гах, бронзовий дармовис; Гринько Стець, бронзовий дармовис.

В. 128. Теодор Тузінський, шпильку, бронзовий дармовис.

В. 129. Іван Морос, шпильку.

В. 130. Петро Кульчицький, шпильку.

В. 131. Гелена Шипула, шпильку.

В. 132. Дмитро Хоміцький, шпильку, бронзовий дармовис.

В. 133. Теодозій Каськів, срібний дармовис.

В. 135. Никита Джемеляк, шпильку, срібний дармовис.

В. 137. Василь Гудз, шпильку, бронзовий дармовис.

В. 140. Юрко Литвин, шпильку, срібний дармовис.

В. 141. Городицький Стефан, брон. дармовис.

В. 142. Теодор Бутинець, шпильку.

В. 143. Андрей Нагорняк, шпильку, срібний дармовис.

В. 146. Володимир Гузар, шпильку, бронзовий дармовис.

В. 147. Олекса Трач, шпильку, срібний дармовис.

В. 148. Юрко Кульчицький Васк., бронзовий дармовис.

В. 149. Онуфер Стецьків, бронзовий дармовис; Іван Каппур, бронзовий дармовис.

В. 151. Марія Мешко, шпильку, бронзовий дармовис.

В. 153. Василь Дрофич, бронзовий дармовис.

В. 155. Михаїл Чумер, шпильку, срібний дармовис.

В. 156. Костик Кобані, шпильку.

В. 157. Алексій Цепко, шпильку, бронзовий дармовис.

В. 159. Володимир Кметко, брон. дармовис.

В. 160. Стефан Самборський, шпильку, срібний дармовис; Яків Притика, шпильку, срібний дармовис.

В. 161. Іван Васко, шпильку.

В. 162. Прокоп Дзік, шпильку, срібний дармовис; Федор Писар, шпильку, срібний дармовис; Филип Демкович, шпильку, срібний дармовис.

В. 163. Андрей Махнив, шпильку, бронзовий дармовис.

В. 165. Стефан Коцоловський, шпильку, бронзовий дармовис.

В. 166. Нестор Ревяк, шпильку.

В. 167. Михаїл Камінський, шпильку.

В. 168. Михаїл Белнів, шпильку, срібний дармовис.

В. 169. Л. Демко, шпильку.

В. 170. Андрей Шостак, срібний дармовис; Сенько Маґрель, срібний дармовис; Ілько Осадців, срібний дармовис; Григорій Райнгарт, срібний дармовис.

В. 172. Стефан Балент, шпильку.

В. 174. Василь Яблонський, сріб. дармовис.

В. 175. Дмитро Макара, шпильку, срібний дармовис.

В. 176. Іван Коваль, бронзовий дармовис.

В. 177. Тимко Гошко, шпильку, бронзовий дармовис.

В. 179. Михайло Петровський, бронзовий дармовис.

В. 181. Гавриїл Микитишин, шпильку, бронзовий дармовис.

В. 182. Іван Артимович, шпильку, бронзовий дармовис.

В. 186. Теодозія Пухир, шпильку, бронзовий дармовис; Анна Качмар, шпильку, брон. дармовис.

В. 187. Йосиф Теплий, брон. дармовис.

В. 188. Іван Бунга, шпильку, брон. дармовис.

В. 191. Ігнатий Гнатів, шпильку, бронзовий дармовис.

В. 192. Іван Німий, шпильку, бронзовий дармовис, срібний дармовис.

В. 193. Йосиф Дзюрка, шпильку, срібний дармовис; Николай Стойка, шпильку, бронзовий дармовис.

В. 194. Онуфрей Шабатура, шпильку, бронзовий дармовис; Никола Волчук, шпильку, бронзовий дармовис.

В. 196. Михаїл Гліняньский, шпильку, срібний дармовис.

В. 197. Стефан Блендей, шпильку, бронзовий дармовис.

В. 200. Василь Воргуль, шпильку, бронзовий дармовис.

В. 204. Александер Ткачук, брон. дармовис.

В. 206. А. Горбайчук, шпильку, бронзовий дармовис.

В. 207. Дмитро Терпко, брон. дармовис.

В. 208. Михаїл Манкович, шпильку, бронзовий дармовис.

В. 209. Йосиф Войнаровський, шпильку, бронзовий дармовис.

В. 210. Антін Струк, шпильку, бронзовий дармовис.

В. 212. Михаїл Цисанко, шпильку, бронзовий дармовис.

В. 213. Василь Ошуст, шпильку, срібний дармовис.

В. 214. Константин Ґвоздь, шпильку, бронзовий дармовис.

В. 216. Марія Романчак, шпильку, бронзовий дармовис.

В. 217. Іван Пастушин, шпильку, срібний дармовис.

В. 218. Михаїл Бурий, шпильку, бронзовий дармовис.

В. 219. Дмитро Хохла, шпильку, бронзовий дармовис.

В. 220. Йосиф Лога, шпильку, бронзовий дармовис.

В. 221. Тимко Кривовяз, шпильку, срібний дармовис; Іван Сеньчук, шпильку, срібний дармовис; Іван Гайович, шпильку, срібн. дармовис.

В. 222. Михаїл Кохан, шпильку, срібний дармовис; Йосиф Качмарчик, шпильку, срібний дармовис.

В. 223. Стефан Запоточний, шпильку, бронзовий дармовис; Іван Малашок, шпильку, бронзовий дармовис.

В. 225. Андрей Кравець, шпильку, бронзовий дармовис.

В. 226. Николай Гіба, шпильку, бронзовий дармовис.

В. 227. Василь Баран, шпильку, бронзовий дармовис.

В. 229. Ілько Гоменчук, шпильку, срібний дармовис; Михаїл Іванусa, шпильку, бронзовий дармовис.

В. 231. Василь Степула, шпильку, бронзовий дармовис.

В. 232. Олекса Кріль, шпильку, бронзовий дармовис.

В. 233. Мафтей Ставицький, шпильку, срібний дармовис.

В. 234. Софрон Колодій, срібний дармовис; Ілько Пілат, бронзовий дармовис.

В. 236. Антін Підуфалий, шпильку.

В. 237. Василь Лехуш, шпильку, срібний дармовис; Іван Равлюк, шпильку, срібний дармовис; Стефан Ґвізьд, шпильку, срібний дармовис.

В. 240. Марія Стефанюк, шпильку, бронзовий дармовис.

В. 242. Теофій Бойчук, шпильку.

В. 243. Стефан Микитюк, шпильку, бронзовий дармовис.

В. 244. Тимко Пряшкевич, шпильку, бронзовий дармовис.

В. 245. Іван Паславський, срібний дармовис; Василь Бзів, срібний дармовис; Іван Ювза, бронзовий дармовис; Даниїл Шумський, бронзовий дармовис; Григорій Кавка, бронзовий дармовис.

В. 246. Павло Ковалюк, шпильку, срібний дармовис.

В. 247. Тимош Колодій, шпильку, срібний дармовис.

В. 248. Михаїл Пик, шпильку, бронзовий дармовис.

В. 249. Лука Велґош, шпильку, срібний дармовис.

В. 250. Іван Колодій, шпильку, бронзовий дармовис.

В. 251. Стефан Мозний, шпильку, срібний дармовис.

В. 252. Марія Вало, шпильку, бронзовий дармовис.

В. 254. Іван Шебеляк, бронзовий дармовис.

В. 256. Николай Худяк, шпильку, бронзовий дармовис, срібний дармовис; Іван Мазовський, бронз. дармовис, шпильку.

В. 257. Йосиф Цановський, шпильку, срібний дармовис.

В. 258. Григорій Курись, шпильку, бронзовий дармовис.

В. 259. Теодор Пелех, бронзовий дармовис.

В. 260. Михаїл Лівак, срібний дармовис.

В. 261. Іван Плоскіна, бронзовий дармовис.

В. 262. Олена Придун, шпильку, срібний дармовис.

В. 263. Яків Миськів, бронзовий дармовис.

В. 264. Іван Грушовський, шпильку, бронзовий дармовис.

В. 265. Йосиф Рач, шпильку, брон. дармовис.

В. 267. Клемент Ковальчик, брон. дармовис.

В. 269. Михаїл Квасний, шпильку, бронзовий дармовис.

В. 270. Григорій Біляк, брон. дармовис.

В. 271. Григорій Думанський, шпильку, бронзовий дармовис.

В. 272. Іван Качмарчик, шпильку, срібний дармовис.

В. 273. Теодор Стоякевич, брон. дармовис.

В. 275. Зузанна Ренак, срібний дармовис.

В. 276. Антоній Підуфалий, сріб. дармовис.

В. 278. Франко Скікевич, брон. дармовис.

В. 281. Стефан Вавер, шпильку, бронзовий дармовис.

В. 282. Григорій Трач, шпильку, срібний дармовис.

В. 284. Іван Кравець, бронзовий дармовис; Володимир Филипчак, бронзовий дармовис.

В. 288. Михаїл Паламар, бронзовий дармовис; Дмитро Карпович, бронзовий дармовис; Іван Малінський, бронзовий дармовис.

В. 289. Василь Левчик, шпильку, срібний дармовис.

В. 292. Андрей Чорняк, срібний дармовис.

В. 293. Терезія Еван, шпильку, бронзовий дармовис.

В. 295. Михаїл Стельмах, бронзовий дармовис.

В. 296. Ілія Лобар, срібний дармовис; Василь Калиновський, срібний дармовис.

В. 297. Михаїл Шмоцлюк, шпильку, срібний дармовис.

В. 298. Іван Кушнірчук, бронзовий дармовис.

В. 299. Федор Федорук, срібний дармовис.

В. 300. Федьо Сенчишин, бронзовий дармовис; Федьо Гумен, бронзовий дармовис; Іван Березовський, бронзовий дармовис.

В. 301. Іван Савчук, бронзовий дармовис; Теодор Кушнинський, бронзовий дармовис.

В. 302. Яцко Семенюк, шпильку, срібний дармовис.

В. 303. Ілько Гафійчук, бронзовий дармовис.

В. 304. Василь Галів, бронзовий дармовис.

В. 306. Данило Телячик, бронзовий дармовис.

В. 309. Ілія Панчишин, шпильку, бронзовий дармовис.

В. 310. Терезія Сулек, шпильку, бронзовий дармовис.

В. 311. Михаїл Цаповський, бронзовий дармовис.

В. 312. Лука Терефенко, срібний дармовис.

В. 313. Зузанна Лорінц, шпильку, бронзовий дармовис.

В. 315. Василь Костецький, шпильку, срібний дармовис.

В. 316. Павло Макогон, шпильку, бронзовий дармовис.

В. 317. Стефан Петришин, бронзовий дармовис; Віктор Осуховський, бронзовий дармовис; Николай Бутницький, бронзовий дармовис.

В. 318. Меланія Михалішьа, шпильку, бронзовий дармовис.

В. 320. Петро Мармаш, шпильку, бронзовий дармовис.

В. 322. Антоній Крушинський, шпильку, бронзовий дармовис.

В. 323. Петро Ярема, бронзовий дармовис.

В. 324. Василь Захарчук, брон. дармовис.

В. 324. Михаїл Копюк, бронзовий дармовис.

В. 326. Стефан Сеньків, бронзовий дармовис.

В. 327. Стефан Корпан, шпильку, бронзовий дармовис.

В. 329. Іван Жураковський, шпильку.

В. 330. Василь Петрашек, шпильку, срібний дармовис.

В. 331. Стефан Ванґрін, шпильку, бронзовий дармовис.

В. 332. Яків Данилюк, срібний дармовис; Іван Пригіда, срібний дармовис.

В. 334. Олекса Гладкий, шпильку, срібний дармовис.

В. 335. Андрей Прочко, шпильку, срібний дармовис.

В. 336. Василь Гураль, бронзовий дармовис; Николай Задерецький, бронзовий дармовис; Іван Каплиш, бронзовий дармовис.

В. 338. Франко Янковський, шпильку, срібний дармовис.

В. 339. Іван Жмутин, шпильку, бронзовий дармовис.

В. 341. Петро Волянський, шпильку, срібний дармовис; Стефан Морозович, шпильку, срібний дармовис.

В. 342. Йосиф Валяк, шпильку, срібний дармовис.

В. 343. Іван Ковалкевич, шпильку, срібний дармовис.

В. 344. Іван Лівкович, шпильку, срібний дармовис.

В. 345. Николай Гнатишин, шпильку, срібний дармовис.

В. 347. Іван Богуцький, шпильку, срібний дармовис.

В. 348. Тимко Куріца, бронзовий дармовис.

В. 349. Онуфер Костюк, шпильку, бронзовий дармовис.

В. 350. Йосиф Тирчик, шпильку, срібний дармовис.

В. 351. Яків Громосяк, шпильку, бронзовий дармовис; Василь Сидорович, шпильку, бронзовий дармовис.

В. 352. Ева Ференц, шпильку, срібний дармовис.

В. 353. Юрій Дронюк, бронзовий дармовис.

В. 354. Іван Мармура, шпильку, бронзовий дармовис.

В. 355. Іван Кульчицький, бронзовий дармовис; Василь Гах, бронзовий дармовис; Василь Синайко, бронзовий дармовис; Стефан Юркевич, бронзовий дармовис; Василь Юревич, бронзовий дармовис.

В. 356. Петро Вашишин, шпильку, срібний дармовис.

В. 357. Теодор Пінтелей, шпильку, бронзовий дармовис; Андрей Возьний, шпильку, бронзовий дармовис.

В. 358. Григорій Запорожний, шпильку, бронзовий дармовис.

В. 359. Петро Балко, шпильку, срібний дармовис.

В. 360. Стефан Савіцький, шпильку, срібний дармовис.

В. 363. Гавриїл Підскальний, шпильку, бронзовий дармовис.

В. 365. Андрей Романюк, шпильку, бронзовий дармовис.

В. 366. Іван Саляк, шпильку брон. дармовис.

В. 367. Антін Тимків, шпильку, бронзовий дармовис.

В. 369. Семен Деркач, шпильку, срібний дармовис.

В. 370. Михаїл Довгий, шпильку, срібний дармовис.

В. 371. Никола Япентий, шпильку, бронзовий дармовис.

В. 372. Яків Воляник, шпильку.

В. 373. Зузанна Дуріла, шпильку.

В. 376. Іван Чена, бронзовий дармовис.

В. 377. Николай Волошин, шпильку, бронзовий дармовис; Йосиф Гарлзієвський, шпильку, бронз. дармовис.

В. 379. Михайло Клим, шпильку, бронзовий дармовис.

В. 380. Іван Гураль, шпильку, бронзовий дармовис.

В. 383. Теодор Протиняк, шпильку, бронзовий дармовис.

В. 384. Михаїл Чемний, шпильку, бронзовий дармовис.

В. 385. Николай Гураль, шпильку, бронзовий дармовис; Александер Козак, шпильку, бронзовий дармовис.

В. 386. Михаїл Іванчук, дві шпильки, два срібні дармовиси.

В. 387. Михаїл Іванюк, 4 шпильки, 4 срібні дармовиси.

В. 388. Ігнатий Бантровський, дві шпильки, два срібні дармовиси.

В. 389. о. Іван Волошук, дві шпильки, два срібні дармовиси.

В. 390. Андрей Горбайчук, шпильку, бронзовий дармовис; Павло Кокольський, шпильку, бронзовий дармовис; Дмитро Ремінник, шпильку, бронзовий дармовис.

В. 391. Іван Микула, шпильку, бронзовий дармовис, срібний дармовис; Семен Махнич, шпильку, бронзовий дармовис, срібний дармовис.

В. 392. Михаїл Павлишин, шпильку, бронзовий дармовис; Кароль К. Бродзінський, шпильку, срібний дармовис; Михаїл Куліцький, шпильку, бронзовий дармовис.

В. 393. Адам Завійський, шпильку, срібний дармовис; Іван Милий, шпильку, сріб. дармовис.

В. 394. Теодор Мартинів, шпильку, срібний дармовис; Іван Коваль, шпильку, срібний дармовис; Григорій Веретин, шпильку, срібний дармовис.

В. 395. Дмитро Ворик, шпильку, два бронзові дармовиси, срібний дармовис.

В. 396. Бекіш Петро, 4 шпильки, 3 бронзові дармовиси, срібний дармовис.

В. 397. Юрко Гуляк, 3 шпильки, 2 бронзові дармовиси, срібний дармовис.

ЗА ГОЛОВНИЙ УРЯД Р. Н. СОЮЗА В АМЕРИЦІ:

Д. Капітула, гол. предс.
М. Угорчак, гол. рекорд. секр.,
С. Ядловський, гол. фін. секр.,
А. Шаршонь, гол. касієр.

Головний Уряд „Р. Н. Союза".

Предсідатель:
Дмитро Капітула,
Box 565, McAdoo, Pa.

Місто-предсідателька:
Марія Білик,
1710 W. 44th St., Chicago, Ill.

Місто-предсідатель:
Василь Суван,
Whiting, Ind.

Секретар рекордовий:
Михайло Угорчак,
Box 76, Jersey City, N. J.

Секретар фінансовий:
Семен Ядловський,
Box 76, Jersey City, N. J.

Касієр:
Алексій Шаршонь,
524 Pine & Franklin Sts., Shamokin, Pa.

Контрольна Комісія:
о. В. Балог,
550 John St., Whiting, Ind.
Стефан Милянович,
193 Grand St., Jersey City, N. J.
Йосиф Ялечко,
Box 156, Ramey, Pa.

Радні:
Іван Глова,
521 N. Shamokin St., Shamokin, Pa.
Николай Ваверчак,
720 Charles St., Perth Amboy, N. J.
Володимир Каськів,
56 Sussex Str., Jersey City, N. J.
Петро Мотало,
1436 W. Erie St., Chicago, Ill.
о. Мирон Данилович,
11 Chmelnicky St., Ansonia, Conn.
Андрій Гальчак,
237 Churchil St., McKees Rocks, Pa.

Редактор „Свободи":
Осип Стетневич,
83 Grand St., Jersey City, N. J.

Завідатель „Свободи":
Андрій Савка,
83 Grand St., Jersey City, N. J.

Головна Канцелярія „Р. Н. Союза" находить ся під числом 83 Grand St. (у власнім домі) Jersey City, N. J.

Просьвітна Комісія.

Др. В. Сіменович, предсідатель,
4105 N. Avers Ave. Chicago, Ill.
Е. Струтинська, секр.,
714 Bickerdike St., Chicago, Ill
о. В. Балог,
550 John St., Whiting, Ind.
Д. Андрейко,
147 Broad St., New Britain, Conn.
Др. І. Копистянський,
W. Pine St., Shamokin, Pa.
Ю. Павчак,
68 N. 8 St., Brooklyn, N. Y.

РОЗМЕТ Р. Н. СОЮЗА ЗА МІСЯЦЬ ЛИПЕНЬ 1914 Р.

Член на ціле посмертне платить $1.25 а на половину посмертного 73 цнт.

ПОВІДОМЛЕНЄ.

Отсим подає ся до загального відома, що відділ 241 Р. Н. Союза в Нюарк, Н. Дж. зістав з днем 30 червня с. р. розвязаний згідно з приписами статута Р. Н. Союза. Обовязком членниць розвязаного відділу зголосити ся з переступним листом в протягу місяця липня 1914 р., до котрогонебудь правно істнуючого відділу Р. Н. Союза в Америці.

Дано в Макаду, Па., дня 6-го липня 1914 р.

Д. Капітула, гол. предс.
М. Угорчак, гол. рек. секр.

ПОВІДОМЛЕНЄ.

Сим подає ся до загального відома, що відділ Р. Н. Союза ч. 362, в Скрентон, Па. зістав з днем 30-го червня 1914 р., згідно з § 148 статута Р. Н. Союза суспендований з членства за неплачене розмету за місяць червень 1914 р. Коли місцевий уряд 362 відділу Р. Н. Союза не застосує ся до § 151 і 152, то по упливі приписаного часу буде виключений з членства Р. Н. Союза в Америці на підставі § 153, а члени згаданого відділу утратять всяке право до членських користий, приписаних статутом Р. Н. Союза. Поодинокі члени суспендованого 362 відділу, хотячи відзискати право, зволять зголосити ся до Головного Уряду Р. Н. Союза в Америці в протягу місяця липня 1914 р., на адресу гол. рекорд. секретаря.

Дано в Макаду, Па., дня 6-го липня 1914 р.

Д. Капітула, гол. предс.
М. Угорчак, гол. рек. секр.

ВАЖНЕ ДЛЯ ДІЛОВО-УЧИТЕЛІВ

ПОСМЕРТНІ ВІСТИ.

Пласконь Северин, член від. 1. Вступив до Р. Н. Союза 30-го червня 1909 р. Походив з села Берест, пов. Грибів, Галичина. Помер на запалене сліпої кишки дня 3-го мая 1914 р.

Дзюбно Роман, член від. 2. Вступив до Р. Н. Союза 27-го марта 1905 р. Походив з села Фльоринка, пов. Грибів, Галичина. В наслідок операції жолудка помер дня 7-го червня 1914 р.

Лічко Петро, член від. 5. Вступив до Р. Н. Союза 26-го жовтня 1902 р. Походив з села Онгаловци, стол. Унґвар, Угорщина. Помер на внутрішну слабість дня 5-го червня 1914 р.

Байда Юрій, член від. 24. Вступив до Р. Н. Союза 17-го вересня 1905 р. Походив з села Кохановець, стол. Абауска, Угорщина. Помер на ревматизм дня 6-го червня 1914 р.

Лань Петро, член від. 70. Вступив до Р. Н. Союза 25-го цьвітня 1907 р. Походив з села Глумче, пов. Сянок, Галичина. Помер на запалене дня 2-го червня 1914 р.

Гусдулич Петро, член від. 169. Вступив до Р. Н. Союза 25-го мая 1909 р. Походив з села Мале Бересне, стол. Унґвар, Угорщина. Помер на тиф дня 30-го мая 1914 р.

Дурила Юрко, член від. 222. Вступив до Р. Н. Союза 31-го грудня 1908 р. Походив з села Чабин серед., стол. Земплин, Угорщина. Помер на ревматизм дня 14-го мая 1914 р.

Данилів Сенько, член від. 225. Вступив до Р. Н. Союза 31-го грудня 1910 р. Походив з села Ріпчиці, пов. Дрогобич, Галичина. Помер на падачку дня 18-го мая 1914 р.

Хорушко Петро, член від. 237. Вступив до Р. Н. Союза 21-го січня 1913 р. Походив з села Сокирчичі, пов. Сянок, Галичина. Помер на запалене дня 26-го мая 1914 р.

Кіт Васько, член від. 247. Вступив до Р. Н. Союза 27-го падолиста 1912 р. Походив з села Княже поле, пов. Добромиль, Галичина. Помер на ґанґрину дня 18-го мая 1914 р.

Суханчук Стефан, член від. 250. Вступив до Р. Н. Союза 21-го січня 1911 р. Походив з села Гічвіці, пов. Ліско, Галичина. Помер на сухоти дня 28-го червня 1914 р.

Малеґа Марія, членниця від. 267. Вступила до Р. Н. Союза 12-го січня 1910 р. Походила з села Товарне, стол. Земплин, Угорщина. Померла на запалене сліпої кишки дня 14-го червня 1914.

Лазорик Михайло, член від. 326. Вступив до Р. Н. Союза 27-го червня 1913 р. Походив з села Прусік, пов. Сянок, Галичина. Зістав убитий в майнах дня 13-го червня 1914 р.

В. І. П.

РУХ В ВІДДІЛАХ Р. Н. СОЮЗА.

ГЛЕН ЛАЙОН, ПА. Бр. сьв. Ап. Петра і Павла, від. 27, подає до відома всім місцевим і позамісцевим членам, що дня 19-го липня с. р. відбудеть ся річний мітінґ, на котрім будуть дуже важні справи до полагодження. Контрольори мають здати своє справозданє, відтак переведеть ся вибір нового уряду. Кождий член має явити ся на мітінґу. Довгуючі члени мають вирівнати свої довги, бо в противнім разі будуть вичеркнені з Братства і з Р. Н. Союза. Неявившій ся член заплатить кару 50 ц., а урядник $1.00. — І. Маркович, предс.; Г. Кеба, кас.; М. Фуджак, секр.

МІЛВОКІ, ВІС. Бр. сьв. О. Николая, від. 68, повідомляє своїх членів, що піврічний мітінґ відбудеть ся 19-го липня с. р. о год. 2-ій попол. під ч. 647 — 9-та Аве. і Оршафт на Савт. На піврічнім мітінґу є до полагодження важні справи, між иншими також вибір нового уряду. Члени, котрі не являть ся на мітінґу, заплатять кару 50 ц., а урядник $1.00. Член, котрий не сповнить приписаних повинностий, буде суспендований після статута Р. Н. Союза. — З. Вітяк, предс., Березовець, секр.

ПЕРТ АМБОЙ, Н. ДЖ. Тов. „Запор. Січ", від. 155, повідомляє всіх своїх місцевих і позамісцевих членів, що піврічний мітінґ відбудеть ся дня 19-го липня с. р. точно о год. 3-ій пополудни. На мітінґу здасть контрольна комісія справозданє з піврічних доходів і розходів. На сім мітінґу кождий член має ставити ся під карою 25 ц., а урядник 50 ц. Також будеть ся приймати нових членів без вступного до Тов., а до Р. Н. С. після статута. З сего повинні користати всі ті, що не є ще в жадній орґанізації. — М. Чумер, секр.

НЮ ЙОРК, Н. Й. Тов. „Запорожська Січ", від. 117, повідомляє всіх своїх членів, що Товариство ухвалило на мітінґу, дня 11-го липня 1914 р., що члени мають в комплеті взяти участь на бали в „Українській Громаді", котрий відбудеть ся в суботу дня 18-го липня с. р. в Ліберти Гол під ч. 257-263 Іст Гавстон стр. в Ню Йорку, Н. Й. Члени Тов. мають зійтись на 134 Е. 7-ма ул. в гали Мілера, точно о год. 8. вечером, звідки разом удадуть ся на баль. Неявивший ся член на сей баль підлягає карі 25 цнт., а урядник 50 цнт. Заразом повідомляєсь всіх членів, що слідуючий місячний мітінґ відбудеть ся дня 8-го серпня 1914 р. в тім самім місци, де все відбуваєть ся. — Ник. Угорчак, рек. секр.

СКРЕНТОН, ПА. Бр. сьв. Василія Вел., від. 229, повідомляє всіх своїх місцевих і позамісцевих членів, що мітінґ піврічний відбудеть ся дня 19-го липня (джулая) в неділю попол. о год. 2-ій в гали церковній на Норт 7-ій стріті. Просить ся всіх членів, щоби конче явились на сей мітінґ, бо є важні справи до полагодження. Також просить ся всіх тих, котрі не належать ще до жадної орґанізації, щоби прибули на сей мітінґ і вписались до нашого Братства і до Р. Н. Союза. — І. Гоменчук, предс.; М. Кость, секр.

БОФАЛО, Н. Й. Бр. сьв. О. Николая, від. 127, повідомляє всіх своїх членів, що піврічний мітінґ відбудеть ся дня 19-го липня на гали коло церкви. На тім мітінґу кождий член має явити ся. Довгуючі члени мають вирівнати свої довги, бо в противнім разі будуть суспендовані в Братстві і в Р. Н. Союзі. На мітінґу будуть важні справи до полагодження, тож повідомляєть ся, що кождий член під карою є обовязаний явити ся. — Г. Степь, предс.

ГЕЙЗЕЛТОН, ПА. Бр. сьв. Арх. Михаїла, від. 85, повідомляє своїх членів, що піврічний мітінґ відбудеть ся дня 19-го липня с. р. в церковній гали на Норт Лорел стр. точно о год. 2-ій попол. На сей мітінґ кождий член має безуслівно явити ся. — М. Мартиняк, предс.; О. Шараварко, секр.

СТ. ЛУІС, МО. Бр. сьв. Володимира Вел., від. 179, повідомляє своїх членів, що піврічний мітінґ відбудеть ся дня 19. липня с. р. в церковній гали точно о год. 12.30 попол. На мітінґу мають явити ся всі члени, в противнім разі заплатять кару. Члени, котрі довгують, мусять вирівнати довги, бо в противнім случаю будуть суспендовані безпроволочно. На мітінґу будуть до полагодження дуже важні справи. На тім мітінґу буде добра нагода для нових членів вписати ся до Братства і до Р. Н. Союза. Отже громадно під спільний прапор! — М. Петровський, секр.

ПОДЯКИ ЗА ЮВИЛЕЙНІ НАГОРОДИ.

Я нижше підписаний маю честь зложити отсим сердечну подяку Головному Урядови Р. Н. Союза за ювилейні памятки, які я одержав перший раз в марті (срібний дармовис) і шпильку, а тепер вдруге (бронзовий дармовис і шпильку), яко нагороду за орґанізаційну працю для Р. Н. Союза. Отсим бажаю як найлучшого успіху нашій Головній Орґанізації та її Урядови котрий так щиро занимає ся орґанізаційними справами. Дай Боже, щоби з нагоди ювилейного року наша славна орґанізація збільшила ся о тисячі членів та щоби не було найменьшої місцевости без відділу Р. Н. Союза. Ми орґанізатори відділів Р. Н. Союза, повинні старати ся о як найбільше приєдналє членів Р. Н. Союзови і за одержані нагороди стократно відплатитись. З поважанєм — Іван Рибак, секретар тов. „Запорожська Січ", від. 64 Р. Н. С. в Лонґ Айленд Сіти, Н. Й.

Отсим складаю найсердечнійшу подяку Поважаному Урядови Р. Н. Союза за нагороду, прислану мені за мою працю коло орґанізації нашого славного Братства. Отсей дар позістане для мене найдорожшою памяткою на ціле житє. Желаючи як найкрасшого успіху в дальшім розвою, взиваю всіх орґанізаторів до щирої праці, щоби придбали як найбільше нових членів в сім році. — Якім Данилюк, секр. 332 від. Р. Н. Союза в Рарітан, Н. Дж.

Отсим складаю щиру подяку Головному Урядови Р. Н. Союза за одержану ювилейну памятку (дармовис і шпильку) яко нагороду за працю для орґанізації Р. Н. Союза.

Дай Боже, щоби рік 1914 був щасливим початком нового житя Р. Н. Союза. Я доложу всіх старань, щоби й дальше працювати для добра нашої орґанізації і приєднати як найбільше нових членів. — З поважанєм, Н. Зарічний, орг. від. 56 Р. Н. С., в Вілінґ, В. Ва.

З вдячности за одержану нагороду складаю щиру подяку Урядови Р. Н. Союза і желаю добра і успіху в дальшій праці в користь нашої орґанізації. Зі своєї сторони буду усильно старати ся і надальше працювати в хосен Р. Н. Союза. — З глубоким поважанєм, І. Бандрівський, від. 388, Честер, Па.

ПОДЯКА.

Кружок педаґоґічного товариства в Горлицях складає отсим подяку Всч. о. Е. Сидоряковн з Пассайк, Н. Дж. за ласкаву жертву в квоті $10.00, прислану на нашу бідненьку бурсу, котра на окраїнах нашої землі являє ся немов національним постерунком, бо в ній виховуємо питомців, котрі мусять тут, на змосковшеній лемківщині вести люту борбу з сильно небезпечними царо-і-православними течіями.

Просимо дуже о ласкаву дальшу память про сю бурсу — і заохочувати сусідів та знакомих до складаня ласкавих жертв.

ЗА ВИДІЛ КРУЖКА:
о. Омелян Менцінський, голова,
Осип Яворський, секретар.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕНЯ.

Де є **АННА ҐУРНЯК**, по мужу Юрчак, родом з Великого Поля, пов. Сянік, Галичина. Приїхала до Америки тому 7 літ. Має перебувати в Лейтроб, Па. Пошукує її сестра. Хтоби о ній знав або вона сама, зволить повідомити на адресу: Mary Gorniak, 401 John St. Harrison, Newark, N. J. 28-29

Пошукую свого батька **ІВАНА ЧЕЛАК**, котрий приїхав до Америки перед 18 роками з Завадки римапівської. Має перебувати десь в Пенсильвенії. Хто би знав о нім або він сам, зволить ласкаво мене повідомити на адресу: Разуа Сzak, 744 Pearl St., Elizabeth, N. J. --2

Емілія Лесікевич пошукує свою тіточну сестру **АННУ СМИЧ**, котра виїхала до Америки перед 16-ма роками з Нижанкович, пов. Перемишль, Галичина. Хтоби о ній знав або вона сама, нехай повідомить на понизшу адресу, дістане $2.00 нагороди. Emilia Lesikewicz, Box 300, Aliquippa, Pa. 26 29

Хтоби знав де є **ЄВКА КИРИК** замужна за Іваном Березінським, котра виїхала з Галичини до Нюарк, Н. Дж. і там має перебувати. Пошукує її сестра Настя Кирик з Оборн, Н. Й. Хтоби знав о ній або вона сама, просить ся написати до Насті Кирик, котра наперед дякує за прислугу. Адреса: Настя Кирик, 140 Cottage St., Auburn, N. Y. —29

Пошукую **НИКОЛУ ДЕМЧИНУ**. Попередно перебував в Спарта, Мінн. Хто би знав о нім або він самий, нехай зголосить ся на адресу: P. Dmytryk, 34 Oak St., New Britain, Conn. —29

КАТЕДРАЛЬНИЙ ДЯК, з гарним теноровим голосом і похвальними сьвідоцтвами, розуміє добре вести хор, як і вивчити новий, уряджувати представленя, концерти і вести школу парохіяльну, глядає посади. Ласкаві зголошення просить слати на адресу: М. Марущак, 528 Spring Str., McKeesport, Pa. —29

ПОТРІБНО ЗДІБНОГО УРЯДНИКА, РУСИНА ДО БАНКУ В НЮ ЙОРКУ.
Вимагаєсь знаня руської, польської і німецької мови. Зголошеня посилати на адресу: Y. O. Bk. c/o "Svoboda", 83 Grand Str. Jersey City, N. J.

— 26 —

Минув площу і зачав сходити по легкій похилости до болотнистого Рова. Тепер та знана й мила річка здавалась чорним плесом, закутаним в кучеряві лепехи й болотні трави; на темній ласкучій поверхні виділи ся матовими пятнами цілі ґурти корчиків з блідими вінчиками цьвітів; а між листєм кувшичника мерехтіли брилянтами звізди. За рікою стояв мрачною стїною дрімучий, віковий ліс...

Янко остановив ся, коли побачив сю рідну картину. Спомин давно-минулого залив хвилею його душу.

Ось він пливе з батьком по ріці; човен пересуває ся тихо між лататтєм, а він, хлопчина, силкуєть ся відірвати біло-срібну чашечку із золотим дном; вони такі повненькі і колишуть ся на воді; тут човен заколисав ся, а вода хлюпнула його по лици... Кріпка рука його піддержала і він знов сидить безпечно, хоч дрожить, в човенци.

А ось і ліс, де він раз заблукав ся; ще тепер стоять перед ним густою товпою могучі дуби та стрійні граби і заступають дорогу: то розступлять ся вперед, заманять в трясавину або темний байрак, то замкнуть собою вихід... А що було далі! Як його найшли? Щось пригадуєть ся...

А ось коли він лежав в лихорадці, то пригадує, що перед ним явило ся янголя таке, як то малюють по церквах херувимів: кучеряве волосє, мов чесаний лен, а очи сині та ласкаві блестять мов небесне сонічко. А коли він устав, то дізнав ся, що се була побережникова донечка Марійка. А вони опісля припали до вподоби одно другому, бавили ся разом... А як Янка-сироту забрали до панської палати, кілько то сліз було пролито! Ох,

— 27 —

було там чимало горя, поки він не зжив ся з панською ласкою і насильством...

З одним лише не міг ніколи погодити ся: з утратою Марійки! Правда, він у души її не стратив, бо жив нею; але його розлучили і він міг бачити ся з нею тілько в дідовій хаті, куди заходив нишком... А ті перешкоди роздували ще більше полумінь дитинячої любови.

Минали роки; Марійка росла і ставала красшою; а хоч Янко був вже парубчаком, то дитиняче чувство росло і окрилялось новим полетом... Нараз зловіщий панський приказ: „збирай ся, бо поїдемо з паничами за границю" — наніс обом тяжкий удар.

І згадує, як то він сидить зоряної ночи під галузистою калиною серед дідової левади. Марійка дрожить у нього на грудях, мов підбита горлиця і не може слова промовити від ридання.

— Забудеш мене, Янку, забудеш, — вирвали ся у неї серед плачу слова, — ой, як мені жити без тебе? Чорна яма... Там панянки... Там кралї... Ой, забудеш... мене... Ой, смерть моя!

Він голубить її, цілує, гріє горячим віддихом її студені руки, пригортає до груди й кленеть ся на все, що не забуде її...

— Де мені тебе забути, зіронько моя, квіточко ясна? Одна ти у мене на серці: приросла до него на віки вічні...Тілько із серцем можна тебе відорвати... тай то поки воно бити меть ся — і ти будеш жити разом з ним. А коли я тебе покину, то нехай душа моя не зазнасть ні радости ні потіхи, нехай убє її туга і звірська злоба, нехай вона потоне у крови, нехай я умру, мов собака, без хреста, без покаяня... нехай ворони виклюють мої очи, а вовки рознесуть мої кости по байраках і нетрах!

— 30 —

ся відбрехачі, підятрили покійного дідича... і батька твого так збили канчуками, що не тілько шкіру, але й мясо повідривали від костий... Принесли скровавленого таки сюди.., він і не підводив ся більше...

— А мама? — спитав хмарно Янко.

— Моя донька? Ох, бідненька... Яка їй була опісля жизнь? Мучилась, чахла... Ех, гірко згадувати... ворушить ся гадюка під серцем... Та що нам до мертвих? Земля їм пером; живий живе гадає... Сідай біля мене тай розкажи про дива, на які надивив ся на чужині... Ми все тебе згадували... і де ти і що робиш і що думаєш... Хе, хе! Ми тебе ні на хвильку не спускали з тямки, а ти як? Гай, гай! Угостити тебе не знаю чим після панської гостини.

— Так, так, — відходив Янко з тайною злостию, — сьогодня пани угостили тим, що вигнали на конюшню, а завтра обіцяли погладити спину...

— Що ти? — крикнув дід, підвівшись на ноги, — за що?

— А за то, що я посьмів сказати слово в обороні мужиків...

— О, нещасний! Хто за нами, того вони живцем зїдять... Безсердечні злочинці! Коли настане для них суд? Мій сину єдиний... Чиж прийдеть ся й тебе побачити покровавленого?

— Ні, діду! — замітив похмуро Янко. — Вони не позбиткують ся наді мною! Паничі заступлять ся, а як ні... то однаково, не будуть радувати ся з того...

— Можеб ти куди утік... хліба зможеш заробити. А то в такім пеклі жити...

— Ех, діду! За хліб не бою ся... і найшов би собі пристанову на широкій Україні! Ось польські

— 31 —

пани умовляють ся з Французами на російського царя, тож і кари не будоб за утечу від бунтівників... Та ось біда: годі мені розставати ся з вами... журба й туга загризуть мене... Вже я знаю себе: ось і на волі, а також в розкоші жив у чужій стороні серед свобідного народу, а все тягнуло мене сюди, до вас, до тої неволі... до рідного ярма, де солодше ніж в чужій свободі...

IV.

— Ох, правда! — продовжав старик бесіду з Янком. — Край рідний тай нарід свій — то велика сила! Здаєть ся від всього чоловік відречеть ся, а від них таки ні; таку любов вже сам Бог вложив в наше серце, любов до рідної країни... Любов та гріє і послідного бідолаху, лиходія, навіть душегуба... Тілько души Богом прокляті лишені сеї любови і терплять і тут і там невисказані муки, бо чиж є на сьвіті більша мука, як не мати призни до нікого й до нічого?

Янко зітхнув глубоко, дід також озвав ся глубоким стоном... Замовкли оба. Каганець тріщав; полумя то витягало ся язичком, то зовсім пригасало. Із всіх углів хати висотував ся сумерк і лиш дві постаті: одна суха, пригноблена сивобородого старця і друга стрійна, із палким поглядом, кріпкого парня, — виділи ся в сумерку блідими пятнами.

Хтось легко зарухав клямкою від дверий, немов пробуючи їх тихо отворити, но дід і внук були так затоплені у своїх думках, що не чули шелесту.

— А ви, діду, памятаєте Уманщину? — неожидана спитав Янко після довгої мовчанки.